

Soorten en rassen

Soorten en rassen Theorie

Henriëtte van Grinsven

eerste druk, 2004

Artikelcode: 23054.2

Colofon

Auteur(s): Henriëtte van Grinsven
Redactie: Studio Maan, Feico Hoekstra, Michelle Heinen
Illustraties: Verbaal - bureau voor visuele communicatie
Illustrator: Linda van Putten
Onderwijskundige: Studio Maan, Kiki van Etten
Resonans: docenten PTC+ Barneveld

Het Ontwikkelcentrum heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Bent u desondanks van mening dat we u hebben benadeeld, dan kunt u contact met ons opnemen.

© 2004 Ontwikkelcentrum, Ede, Nederland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, hetzij mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Ontwikkelcentrum.

Voorwoord

Deze uitgave bevat de onderwijseenheid Soorten en rassen van de deelkwalificatie Zoötechniek en gezondheidsleer. Voor de onderwijseenheid is er een uitgave met opdrachten en bronnen en een uitgave met theorie.

Opdrachten

Aan het begin van elke opdracht staat het opdracht doel. Daar staat wat je aan het einde van de opdracht moet kunnen. De opdrachten bevorderen de zelfwerkzaamheid. Met de opdrachten kun je je kennis in de praktijk toetsen of bepaalde vaardigheden trainen. Als je alle opdrachten met voldoende resultaat hebt uitgevoerd, beheers je de stof.

Bronnenoverzicht

Om de opdrachten uit te voeren heb je informatie nodig. Hiervoor kun je het bijbehorende theorieboek gebruiken. Maar je kunt ook andere bronnen raadplegen. In het bronnenoverzicht staat waar je allemaal informatie kunt vinden over verschillende diersoorten en rassen. Dit kunnen boeken zijn, maar ook vakbladen, folders, video's, het internet, et cetera.

Theorie

Het theorieboek bevat de theorie die je het meest nodig hebt en die niet gauw verandert.

Om het bestuderen en verwerken van de tekst gemakkelijker te maken kun je aan het einde van elk hoofdstuk verwerkingsvragen maken.

Ik wens je veel succes bij het werken met deze uitgave.

De auteur,
Henriëtte van Grinsven

Inleiding

Sommige diersoorten worden gehouden als aangenaam gezelschap, andere diersoorten zijn voornamelijk nuttig voor ons. Van deze nuttige en aangename diersoorten zijn rassen gefokt, die voor verschillende doelen gebruikt kunnen worden. Ieder ras heeft zijn eigen kenmerken. Aan die kenmerken kun je een bepaald ras dus ook herkennen. Als toekomstig paraveterinair kun je niet zonder kennis van verschillende diersoorten en rassen. Je moet ze immers kunnen herkennen als ze aan de balie staan en weten waar je over praat door de telefoon. Ook heb je een adviserende taak als mensen een bepaalde diersoort of ras willen aanschaffen.

De hoofdstukken 1 en 2 gaan respectievelijk over de gezelschapdieren de hond en de kat. Hiermee zul je als paraveterinair waarschijnlijk het meeste te maken krijgen. Hoofdstuk 3 behandelt de meer bijzondere dieren: konijnen, knaagdieren, fretten, vogels, reptielen, amfibieën en vissen. Je ziet deze dieren weliswaar nog niet heel vaak in de dierenartsenpraktijk, maar er is wel een groeiende belangstelling voor het houden ervan. Basiskennis over deze bijzondere dieren is dus zeker niet overbodig. Hoofdstuk 4 gaat over paarden, runderen, geiten, schapen en varkens. Vooral de minirassen duiken steeds vaker op bij kinderboerderijen en liefhebbers. Je zult met deze groep dieren meestal slechts indirect in contact komen, omdat de eigenaar je erover opbelt. Maar er zijn ook praktijken die ingericht zijn om deze dieren in de praktijk zelf te behandelen. Dus ook om deze groep dieren kun je als paraveterinair niet heen.

Inhoud

Voorwoord 5

Inleiding 6

1 Honden 9

- 1.1 FCI 9
- 1.2 Herdershonden en veedrijvers 14
- 1.3 Pinschers en schnauzers, molossers en Zwitserse sennenhonden 18
- 1.4 Terriërs 24
- 1.5 Dashonden 26
- 1.6 Spitz en oertypen 27
- 1.7 Lopende honden, zweethonden en verwante rassen 29
- 1.8 Staande honden 31
- 1.9 Retrievers en waterhonden 33
- 1.10 Gezelschapshonden 35
- 1.11 Windhonden 38
- 1.12 Afsluiting 40

2 Katten 42

- 2.1 Indeling van katachtigen 42
- 2.2 Rasverenigingen 43
- 2.3 Vachtkleuren en patronen 43
- 2.4 Rassen 45
- 2.5 Afsluiting 53

3 Konijnen, knaagdieren, fretten, vogels, reptielen, amfibieën en vissen 55

- 3.1 Konijnen 55
- 3.2 Knaagdieren 60
- 3.3 Fretten 63
- 3.4 Vogels 64
- 3.5 Reptielen, amfibieën en vissen 69
- 3.6 Afsluiting 72

4 Paarden, runderen, geiten, schapen, varkens 74

- 4.1 Paarden en pony's 74
- 4.2 Runderen 80
- 4.3 Geiten 83
- 4.4 Schapen 86
- 4.5 Varkens 88
- 4.6 Afsluiting 90

Trefwoordenlijst 91

1 Honden

Oriëntatie

Honden zijn heel verschillend. Denk maar eens aan een Ierse Wolfshond in vergelijking met een Chihuahua: ze lijken maar weinig op elkaar. Toch herken je ze direct als hond. Maar als er een nieuwe klant aan de balie komt van de dierenartsenpraktijk is dit niet voldoende. Je zult ook het ras moeten herkennen. Een grondige rassenkennis getuigt van een gedegen vakkennis. Dit heeft een positieve uitstraling naar de klant.

1.1 FCI

Je kunt de bestaande hondenrassen indelen in verschillende rasgroepen. De indeling die hier wordt aangehouden, is de rasgroepindeling zoals die door de *FCI* (de *Federation Cynologique Internationale*) is samengesteld. De Nederlandse kynologie is via het overkoepelend orgaan, de Raad van Beheer op kynologisch gebied in Nederland, bij de FCI aangesloten en hanteert de rasgroepindeling van de FCI. Engeland en de Verenigde Staten hebben ieder een eigen rasindeling.

Fig. 1.1 FCI-indeling van de rassen per november 2003.

1. Herdershonden en veedrijvers	2. Pinschers, schnauzers, molossers en Zwitserse sennenhonden
Australian Shepherd (voorlopig geregistreerd) Bearded Collie Beauceron Belgische Herdershond, Groenendaeler Belgische Herdershond, Laekense Belgische Herdershond, Mechelse Belgische Herdershond, Tervuerense Bergamasco Berghond van de Maremmen en Abruzzes Border Collie Briard Ca de Bestiar, <i>Herdershond van Mallorca</i> Cão da Serra de Aires, <i>Portugese Herdershond</i> Ceskoslovensky Vlcak, <i>Tsjechoslowaakse Wolfhond</i> Duitse Herdershond Gos d'Atura Catalá, <i>Catalaanse Herdershond</i> Hollandse Herdershond, kortharig Hollandse Herdershond, langharig Hollandse Herdershond, ruwharig Hrvatski Ovcara, <i>Kroatische Herdershond</i> Ioujnorousskaïa Ovtcharka, <i>Zuid-Russische Herdershond</i> Kelpie Komondor Kuvasz Mudi Old English Sheepdog, <i>Bobtail</i> Picardische Herdershond Polski Owczarek Nizinny, <i>Poolse Herdershond</i> Polski Owczarek Podhalanski, <i>Tatra, Poolse Berghond</i> Puli, wit Puli, zwart, grijs en geelbruin Pumi Pyreneese Herdershond à face rase, halflangharig met een korte snuitbehaaring Pyreneese Herdershond, langharig Saarlooswolfhond Schapendoes Schipperke Schotse Herdershond, kortharig, <i>Collie</i> Schotse Herdershond, langharig, <i>Collie</i> Shetland Sheepdog, <i>Sheltie</i> Slovensky Cuvac, <i>Slowaakse Herdershond</i> Welsh Corgi Cardigan Welsh Corgi Pembroke White Swiss Shepherd Dog (voorlopig geregistreerd) Australian Cattle Dog Bouvier des Ardennes Bouvier des Flandres Cão Fila de São Miguel (voorlopig geregistreerd)	Affenpinscher Dobermann Duitse Pinscher Dwergpinscher Oostenrijkse Korthaar Pinscher Dwergschnauzer, peper en zout Dwergschnauzer, wit Dwergschnauzer, zwart Dwergschnauzer, zwart-zilver Hollandse Smoushond Riesenschnauzer, peper en zout Riesenschnauzer, zwart Schnauzer Middenslag, peper en zout Schnauzer Middenslag, zwart Tchirnory Terriër, <i>Zwarte Russische Terriër</i> Bordeaux Dog Broholmer, <i>Deense Mastiff</i> Bullmastiff Ca de Bou, <i>Dog van Mallorca</i> Cane Corso (voorlopig geregistreerd) Dogo Argentino, <i>Argentijnse Dog</i> Dogo Canario (voorlopig geregistreerd) Boxer Duitse Dog, blauw Duitse Dog, geel of gestroomd Duitse Dog, zwart of harlekijn Engelse Bulldog Fila Brasileiro Mastiff Mastino Napoletano Rottweiler Shar Pei Tosa Aïdi, <i>Chien d'Atlas</i> Cão da Serra da Estrela, korthaar, <i>Portugese Berghond</i> Cão da Serra da Estrela, langhaar, <i>Portugese Berghond</i> Cão de Castro Laboreiro, <i>Portugese Veerdrijvershond</i> Coban Köpeli, <i>Anatolische Herdershond</i> Do-Khyi, <i>Tibetaanse Mastiff</i> Hovawart Kaukasische Owcharka, <i>Kaukasische Berghond</i> Kraski Ovcara, <i>Herdershond van de Karst</i> Landseer, Europees Continentaal Type Leonberger Mastín de los Pirineos, <i>Dog van Navarra, Dog van Leon</i> Mastín Español Newfoundlander Pyrenese Berghond Rafeiro do Alentejo Sarplaninac, <i>Illyrische Herdershond</i> Sint Bernard, korthaar Sint Bernard, langhaar Centraal-Aziatische Owcharka, <i>Centraal-Aziatische Berghond</i> Appenzeller Sennenhond Berner Sennenhond Entlebucher Sennenhond Grote Zwitserse Sennenhond Great Japanese Dog

3. Terriërs	5. Spitsen en oertypes
Airedale Terriër Amerikaanse Staffordshire Terriër Australian Silky Terriër Australische Terriër Bedlington Terriër Border Terriër Braziliaanse Terriër (voorlopig geregistreerd) Bull Terriër, miniatuur Bull Terriër, standaard Cairn Terriër Cesky Terriër Dandie Dinmont Terriër Duitse Jachtterriër Engelse Toy Terriër Fox Terriër, draadhaar Fox Terriër, gladhaar Irish Glen of Imaal Terriër Irish Soft Coated Wheaten Terriër Irish Terriër Jack Russell Terriër (voorlopig geregistreerd) Japanse Terriër Kerry Blue Terriër Lakeland Terriër Manchester Terriër Norfolk Terriër Norwich Terriër Parson Russell Terriër Schotse Terriër Sealyham Terriër Skye Terriër Staffordshire Bull Terriër Welsh Terriër West Highland White Terriër Yorkshire Terriër	Akita Alaska Malamute Chow Chow Dwergkeeshond Eurasier Finse Spits Grijze Keeshond Groenlandse Hond Grote Keeshond, bruin of zwart Grote Keeshond, wit Hokkaido IJslandse Herdershond Jämthund Japanse Spits Kaj Karelische Berenhond Kishu Kleine Keeshond, bruin of zwart Kleine Keeshond, oranje, wolfsgrauw en anderskleurig Kleine Keeshond, wit Koreaanse Jindo Dog (voorlopig geregistreerd) Suomenlapinkoira, <i>Finse Lappenhond</i> Lapinporokoira, <i>Finse Lappenherdershond</i> Lapphund, <i>Zweedse Lappenhond</i> Lundehund Middenslag Keeshond, bruin of zwart Middenslag Keeshond, oranje, wolfsgrauw en anderskleurig Middenslag Keeshond, wit Noorse Buhund Noorse Elandhond grijs Noorse Elandhond zwart Norbottenspits Oost-Siberische Laika Russisch-Europese Laika Samojeed Shiba Shikoku Siberische Husky Västgötaspits Volpino Italiano, <i>Florentijnse Keeshond</i> West-Siberische Laika
4. Dashonden	
Dashond, standaard kortharig Dashond, standaard langharig Dashond, standaard ruwharig Dwergdashond, kortharig Dwergdashond, langharig Dwergdashond, ruwharig Kaninchendashond, kortharig Kaninchendashond, langharig Kaninchendashond, ruwharig	Basenji Cirneco dell'Etna Kanaänhond Peruaanse Haarloze Hond Groot Peruaanse Haarloze Hond Klein Peruaanse Haarloze Hond Middenslag Pharaohond Podenco Canario Podenco Ibicenco, kortharig Podenco Ibicenco, ruwharig Podengo Português Grande, gladharig Podengo Português Grande, ruwharig Podengo Português Medio, gladharig Podengo Português Medio, ruwharig Podengo Português Pequeno, gladharig Podengo Português Pequeno, ruwharig Xoloitzcuintle, Intermediaire Mexicaanse Naakthond Xoloitzcuintle, Kleine Mexicaanse Naakthond Xoloitzcuintle, Standaard Mexicaanse Naakthond Thai Ridgeback Dog (voorlopig geregistreerd)

6. Lopende honden, zweethonden en verwante rassen	Sabueso Español Schillerstövare Schwyzer Laufhund Schwyzer Niederlaufhund Segugio Italiano, kortharig Segugio Italiano, ruwharig Serbski Gonic Slovensky Kopov Smålandstövare Steirische ruwharige Brak Suomenajokoirä Tirolse Brak Westfälische Dachsbracke
7. Staande Honden	
Alpenländische Daschbracke American Foxhound Anglo-Français de Petite Vénerie Ariégeois Basset Artésien Normand Basset Bleu de Gascogne Basset Fauve de Bretagne Basset Hound Bayrischer Gebirgsschweishund Beagle Beagle-Harrier Berner Laufhund Berner Niederlaufhund Billy Black and Tan Coonhound, <i>Louisianer</i> Bosanski Ostrodlaki Gonic Barak Briquet Griffon Vendéen Chien d'Artois Chien de Saint-Hubert, <i>Bloedhond</i> Dalmatische Hond Drever Duitse Brak Dunker Erdélyi Kopó, <i>Transsylvanische Brak</i> Foxhound Français Blanc et Noir Français Blanc et Orange Français Tricolore Grand Anglo-Français Blanc et Noir Grand Anglo-Français Blanc et Orange Grand Anglo-Français Tricolore Grand Basset Griffon Vendéen Grand bleu de Gascogne Grand Gascon-Saintongeois Grand Griffon Vendéen Griffon Bleu de Gascogne Griffon Fauve de Bretagne Griffon Nivernais Haldenstövare Hamiltonstövare Hannover'scher Schweishund Harrier Hellinikos Ichnilatis Hygenhund Istarski Kratkodlaki Gonic Istarski Ostrodlaki Gonic Jugoslavenski Planinski Gonic Jugoslavenski Trobojni Gonic Jura Laufhund Jura Niederlaufhund Luzerner Laufhund Luzerner Niederlaufhund Ogar Polski Oostenrijkse gladharige Brak Otterhound Petit Basset Griffon Vendéen Petit Bleu de Gascogne Petit Gascon Saintongeois Poitevin Porcelaine Posavki Gonic Rhodesian Ridgeback	Bracco Italiano, <i>Italiaanse staande Hond</i> Braque d'Auvergne Braque de l'Ariège Braque du Bourbonnais Braque français, Pyrenese type Braque français, type Gascogne Braque Saint-Germain Cesky Fousek Drentsche Patrijshond Duitse Staande Draadhaar Duitse Staande Korthaar Duitse Staande Langhaar Duitse Staande Stekelhaar Engelse Setter Épagneul bleu de Picardie Épagneul Breton, <i>Bretonse Spaniel</i> Épagneul de Pont-Audemer Épagneul français Épagneul picard Gammel Dansk Hønsehund Gordon Setter Grote Münsterlander Ierse Setter, rood Ierse Setter, rood/wit Kleine Münsterlander Korthals-Griffon Perdigueiro Português, <i>Portugese Staande Hond</i> Perdiguero de Burgos, <i>Portugese Pointer</i> Poedelpointer Pointer Slovensky Hrubosrsty Stavac Spinone Italiano Stabyhoun Vizsla Draadhaar, <i>Hongaarse Staande Hond</i> Vizsla Korthaar, <i>Hongaarse Staande Hond</i> Weimaraner, korthaar Weimaraner, langhaar

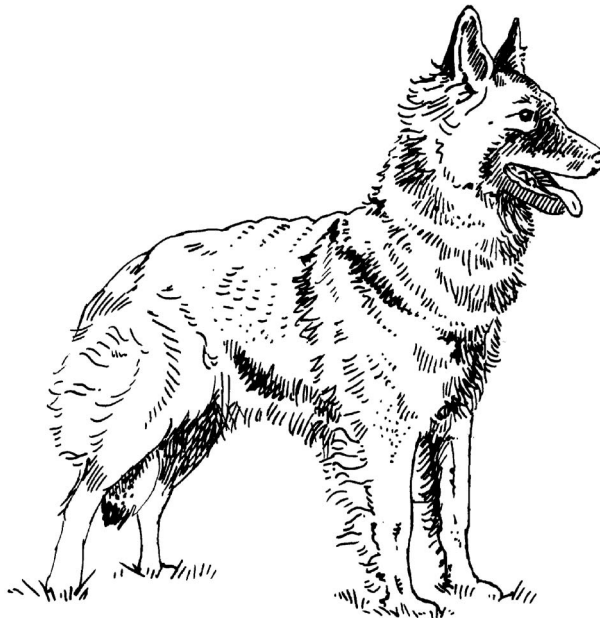
8. Retrievers en Waterhonden	10. Windhonden
Amerikaanse Cocker Spaniel Amerikaanse Water Spaniel Barbet Chesapeake Bay Retriever Clumber Spaniel Curly Coated Retriever Duitse Kwartel- of Wachtelhond Engelse Cocker Spaniel Engelse Springer Spaniel Field Spaniel Flat Coated Retriever Golden Retriever Ierse Water Spaniel Kooikerhondje Labrador Retriever Lagotto Romagnolo (voorlopig geregistreerd) Nova Scotia Duck Tolling Retriever Cão de água Português, <i>Portugese Waterhond</i> Perro de agua Español, <i>Spaanse Waterhond</i> Sussex Spaniel Welsh Springer Spaniel Wetterhoun	Afghaanse Windhond Azawakh, <i>Afrikaanse Windhond</i> Barsoi, <i>Russische jachthond</i> Chart Polski, <i>Poolse Windhond</i> Deerhound Galgo Español, <i>Spaanse Windhond</i> Greyhound Ierse Wolfshond Italiaanse Windhond Magyar Agár, <i>Hongaarse Windhond</i> Saluki, <i>Perzische Windhond</i> Sloughi, <i>Marokkaanse Windhond</i> Whippet
9. Gezelschapshonden	
Bichon Frisé Bolognezer Boston Terriër Cavalier King Charles Spaniël Chihuahua, langhaar Chihuahua, korthaar Chinese Naakthond Coton de Tuléar Dwergpoedel, grijs of abricot Dwergpoedel, wit, bruin of zwart Épagneul Nain Continental Papillion, <i>Vlinderhondje</i> Épagneul Nain Continental Phalène, <i>Nachtvlinderhondje</i> Franse Bulldog Griffon Belge, <i>Belgisch Smoushondje</i> Griffon Bruxellois, <i>Brussels Smousje</i> Grote Poedel, grijs of abricot Grote Poedel, wit, bruin of zwart Havanezer Japanse Spaniël King Charles Spaniël Kromfohrlander Leeuwhondje Lhasa Apso Maltezer Middenslag Poedel, grijs of abricot Middenslag Poedel, wit, bruin of zwart Mopshond Pekingees Petit Brabançon, <i>Brabantertje</i> Shih Tzu Tibetaanse Spaniël Tibetaanse Terriër Toy Poedel	

In de volgende paragrafen leer je de rasbeschrijvingen per rasgroep van de meest voorkomende rassen. Bij elke rasbeschrijving is zo mogelijk de volgende indeling aangehouden: algemene beschrijving, schofthoogte, type beharing, kleur van de beharing en karaktereigenschappen.

1.2 Herdershonden en veedrijvers

In deze paragraaf komen de herdershonden en veedrijvers aan bod. Veedrijvers zijn honden die gebruikt werden om vooral runderen over grotere afstanden te drijven. Voorbeelden zijn de Bouvier en de Welsh Corgi. Het zijn ook prima verdedigers van het boeren erf. Schepershonden zijn de lichtste slag herdershonden. Zij moeten in staat zijn de hele dag een kudde bijeen te houden. Voorbeelden zijn de Duitse Herdershond en de Border Collie.

Fig. 1.2
Herdershond

Bearded Collie

De gebaarde Collie lijkt totaal niet op andere Collies maar meer op de Bobtail en Schapendoes. Het is een slanke, stevig gebouwde hond. De Bearded Collie heeft een dubbele vacht: de bovenvacht is recht, hard en ruig, de ondervacht is dicht, zacht en wollig. De kleur is van geen betekenis, maar rossig of leiblaauw genieten de voorkeur, al dan niet met witte aftekeningen.

De schofthoogte van de reu is 51 tot 56 cm, teven zijn iets minder hoog. Het is een vrolijke, actieve, alerte hond vol zelfvertrouwen, die door zijn sociale instelling goed in een gezin functioneert.

Beauceron

De Beauceron wordt in zijn geboortestreek 'Bas Rouge' (roodkous) genoemd vanwege zijn kleur zwart met geel tot roodbruine aftekening. Dit is een geliefde kleur. Andere

kleuren die de Beauceron kan hebben zijn: zwart, zwart met tan-wildkleur, wildkleur met zwarte vlam (charbonné), grijs en grijs met zwarte vlekken. Het is een goed gespierde, forse maar niet grove herdershond. De schofthoogte van de reu is 65 tot 70 cm, teven hebben een schofthoogte van 58 tot 68 cm. Een dubbele wolfsklauw is vereist. De beharing is kort en stevig met een lichte bevedering aan de staart en enigszins een broek. Het is een moedige, intelligente hond.

Belgische Herdershond

De Belgische Herdershond is een middelgrote, evenwichtig gebouwde hond met een fiere uitstraling. Het zijn van nature kuddehonden en goede bewakers van huis en erf. De schofthoogte is 58 tot 62 cm. Binnen dit ras onderscheid je vier variëteiten:

- *Mechelse Herder* (korthaar, een vaalrosse kleur met zwarte haarpunten en een zwart masker).
- *Groenendaeler* (langhaar, egaal zwart).
- *Tervuerense Herder* (langhaar, de voorkeurskleur is vaalros met zwart gevlamd en een zwart masker).
- *Laekense Herder* (ruwhaar, vaalrood met een zwarte gloed op snuit en staart).

Border Collie

Dit is een van de weinige herdershondenrassen die nog echt uit werkhonden bestaat. Oorspronkelijk komt dit ras uit het grensgebied van Schotland en Engeland, vandaar de naam Border Collie. Bij de Border Collie gelden voornamelijk de werkkwaliteiten en daarom worden er principieel geen raspunten vastgesteld. De vacht mag kort of matig lang stokharig zijn. De kleur is meestal zwart met wit of driekleur. De schofthoogte is ongeveer 50 tot 53 cm. Deze atletische honden met een groot uithoudingsvermogen zijn uiterst intelligent, beweeglijk, levendig, alert, wendbaar, moedig en zeer werkwillig.

Briard

De Briard is een uiterlijk zeer aantrekkelijke huishond met een lange, harde, ruige beharing. De vacht mag iedere uniforme kleur hebben, behalve wit. Dubbele wolfsklauwen zijn vereist. De schofthoogte bij reuen is 62 tot 68 cm, bij teven 56 tot 64 cm. Het zijn moedige, intelligente honden.

Duitse Herdershond

De Duitse Herdershond is middelgroot, licht gestrekt, krachtig en goed gespierd. De schofthoogte is 55 tot 65 cm. De romplengte overtreft de maat van de schofthoogte met ongeveer 10 tot 17%. Het algemeen voorkomende type vacht is stokhaar. Het dekhaar is zo recht mogelijk. Iedere haar afzonderlijk is recht, stijf en goed aansluitend. De kleurvariëteiten zijn zwart met roodbruine, bruine, gele tot helgrauwe aftekening en eenkleurig zwart en grijs met een grijs donker gewolkt of zwart zadel en masker. Onopvallende, kleine witte borstvlekken zijn toegelaten. De onderwol vertoont een lichte grauwe tint. De meest opvallende eigenschappen zijn evenwichtigheid, standvastigheid en opmerkzaamheid. De hond is absoluut onbevangen en volkomen goedaardig. Hij moet waakzaam, trouw, moedig en scherp zijn.

Hollandse Herdershond

De Hollandse Herdershond is een middelgrote, flink gespierde honden van krachtige, evenredige bouw met een intelligente uitdrukking en levendig temperament. De schofthoogte is 55 tot 62 cm. De drie haarvariëteiten zijn kort-, ruw- en langhaar. De voorkomende kleur is meer of minder duidelijk uitgesproken stroming op bruine ondergrond (goudgestroomd) of op een grijze grondkleur (zilvergestroomd). Hij heeft bij voorkeur een zwart masker.

Kuvasz

Dit is een van de zeer oude Hongaarse rassen. De Kuvasz is een grote, krachtige, adellijke hond met een sterke, maar niet grove bouw. De schofthoogte van de reu is 71 tot 75 cm, van de teef is deze 66 tot 70 cm. De beharing is 4 tot 12 cm lang met harde, golvende dekharen en een korte, fijne wollige ondervacht. Het hoofd en de voorkant van de poten zijn kort behaard. De kleur is effen wit. Een Kuvasz is waakzaam, moedig en rustig. Hij is een goede beschermer en is lief voor kinderen.

Old English Sheepdog (Bobtail)

Een Old English Scheepdog (Bobtail) is een sterke, vierkant tonende hond die bij het lopen of draven een telgang kan vertonen. De hond heeft een geleidelijk oplopende ruglijn. De schofthoogte is voor teven minimaal 56 cm en voor reuen minimaal 61 cm. De beharing moet lang, overvloedig en ruig zijn, maar vrij van krullen. De ondervacht vormt een waterdichte laag. De kleur is elke tint van grijsblauw, grijs of blauw, met of zonder witte tekening. Hoofd, nek, voorhand en onderbuik zijn wit. De ogen mogen zowel bruin als blauw zijn.

Het zijn sociale, zachtaardige, gehoorzame honden.

Puli

De Puli is een Hongaars ras. Het is een bijzonder schrandere, erg aanhankelijke en moedige hond. Zijn schofthoogte is 37 tot 44 cm. De vacht is zeer typisch en bestaat uit lange koorden van vervilt haar. De kleur is meestal effen roodachtig zwart, maar ook vaalwit- en grijschakeringen komen voor.

Saarloos Wolfshond

Dit is een krachtige, wolfachtige hond. De schofthoogte ligt tussen 60 en 75 cm. De vacht is stokharig met een dichte en wollige ondervacht en een duidelijke kraag rond de hals. De kleur is bosbruin of wolfsgrauw en de ogen zijn bij voorkeur geel. Ze hebben een eigen karakter dat overeenkomsten vertoont met dat van de wolf. Van nature zijn ze terughoudend, voorzichtig, onafhankelijk en wat eigenzinnig. Ze blaffen erg weinig.

Schapendoes

Dit Nederlandse ras is verwant aan Bobtail, Briard, Puli en Pumi. De schofthoogte van reuen is 43 tot 50 cm, teven zijn 40 tot 47 cm. De vacht moet lang en recht zijn, niet te vlak aanliggen en mag licht golven. Er is een behoorlijke ondervacht aanwezig. Alle

kleuren zijn toegestaan, maar de voorkeur gaat uit naar grijs tot zwart. Het is een zeer schrandere, moedige en waakse hond, die temperamentvol moet zijn. Hij hecht zich sterk aan een specifieke baas.

Schipperke

Dit ras is ontstaan in Vlaanderen, waar deze honden in de 19de-eeuw deelnamen aan wedstrijden rattenvangen. De schofthoogte ligt tussen 25 en 30 cm. Het gewicht van reu en teef is 3 tot 9 kg. Zijn kleur is effen zwart. De hond is staartloos. Hij is waaks, blafferig, trouw en levendig. Ook is hij onvriendelijk voor vreemden en een goede verdelger van knaagdieren.

Schotse Herdershond (Collie)

De Schotse Herdershond of Collie valt op door zijn schoonheid en onverstoordbare waardigheid. De schofthoogte is voor reuen 56 tot 61 cm en voor teven 51 tot 56 cm. Er komen twee variëteiten voor: de langharige en de kortharige. Bij de langharige Collie is de vacht zeer dicht en de manen en kraag overvloedig. Bij de kortharige Collie is de vacht hard, dicht en vlak aanliggend. Er komen drie kleurslagen voor: sable (zandkleurig) met wit, driekleurig en blue merle (grijschimmel met vlekken).

Shetland Sheepdog (Sheltie)

Dit ras lijkt op het eerste gezicht sterk op de Collie maar is kleiner van stuk. Zijn snelheid en sprongkracht zijn groot, de grootte van de hond in aanmerking genomen. Hij heeft een erfelijke aanleg (predispositie) voor het hoeden van schapen. De schofthoogte is ongeveer 36 cm. De vacht moet dubbel en rijkelijk lang zijn met een korte, dichte, zachte ondervacht. De kleur is driekleur, oranje of iedere tint van goud tot mahonie en blue merle, waarbij de bekende witte aftekeningen hoort. Daarnaast komen ze ook voor in zwart en wit en zwart en tan. De Sheltie is een intelligent hondje, gehoorzaam en gevoelig van aard en niet vechtlustig. Hij is gemakkelijk te trainen voor allerlei vormen van hondensport.

Tatrahond

Dit is een Poolse herdershond. Het is een typische berghond, die veel gelijkenis vertoont met onder andere de Kuvasz. De schofthoogte ligt tussen 60 en 70 cm. Het is een machtige, langharige verschijning met een overvloedige ondervacht. De kleur is altijd effen wit. Ze zijn rustig, sober en evenwichtig.

Welsh Corgi

Dit is een vosachtig uitziende, laaggestelde, stevig gebouwde, actieve hond met veel uithoudingsvermogen. De Welsh Corgi vertoont veel werkkraft en is zeer zelfverzekerd. Er zijn twee typen: de Welsh Corgi Cardigan en de Welsh Corgi Pembroke. De *Welsh Corgi Cardigan* heeft een lang gestrekt lichaam met een vosachtig uitziende staart en kop. De bovenarm is licht gebogen en zijn voorvoeten staan iets naar buiten gedraaid. De *Welsh Corgi Pembroke* heeft een meer gedrongen lichaam met zo recht mogelijke voorpoten en -voeten. Zijn staart werd in Nederland tot september 2001 gecoupeerd.

Welsh Corgi Cardigan

Welsh Corgi Pembroke

De Welsh Corgi is 20 tot 30 cm hoog. De vacht is kort of middelmatig lang, met dichte ondervacht. Alle kleuren zijn toegestaan met of zonder witte aftekeningen (maar wit mag niet overheersen). Bij de Welsh Corgi Cardigan komt de blue merle kleur voor.

White Swiss Shephard Dog

Deze witte herdershond is krachtig, goed gespierd en middelzwaar. De schofthoogte is 55 tot 65 cm. De vacht is stokharig met een wollige ondervacht. Ze moeten vriendelijk, opgewekt, attent en gehoorzaam zijn.

Bouvier

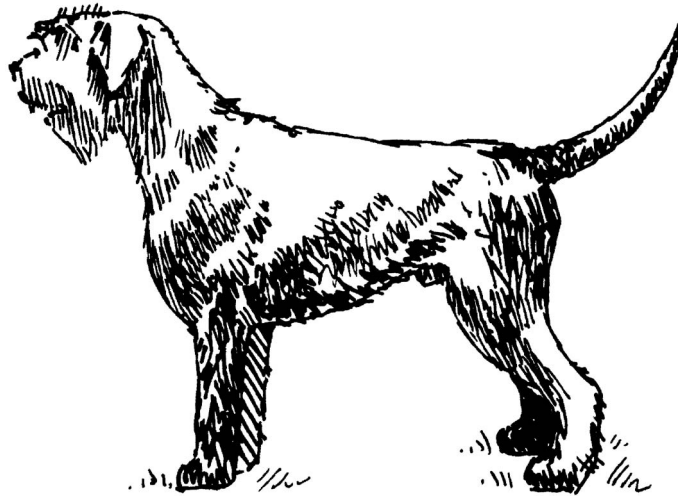
Deze Vlaamse veedrijver heeft een gedrongen lichaamsbouw die wat betreft omvang, massa en gestalte boven de middelmaat is. Hij heeft een ruig voorkomen dat wilskracht en durf uitstraalt. De schofthoogte is 60 tot 68 cm. De vacht is ruig, lichtelijk warrelig en circa 6 cm dik. Het onderhaar is fijn en dicht. Alle kleuren van zwart naar vaal en grijs en gestroomd zijn toegestaan. De lichtgekleurde vachten zijn niet gewenst. Het zijn trouwe en zeer waakse honden.

1.3 Pinschers en schnauzers, molossers en Zwitserse sennenhonden

In deze paragraaf leer je de kenmerken van de verschillende pinschers en schnauzers, molossers en Zwitserse sennenhonden.

Pinschers en *schnauzers* stammen uit Duitsland. Het zijn van oorsprong bewakers van het boerenerf en prima verdelgers van ongedierte. De naam pinscher komt van het Engelse werkwoord 'to pinch' (knijpen, klemmen). Ze hebben namelijk de gewoonte hun prooi met twee voorpoten tegelijk te pakken (de 'muizensprong'). De bekendste pinscher, de Dobermann, is door de heer Dobermann omstreeks 1860 uit verschillende rassen gefokt en dus geen echte pinscher. De schnauzers zou je ruwharige pinschers kunnen noemen. Zij komen in drie variëteiten voor: Riesenschnauzer, Middenslag Schnauzer en Dwergschnauzer. Pinschers en schnauzers hebben veel temperament. Ze zijn hard en moedig.

Fig. 1.3
Schnauzer

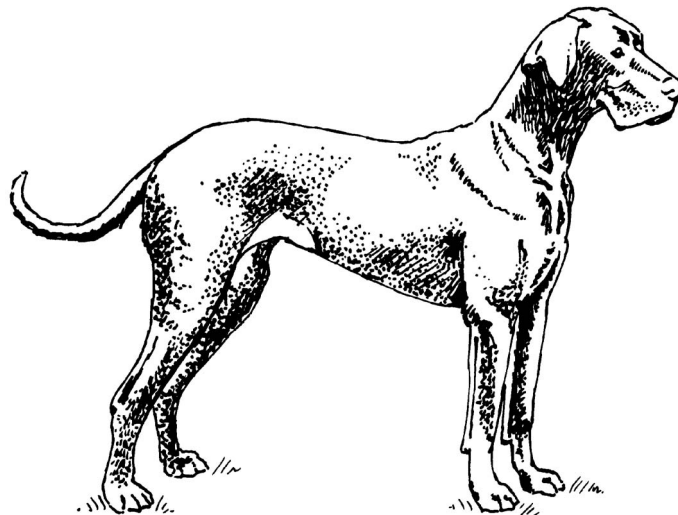

Molossers noemen wij in Nederland dogachtigen. Zijn uiterlijke kenmerken zijn:

- zwaar beendergestel;
- brede schedel;
- relatief korte voorsnuit.

Van oorsprong zijn het vecht- en bewakingshonden. Ze stammen waarschijnlijk uit Azië en zijn met trekkende volken en later met legers via Perzië, Griekenland en het Romeinse Rijk over Europa verspreid. De Grieken noemden hen molossers en hechtten grote waarde aan deze legerhonden. Ze zijn rustig, moedig en onbevreesd. Een erfelijke afwijking (chondrodysplasie) veroorzaakt bij sommige dogachtigen een verkorte voorsnuit (bijvoorbeeld bij de Boxer). Bij de Engelse Bulldog zie je ook misvorming van de poten en de staart.

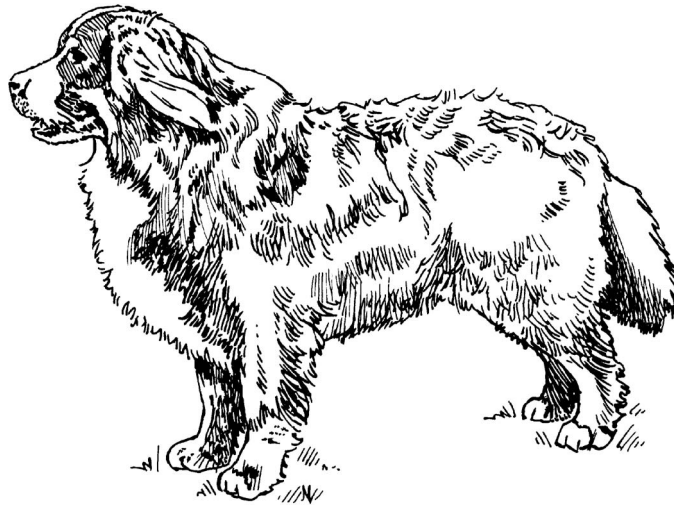
Fig. 1.4
Dog

De Zwitserse *sennenhonden*, tot slot, zijn relatief zwaar gebouwde dieren. Ze zijn duidelijk verwant aan de dogachtigen. Vroeger bewaakten ze vooral de kudde tegen aanvallers, zoals wolven en veedieven. Daarnaast waren het goede bewakers van het erf. Deels voeren ze dit werk nu nog uit. Met name de berghonden zijn behoorlijk

onverzettelijk en eigenzinnig. Het karakter is duidelijk anders dan dat van de andere honden die werk bij de kudde doen: de herdershonden.

Fig. 1.5
Sennenhond

Dobermann

Dit is een grote, gespierde en krachtige hond. Hij is pezig, elegant en lenig. De schofthoogte is maximaal 70 cm. De vacht is kort, hard en dicht. De kleur is zwart, bruin of blauw met roestrode, scherp omlinjende aftekeningen. Het is een trouwe, onbevreesde, moedige waakhond. Door zijn aangeboren scherpste is de Dobermann goed af te richten. Hij is minder geschikt als 'eerste hond'.

Duitse Pinscher

De Duitse Pinscher is een van de oudste Duitse landrassen. De schofthoogte is circa 45 cm. Zijn beharing is kort, dicht en glanzend. De kleur is black en tan, donkerbruin met geel, effen geel of rood-geel of peper en zout. Het is een vrolijke, oplettende, betrouwbare en onvermoeibare hond.

Dwergpinscher

Voor dit ras geldt dezelfde rasstandaard als voor de Duitse Pinscher, deze hond is echter kleiner en lichter van bouw. Dit kleine hondje heeft een levendige, vriendelijke aard met een vurig temperament. De schofthoogte is 25 cm. De voorkomende kleuren zijn zwart met roestbruine of gele tekening en reerood.

Schnauzer

De Schnauzer is een krachtige, compacte, vierkant gebouwde hond. Hij komt in drie variaties voor:

- *Dwergschnauzer* (schofthoogte tussen 30 en 35 cm);
- *Schnauzer middenslag* (schofthoogte tussen 45 en 50 cm);
- *Riesenschnauzer* (schofthoogte tussen 60 en 70 cm).

De vacht is draadharig hard en dik. De ondervacht is dicht en niet te kort. Typerend kenmerk van de Schnauzer is de ruige baard onder aan de snuit en de stekelige wenkbrauwen. Dit noem je wel het 'garnituur'. De kleurslagen zijn zuiver zwart of peper en zout. De Dwergschnauzer komt ook voor in de kleuren zwartzilver en zuiver wit. Zijn schranderheid, onverschrokkenheid, uithoudingsvermogen en waakzaamheid maken deze hond tot een prettige huishond, die wel een duidelijke en consequente opvoeding moet krijgen.

Hollandse Smoushond

De Hollandse Smoushond is waarschijnlijk ontstaan uit de ruwharige Duitse Pinschers. De Smous is geel van kleur met een schofthoogte van 35 tot 40 cm bij de teef en 37 tot 42 cm bij de reu. De hond is vierkant en stevig gebouwd, maar niet grof of plomp. De beharing is lang, hard, recht en ruig. Het karakter behoort vrolijk, vriendelijk en vrij te zijn. De Smous is zeer aanhankelijk en gehoorzaam.

Bordeaux Dog

Deze dog heeft een sterk gespierd lichaam met een zeer brede borst. De schofthoogte ligt tussen de 58 en 70 cm. Hij heeft een korte, fijne, zachte vacht die mahonierood of wildkleurig is met een rood of zwart masker. Het is een stabiele, rustige, meegaande en vriendelijke hond. Een echte 'ruwe bolster, blanke pit'.

Bulmastiff

De Bulmastiff is in Engeland ontstaan uit kruising van Bulldog met Mastiff. De schofthoogte van de reu is 62,5 tot 67,5 cm, van de teef 60 tot 65 cm. De beharing is kort en hard. De kleur kan iedere tint zijn, gestroomd reekleurig of rood met donker masker. Hij heeft een opgewekte aard en is betrouwbaar en oplettend. Daarnaast is hij aanhankelijk, lief voor kinderen en een goede bewaker.

Boxer

De Boxer is een middelmatig grote, stevige hond met een vierkante bouw en sterke ledematen. Karakteristiek is dat deze hond ondervoorbijter is. Zowel onder- als bovenkaak zijn breed en de stop is scherp afgetekend. De schofthoogte is 53 tot 63 cm. De vacht moet kort zijn en vlak aanliggend. De kleuren zijn geel of gestroomd. Witte aftekening is tot 1/3 toegestaan. Hij is zeer actief, goed te socialiseren aan kinderen en een goede waak- en verdedigingshond.

Duitse Dog

De Duitse Dog is een grote, imponerende hond met schofthoogte van minstens 72 cm voor teven en minstens 80 cm voor reuen. De vacht is zeer kort, dicht en glad aanliggend. De voorkomende kleuren zijn: gestroomd, geel met zwart masker, blauw, zwart en harlekijn. De hond heeft een vriendelijk karakter voor huisgenoten maar is wantrouwend tegenover vreemden.

Engelse Bulldog

Dit is een korte, sterke hond, tamelijk laag van bouw, maar breed en gedrongen. De hond moet een indruk geven van vastberadenheid, kracht en activiteit. In verhouding bezit hij een zwaar, breed hoofd. Hij heeft een zware onderbeet. De schofthoogte is ongeveer 34 cm, het gewicht ongeveer 25 kg. De beharing moet fijn zijn, kort en dicht. De kleur is gestroomd, rood of wit.

Mastiff

De Mastiff is het oudste hondenras van Engeland en een van de oudste van de wereld. Hij is goedaardig, moedig, handelbaar, intelligent en een goede bewaker. De minimale schofthoogte van de reu is 76 cm en van de teef 70 cm. Zijn kleur is abrikoos, zilver-reekleurig, gestroomd met een zwart masker. Het zijn rustige, zachtaardige en zelfverzekerde honden.

Mastino Napoletano

Zoals de naam al aangeeft is de Mastino Napoletano afkomstig uit Zuid-Italië. Hij stamt af van de Romeinse Molosser. Het is een goede beschermer van de mens en bewaker van huis en hof. De schofthoogte van de reu is 65 tot 75 cm, van de teef 60 tot 70 cm. De beharing is kort en glanzend. De kleur is zwart, loodgrijs, grijs, gestroomd of getijgerd. Hij is trouw, aanhankelijk, energiek, rustig en gehoorzaam. Het is een goede waakhond die alleen aanvalt op bevel.

Rottweiler

Dit is een vrij grote, krachtige hond, niet te licht en niet hoogbenig of slap. Hij is werklustig en trouw aan de eigen mensen. De schofthoogte is 56 tot 68 cm. Het haar is stokhaar kort, grof en hard. De ondervacht mag niet door het dekhaar heen komen. De kleur is zwart met scherp omgrensde, zo donker mogelijke mahoniebruine aftekeningen op wangen, snuit, borst, poten en boven elk oog.

Shar Pei

Shar Pei betekent 'zandhuid'. De zeer sterk geplooidde huid is typisch voor dit ras. Naarmate het dier ouder wordt, nemen de rimpels af. De schofthoogte is 48 tot 58 cm. De beharing van deze compacte hond is kort, hard en borstelig en de ondervacht ontbreekt. De toegestane kleuren zijn (blauw)zwart, bruin, rood en fawn. Het zijn over het algemeen vriendelijke en speelse honden.

Hovawart

Dit is een middelgrote hond met sluik, lang haar, hangende oren en een sterk bevederde pluimstaart. De schofthoogte voor reuen is 60 tot 70 cm, voor teven 55 tot 65 cm. De kleuren zijn zwart, zwart met gele aftekeningen en geel (honingkleur). De hond heeft een levendig, oplettend karakter, is erg aanhankelijk en trouw aan huis en erf. Hij is op vele vlakken inzetbaar.

Landseer E.C.T.

Door de FCI is dit ras in 1960 erkend. De schofthoogte van de reu is 72 tot 80 cm, van de teef 67 tot 72 cm. De beharing is lang, dicht en recht met een zachte onderbeharing. De kleur is wit met zwarte kop en witte bles, met zwarte platen op romp en kruis. Deze zwart-witte Newfoundlander is een goede bewaker en is aanhankelijk en intelligent.

Leonberger

De Leonberger is een grote, krachtige, goed geproportioneerde hond. Hij is zelfbewust en heeft een levendig temperament. De schofthoogte is 65 tot 80 cm. De vacht is matig zacht tot stevig en redelijk lang. Hij is leeuwkleurig met een zwart masker. Het is een trouwe leergierige hond die dol is op kinderen.

Newfoundlander

Dit ras geeft de indruk van kracht en goedmoedigheid. Hij moet zich gemakkelijk bewegen en heeft een iets rollende gang. De schofthoogte ligt tussen 66 en 71 cm. De vacht is dubbel, redelijk vlak aanliggend en moet dicht, vrij grof en vettig zijn. De toegestane kleuren zijn zwart, wit-zwart of bruin.

Pyrenese Berghond

Deze grote, indrukwekkende hond met een zekere gratie, moet aan de achterbenen dubbele hubertusklauwen hebben. De schofthoogte varieert van 65 tot 80 cm. De beharing is vrij lang en zacht. De kleur is geheel wit of wit met op het hoofd, de oren en bij het begin van de staart grijze, daskleurige, lichtgele of wolfsgrijze vlekken.

Sint Bernard

De Sint Bernard is een grote en krachtige verschijning met een imposant hoofd. De schofthoogte is voor teven minimaal 65 cm en voor reuen minimaal 70 cm. Er zijn twee variëteiten: de langharige en de kortharige. De kleur is wit met kleinere of grotere roodbruine platen of een roodbruine mantel over rug en flanken. Het zijn vriendelijke honden.

Sennenhond

Sennenhonden zijn veedrijvers en bewakers van het erf. Ze hebben een goedmoedig maar ook onbevreesd karakter. Tegenover onbekenden zijn ze wat wantrouwig. Er komen verschillende slagen voor. Een overzicht daarvan vind je in figuur 1.6.

Fig. 1.6
*Verskillende slagen
Sennenhonden.*

	Hoogte	Vacht
Entlebucher Sennenhond	44-48 cm	Kort
Appenzeller Sennenhond	50-55 cm	Kort
Berner Sennenhond	60-65 cm	Lang
Grote Zwitserse Sennenhond	60-70 cm	Kort

De kleur is zwart met rode aftekening aan de wangen, boven de ogen en aan de vier poten of met een witte bles, witte voeten en staartpunt en een wit borstkruis.

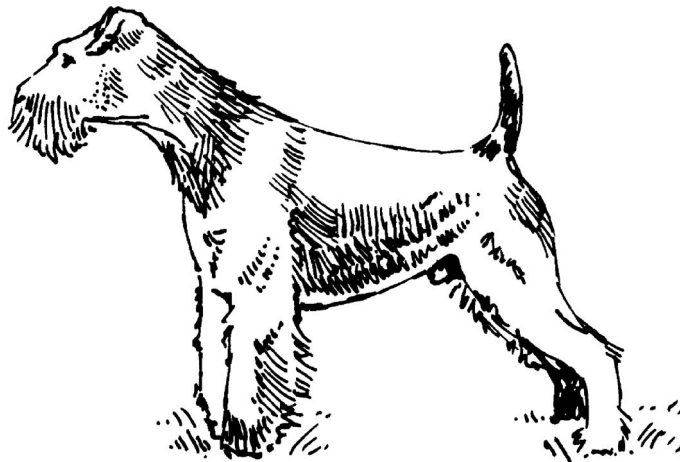
1.4 Terriërs

De naam terriërs is afgeleid van het Latijnse 'Terra', wat aarde betekent. Dit duidt erop dat de honden oorspronkelijk gebruikt werden voor het werken onder de grond: ze verdreven dassen en vossen uit de holen en pijpen waarin deze tijdens de jacht bescherming zochten. Uiteraard vergde dit naast veel moed ook temperament en vechtlust. Ze zijn nogal eens onverdraagzaam tegenover andere honden, met name van hetzelfde geslacht. Ze hebben erg veel energie.

De terriërs worden ingedeeld in twee groepen: de kortbenige terriërs en de normaalbenige terriërs. De kortbenige terriërs worden gebruikt voor het werk onder de grond en in de bergen. Normaalbenige terriërs worden gebruikt voor de jacht op schadelijke roofdieren. Ze komen voort uit kruisingen met Hounds.

Uit kruisingen met de Engelse Bulldog komen onder andere de Bull Terriër en de Staffordshire Bull Terriër voort. Zij werden vroeger gebruikt voor gevechten met honden en andere dieren. Bijna alle terriërrassen stammen uit Groot-Brittannië en zijn vaak genoemd naar de streek waar ze vandaan komen.

Fig. 1.7
Terriër

Airedale Terriër

Deze hond is scherp van uitdrukking en snel van beweging. Bij het lopen brengt hij de benen recht naar voren. De schofthoogte is 56 tot 61 cm. De bovenvacht moet hard, dicht en draadachtig zijn; de ondervacht is kort en zacht. De beharing op het hoofd, de oren en de poten moet tankleurig zijn, de beharing op het lichaam zwart of donkergrijs. Het is een vriendelijke, maar ook moedige en onbevreesde hond.

Bedlington Terriër

Deze hond heeft een sterk gebogen rug (karperrug) en een peervormig hoofd. De schofthoogte is ongeveer 40 cm. De beharing is dik en warrelig en moet goed van

de huid afstaan. Het haar moet de neiging tot krullen vertonen. De kleuren kunnen blauw, blauwbruin, lever- of zandkleurig zijn. Het is een dappere hond.

Bull Terriër

De Bull Terriër is een sterk gebouwde, gespierde hond. Hij is snel en onverschillig voor pijn en vermoeidheid. Van voren gezien heeft hij een eivormig hoofd zonder stop. Er zijn geen grenzen voor hoogte en gewicht, maar het dier moet een harmonieus geheel vormen. De vacht moet kort zijn, vlak aanliggen en hard zijn. De Bull Terriër heeft diverse kleuren. Hij is fel op ongedierte maar sociaal binnen het eigen gezin. Er is ook een miniatuur Bull Terriër. Deze heeft een maximale schofthoogte van 35 cm.

Cairn Terriër

Deze stevige, compact gebouwde hond moet goed over de voorbenen staan. Het hoofd is klein. De schofthoogte is 28 tot 31 cm. De vacht is dubbel met een overvloedige en harde bovenvacht. Hij is tarwekleurig, rood, zandkleurig, grijs en gestroomd. Het is een kleine, pittige, ondeugende en zeer levendige hond.

Foxterriër

Dit is een kleine, gedrongen gebouwde hond met een krachtig ontwikkelde snuit waarmee hij zijn prooi goed kan grijpen. Hij bezit stevige benen en voeten voor het graafwerk. De schofthoogte is maximaal 39 cm. Er zijn twee vachtvariëteiten: gladhaar en draadhaar. Eigenlijk zijn dit twee verschillende rassen. De bovenbehaarung moet hard en stug zijn, het onderhaar is fijn en zacht. De kleur is van weinig belang, maar wit moet overheersen. Deze honden zijn levendig, snel in beweging en hebben een doordringende uitdrukking.

(Irish) Kerry Blue Terriër

Dit is een goed gebouwde en goed gevormde hond met een sterk gespierd lichaam. Van oorsprong is het een allround boerderijhond en rattenvanger. De schofthoogte is ongeveer 46 cm. De overvloedige beharing is zacht, zijdeachtig en gegolfd. Typisch is de blauwe kleur. De jeugdvacht is altijd zwart. Hij wordt gebruikt voor de jacht op otters, dassen en vossen.

Parson Russell Terriër

Dit is het jongste terriërras in Nederland. Hij is door dominee Jack Russell gefokt voor ondergronds werk bij de jacht op otter en vos. Zijn uiterlijk was daarbij minder belangrijk dan moed, intelligentie en uithoudingsvermogen. Oorspronkelijk stond hij hoog op de benen om bij de jacht mee te kunnen lopen met de groep. Tegenwoordig zie je kortbenige Jack Russell Terriërs (voorlopig erkend in november 2003) en normaalbenige Parson Russell Terriërs (wel erkend). De kleuren zijn overwegend wit met bruine en of zwarte platen en de vacht is kortharig of ruwharig.

Schotse Terriër

Deze hond ziet er gedrongen en voor zijn hoogte gespierd uit. De Schotse Terriër heeft korte poten en een lang hoofd. De schofthoogte is ongeveer 25,5 cm en het gewicht ongeveer 10 kg. De hond heeft twee vachten: de ondervacht is kort, dicht en zacht, de bovenvacht hard, dicht en draadachtig. Ze hebben een duidelijke baard en wenkbrauwen. De kleur is effen zwart, gestroomd en soms tarwekleurig. Het is een moedige, volhardende jager maar ook een prettige huisgenoot.

Staffordshire Bulteriër

Deze kruising tussen Bulldog en Terriër is de voorvader van de witte en gekleurde Bulteriër. De schofthoogte is 35 tot 40 cm. De beharing is zacht, kort en dicht. Zijn kleur is rood, rossig, wit, zwart of blauw of een van de kleuren met wit, gestroomd of gestroomd met wit. Hij is moedig, intelligent, vasthoudend, aanhankelijk, kalm en lief voor kinderen.

West Highland White Terriër

Dit is een kleine, moedige, gehard uitziende Terriër met een krachtige voor- en achterhand op gespierde benen. De schofthoogte is 20 tot 30 cm. Het gewicht is 5 tot 8 kg. De West Highland White Terriër heeft een dubbele vacht die zuiver wit moet zijn. Uit angst voor albinisme worden een zwarte neus, een zwart gehemelte en zwarte voetzolen verlangd.

Yorkshire Terriër

De Yorkshire Terriër is een langharig, gedrongen hondje dat erg rechtop loopt. De vacht is recht en lang, hangt recht langs het lichaam met een middenscheiding op de rug en glanst als zijde. De Yorkshire wordt gladharig geboren en pas op 2- tot 3-jarige leeftijd is de vacht gereed. Het gewicht is circa 3 kg. Het karakter is pittig te noemen zoals dat van de meeste terriërs.

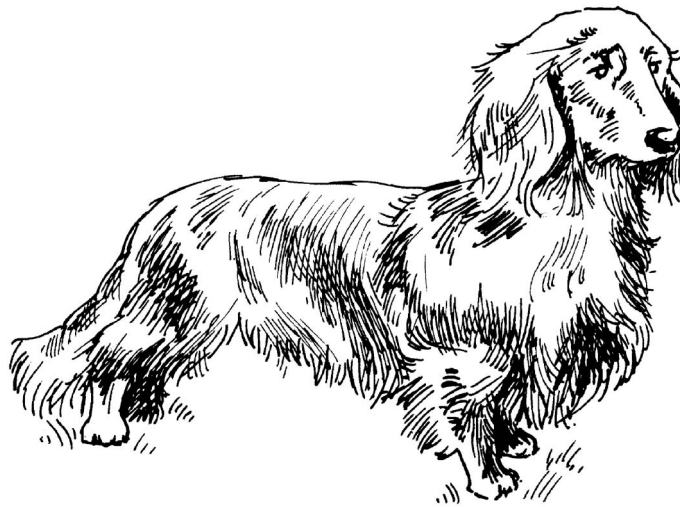
1.5 Dashonden

De dashonden noemen wij meestal teckels. De teckel heeft een lage, kortbenige, langgerekte, krachtige gestalte en een schrandere uitdrukking. De honden werden gebruikt voor de jacht onder de grond op dassen en vossen. Ze komen in drie maten voor, afhankelijk van borstomvang en gewicht:

- Standaard (borstomvang vanaf 35 cm en maximaal gewicht van 9 kg).
- Dwerg (borstomvang van 30 tot 35 cm en een gewicht van 5 tot 7 kg).
- Kaninchen (borstomvang van minder dan 30 cm en een gewicht van ongeveer 4 kg).

Binnen deze drie maten kun je drie haarvariëteiten onderscheiden: gladhaar, langhaar en ruwhaar. Het haar kan eenkleurig (zwart of bruin), tweekleurig of gevlekt zijn.

Fig. 1.8
Dashond

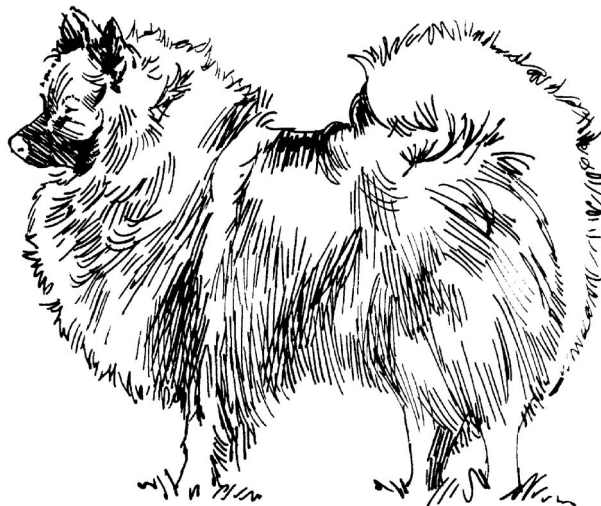

Doordat teckels van origine behoorlijk zelfstandig moesten werken en erg vindingrijk moesten zijn bij het vangen van dassen en vossen, zijn het zelfstandige en in onze ogen vaak wat eigenwijze honden. Als huishond is de teckel waaks en vrolijk maar bij inconsequente behandeling worden dit ras vaak eigenzinnig.

1.6 Spitz en oertypen

Deze rasgroep bevat zeer oude en oorspronkelijke rassen. Bij de omschrijving van de spitzen wordt niet gekeken naar het werk dat deze honden doen, maar naar het uiterlijk. Zij zijn aangepast aan zeer koude weersomstandigheden: ze hebben kleine, staande oren, een dichte uitstaande en dubbele vacht en een krulstaart. Een voorbeeld is de Keeshond. Dit is een echte bewaker van huis en erf. Hij komt in verschillende groottes en kleuren voor.

Fig. 1.9
Keeshond

Van de Poolhonden zijn vooral de Siberische Husky en Alaska Malamute bekend als sledehond. Andere worden gebruikt als lopende hond, staande hond, herdershond

of als leverancier van vlees en bont (bijvoorbeeld de Chow Chow).

In deze groep zijn ook de halfwindhonden geplaatst. Dit zijn de oude rassen (oertypen), die rondom de Middellandse Zee voor komen. Je herkent ze aan hun grote, rechtopstaande oren, hoge en ranke lichaam en hun typische manier van werken. Het zijn jachthonden die tijdens het werk zowel hun gezicht als hun neus gebruiken. Een voorbeeld is de Pharaohond.

Akita Inu

De Akita Inu is een van de oude Japanse rassen. De hond werd gebruikt bij de jacht op groot wild en is nu vooral gewaardeerd als waakhond. Zijn schofthoogte is 58 tot 69 cm, de beharing middelmatig lang, recht en goed afstaand met dichte, zachte en wollige ondervacht. Zijn kleur is reebruin, tarwe, grijs, wit, gestroomd, zwart of zwart met roestbruin.

Alaska Malemute

Dit is een van de oudste rassen die we kennen. De schofthoogte van de reu is 62 tot 63 cm, teven zijn iets kleiner. Ze hebben een dubbele, stokharige vacht. De bovenvacht is dik en grof, de ondervacht is dicht, vetig en wollig. Ze zijn wolfsgrauw, zwart met wit, gewoonlijk met het 'wolfsmasker'. Ze zijn vriendelijk, maar wel zelfstandig. Slaafsheid is ze vreemd.

Chow Chow

De Chow Chow is een levendige, korte, gedrongen hond met een goed over de rug gekrulde staart. Kenmerkend voor de Chow Chow zijn de blauwe slijmvliezen van onder andere tandvlees en tong, zijn norse uitdrukking en de steile stand van de achterbenen. Zijn schofthoogte ligt tussen 46 en 56 cm. De beharing is overvloedig, dicht, recht en uitstaand zowel bij de kortharige als bij de langharige variant. De Chow Chow is eenkleurig zwart, rood, beige-crème, blauw en wit. Chow Chows hechten zich bijzonder aan een persoon en zijn wantrouwend tegenover vreemden. Ze zijn erg zindelijk.

Dwergkees (Pommeranian eng.)

De Dwergkees heeft een fijn vossenkopje met schrandere levendige ogen en fijne oortjes. De schofthoogte is maximaal 28 cm. De meest voorkomende kleuren zijn zwart, wit, bruin, oranje en wolfsgrauw. Dwergkezen zijn levendige, waakse hondjes die niet overdreven luidruchtig zijn, maar soms wel aan zelfoverschatting lijden.

Keeshond

De Keeshond heeft een vosachtig hoofd met kleine puntige oortjes. De schofthoogte is rond 46 cm. De beharing van gezicht en benen is kort, de rest van het lichaam is overvloedig behaard. De kleuren zijn wolfsgrauw, zwart, wit en bruin. Het is een levendige, brutale waakhond, die wantrouwig is ten opzichte van vreemden.

Bij de Keeshond onderscheid je een aantal variëteiten. Deze zijn in figuur 1.10 bij elkaar gezet.

Fig. 1.10
Variëteiten van de
Keeshond.

Benaming	Schofthoogte
Grijze Keeshond	50 cm
Grote Keeshond	> 46 cm
Middenslag Keeshond	29-36 cm
Kleine Keeshond	23-29 cm
Dwergkeeshond	18-22 cm

Samojeed

De Samojeed is een krachtige en levendige hond met een zware vacht. De staart is lang en rijk behaard. De schofthoogte is 50 tot 60 cm. De kleur is zuiver wit, crème of wit met biscuit tekening. Het is een sociale en redelijk gehoorzame hond.

Siberische Husky

De Siberische Husky is een middelmatig grote werkhond met een krachtige maar sierlijke bouw en een lichtvoetig gangwerk. De ogen zijn enigszins schuin geplaatst en de oren hoog aangezet. De schofthoogte is 51 tot 60 cm. Alle kleuren zijn toegestaan. Hoewel hij graag voor de mens wil werken, is het zeker niet een hond voor in huis. De eigenaar zal een beroep moeten doen op zijn werklust en zijn grote portie energie.

Basenji

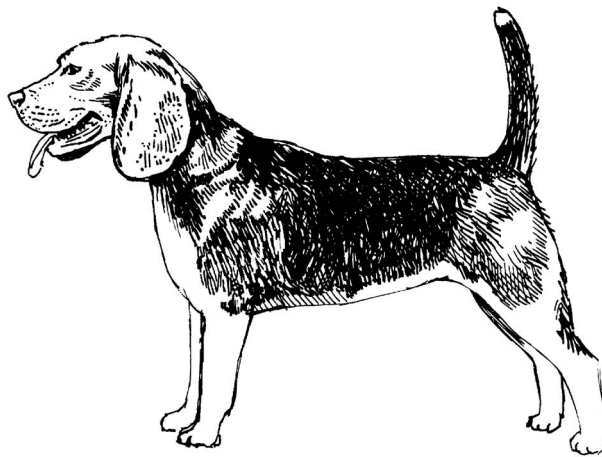
Dit ras is afkomstig uit Centraal-Afrika. Het is een licht gebouwde, gracieus bewegende hond. Hij blaft slechts zelden en dan alleen zeer zacht. De schofthoogte is ongeveer 43 cm. De vacht is kort en glad. De kleur kan rood met wit, zwart met wit of driekleurig zijn, maar witte aftekeningen zijn verplicht op voeten, borst en staartpunt. Opvallend is de gang: hij draaft met gestrekte benen.

1.7 Lopende honden, zweethonden en verwante rassen

De *lopende honden* achtervolgen het wild om het zelf te overmeesteren of om het te stellen zodat de jager het kan doden. Ze jagen met de neus aan de grond en volgen, voortdurend blaffend, het spoor. Dit gebeurt meestal in een meute. Dit is een oudere vorm van jagen dan de jachtvorm van staande honden. Vooral in Frankrijk en Engeland werd in het verleden veel te paard achter de meute gejaagd. Het bejaagde wild varieerde van haas tot edelhert en wildzwijn. In Nederland is deze zogenaamde 'lange' jacht sinds de jachtwet van 1923 verboden.

De *zweethonden* speuren aangeschoten wild op door hun spoor te volgen. De term 'zweet' duidt op het bloedspoor dat door het aangeschoten en opgejaagde wild wordt achtergelaten. Zowel lopende honden als zweethonden behoren tot de *brakken*. Brakken hebben lange hangende oren, een goede neus en een groot uithoudingsvermogen. Ze komen meestal voor in de kleuren black en tan en driekleur (*houndmarked* = wit met rode aftekeningen en zwart zadel).

Fig. 1.11
Brak

Basset Hound

Dit is een laagbenige, zwaargebouwde hond met zware lippen en lange oren. De staart wordt sabelvormig gedragen. De schofthoogte is 33 tot 38 cm. De vacht is kort, zacht en dichtaanliggend. Gewoonlijk is de kleur zwart, wit en rood. De Basset Hound is ontstaan uit een kruising van een Basset d'Artois-reu en een Bloedhond-teef. Het is een rustige en aanhankelijke hond, maar ook vasthoudend. De Basset Hound heeft een groot uithoudingsvermogen.

Beagle

De Beagle is een kleine brak met een fors hoofd en hangende oren. De staart wordt rechtop gedragen en mag niet over de rug krullen. De schofthoogte ligt tussen 33 en 40 cm. De vacht moet dicht en kort zijn. Iedere erkende brakenkleur is toegestaan (houndmarked) maar de staartpunt moet wit zijn. De Beagle is vriendelijk, vastberaden, ijverig en heeft veel uithoudingsvermogen.

Bloedhond

De Bloedhond is een bijzonder aanhankelijke hond. Hij is wat verlegen van aard en even gevoelig voor vriendelijkheid als voor bestraffing. De schofthoogte is bij reuen 63 tot 68 cm en bij teven 58 tot 63 cm. Het vel is dun en zeer los, waardoor het aan hals en hoofd in diepe plooiën neerhangt. De kleuren zijn zwart en tan, lever of rood en tan, of effen rood (soms met wit gevlekt). De gezichtsuitdrukking is waardig en zelfbewust en drukt statigheid, verstand en kracht uit.

Dalmatische Hond

Dit is een harmonisch gebouwde, sterk gespierde, bedrijvige hond die een ontwikkeling heeft doorgemaakt van stal- en koetshond naar huishond. De schofthoogte is 54 tot 61 cm. De vacht is wit met zwarte of bruine vlekken. De pup wordt wit geboren; pas na 14 dagen worden de vlekjes zichtbaar. Het is een onvermoeibare, intelligente hond, die goed te socialiseren is en goed overweg kan met kinderen.

Grand Basset Griffon Vendeen

Deze sterke, gezonde hond heeft een enorm uithoudingsvermogen. De schofthoogte bedraagt 38 tot 42 cm. De beharing is overvloedig en grof. De vacht kan eenkleurig, tweekleurig of driekleurig zijn in verscheidene tinten. De *Petit Basset Griffon Vendeen* is gelijk aan zijn grotere broer; de schofthoogte is echter 34 tot 38 cm.

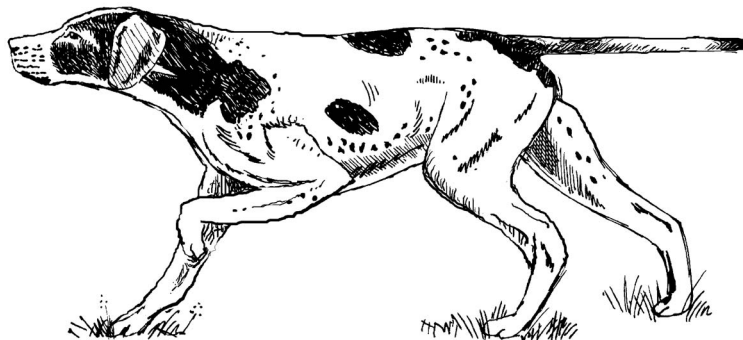
Rhodesian Ridgeback

Deze gespierde hond heeft op de rug een strook haar die tegen de draad in groeit (*pronkrug*). De schofthoogte is voor reuen 63 tot 69 cm en voor teven 61 tot 66 cm. De beharing is glad en kort en lichtgeel tot roodachtig tarwekleurig. Waarschijnlijk is dit ras ontstaan uit een kruising tussen de Bloedhond en de Hyenahond.

1.8 Staande honden

Deze groep jachthonden jaagt onder het geweer. De staande honden ontleen hun naam aan het zogenaamde 'voorstaan'. In het veld maken ze gebruik van verwaaiing: als ze het wild ruiken, jagen ze het niet op maar blijven erbij stilstaan. Op deze manier wijzen ze de jager waar het wild zich bevindt. Hierna kan de hond het wild op bevel van de baas opstoten.

Fig. 1.12
Staande jachthond

De continentale staande honden zijn all-rounders op jachtgebied. Ze kunnen zowel voorstaan als opstoten en apporteren. Voorbeelden van deze honden zijn de Drentse Patrijshond, Duitse Staande en Friese Staby. De Engelsen hebben voor deze taken verschillende honden: voor het voorstaan gebruiken ze pointers en setters, voor het opstoten spaniëls en voor apporteren retrievers.

Drentse Patrijshond

Dit ras lijkt op de Heidewachtel maar is zwaarder gebouwd. In bouw komt hij overeen met de Duitse Staande langhaar, maar heeft een korter voorhoofd. De schofthoogte is 55 tot 63 cm. De kleur van de vacht is wit met bruine of oranje platen, eventueel met tan aftekening (met of zonder spikkels). De Drentse Patrijshond is een aanhankelijke hond die zeer lief is voor kinderen. Hij is ook behoorlijk waaks, maar is in eerste instantie een goede hulp bij de jacht.

Duitse Staande hond

Duitse Staanders zijn temperamentvolle, intelligente en trouwe honden. De schofthoogte varieert van 62 tot 65 cm. De kleur is donker- tot middelbruin, geheel bruin, grijschimmel of zwartschimmel, met of zonder platen. De drie haarvariëteiten zijn langharig, draadharig en kortharig.

Epagneul Breton

De Epagneul Breton is een gemakkelijk af te richten jachthond. Hij staat voor en apporteert te water en te land. Hij bezit een uitstekende neus en heeft een onvermoeibare werklust. De schofthoogte is 46 tot 51 cm. Zijn kleur is wit met kastanje-rood of wit met oranje. Zijn geringe grootte en korte beharing maken hem tot een prettige huishond.

Engelse Setter

De Engelse Setter heeft een schofthoogte van 61 tot 65 cm. Karakteristiek is het zogenaamde 'beltonpatroon' (wit met gekleurde vlekjes over het hele lichaam). Hij is minder impulsief van karakter dan de Ierse Setter en minder flink dan de Gordon Setter. De Engelse Setter is zachtvaardig en zeer gevoelig voor een te harde aanpak.

Gordon Setter

Onder de Schotse hondenrassen is dit de enige jachthond van betekenis. Hij is de zwaarste en langzaamste van de drie Setterrassen. De schofthoogte is 62 tot 65 cm. De beharing is lang, zacht, glanzend, recht of licht golvend. De kleur is black en tan. Het is een zelfbewuste hond met een vriendelijk en gelijkmatig karakter maar met een sterke eigen wil.

Ierse Setter

De bouw van dit ras is op snelheid gericht. De schofthoogte is ongeveer 65 cm. Het is een bijzonder actieve hond met een behoorlijke jachtpassie. De Ierse Setter heeft een kastanjebruine kleur maar er is ook een Ierse Setter in de kleur rood-wit. Deze wordt als apart ras gezien en wordt in de eerste plaats voor de jacht gefokt.

Heidewachtel (Kleine Münsterlander)

Dit is een veelzijdige gebruikshond, wiens voorouders voor de jacht op hazen en waterwild in heidegebieden werden gebruikt. Zijn schofthoogte ligt tussen 50 en 56 cm. De vacht is vast aanliggend, sluike, vol en licht gegolfd. De kleurvarianten zijn bruin met wit of bruinschimmel. Tankleurige aftekeningen aan snuit en ogen zijn toegestaan.

Pointer

De Pointer is een symmetrisch gebouwde hond, die uithoudingsvermogen en snelheid vertoont. Karakteristiek is het hoofd met de wipneus en de uiterst dunne kaarsrechte staart. De schofthoogte varieert tussen 61 en 65 cm. De beharing moet fijn, kort en

hard zijn. De kleuren zijn wit met geel, wit met oranje, wit met leverkleur of wit met zwart.

Stabyhoun (Friese Langhaar)

De Stabyhoun stond zijn baas niet alleen terzijde bij de jacht maar was hem ook van dienst als mollenvanger, waakhond en trekhond. De schofthoogte is maximaal 50 cm. De beharing is lang en sluike en de staart wordt hangend gedragen. De voorkomende kleuren zijn zwartbont, blauwbont, bruinbont en oranjebont, waarbij in het wit spikkels mogen voorkomen. Het dier is aanhankelijk, zacht, schrande, gehoorzaam en leergierig van aard.

Vizsla

Dit is een Hongaarse staande hond. Hij is donkergeel in uiteenlopende schakeringen. De schofthoogte is ongeveer 52 tot 61 cm. De beharing is kort en dicht en vlak aanliggend. Het is een vlugge zoeker met prima neus en is een uitstekende apporteur. Naast de kortharige komt ook een draadharige Vizsla voor.

Weimaraner (Weimarse Staande Hond)

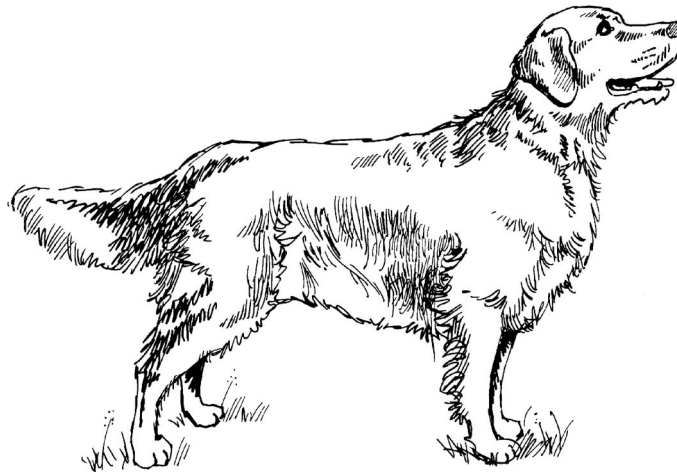
Dit is een staande gepassioneerde jachtgebruikshond, die zowel in een kort- als langharige variëteit voorkomt. Opvallend zijn de barnsteenkleurige ogen en vleeskleurige neus. De schofthoogte is 57 tot 70 cm. De kleur is zilvergrijs, reegrijs of muisgrijs.

1.9 Retrievers en waterhonden

In deze groep zitten de opjagende en apporterende vogelhonden en de zogeheten waterhonden. Net als de staande honden werken ze onder het geweer met de jager. De retrievers zijn specialisten in het apporteren van het geschoten wild: ze brengen het wild naar de jager. De waterhonden werken vooral bij de jacht op gevogelte in of langs het water. Het is daarom ook een uitstekende zwemmer en duiker, met name de Portugese Waterhond. Spaniëls zijn een slag kleiner dan retrievers en werken vooral in dicht begroeid terrein. Zij stoten het wild op. Een voorbeeld is de Engelse Cocker Spaniël.

In het algemeen zijn de honden die tot deze rasgroep behoren prettig en gemakkelijk in de omgang. In hun oorspronkelijke werk waren deze honden immers ook al erg op de mens gericht.

Fig. 1.13
Retriever

Amerikaanse Cocker Spaniël

Dit is een gedrongen hond die recht op de benen staat en een fijn gebouwd hoofd heeft. De schofthoogte varieert van 34 tot 39 cm. De vacht op het hoofd is kort en fijn, op het lichaam vlak en licht golvend. Oren, buik en benen zijn goed, bijna overvloedig bevederd. De voorkomende kleuren zijn zwart, rood in alle varianten, bont en black en tan. Het is een vrolijke hond met een groot uithoudingsvermogen en zonder een zweem van angst.

Engelse Cocker Spaniël

Na de Amerikaanse Cocker Spaniël is dit, met een schofthoogte van maximaal 41 cm, de kleinste van de spaniëlvariëteiten. De beharing is glad, zijdeachtig en gegolfd. Alle kleuren zijn toegestaan, alleen effen wit niet. Het is een erg beweeglijke, vrolijke jachthond, met een altijd kwispelende staart.

Engelse Springer Spaniël

Deze symmetrische, compacte, flink uit de kluiten gewassen, actieve hond staat van alle spaniëls het hoogst op de benen. Hij is vriendelijk en gehoorzaam. De schofthoogte is circa 50 cm. De vacht is dicht, recht en weerbestendig met middelmatige bevedering aan oren, voorpoten en achterpoten. De kleuren zijn bij voorkeur leverkleurig en wit of zwart en wit.

Flatcoated Retriever

De Flatcoated Retriever is een vrolijke, levendige en werkwillige hond. Hij moet kracht tonen zonder grof te zijn, over snelheid beschikken en niet iel gebouwd zijn. De schofthoogte is ongeveer 58 cm. De beharing moet middelmatig lang zijn, met een rijke bevedering aan benen en staart. De kleur is zwart of leverkleurig bruin.

Golden Retriever

Deze evenredig gebouwde, levendige hond is een prima jachthond door zijn goede neus, zachte bek, apporteerlust en zijn plezier in het waterwerk. De schofthoogte is

51 tot 61 cm. De beharing is vlak of golvend met goede bevedering en een dichte, waterbestendige ondervacht. De kleur is goud of roomkleurig. Als huishonden zijn het aanhankelijke, intelligente, betrouwbare dieren.

Kooikerhondje

Dit is een oud Nederlands ras. Het is een werkhond; hij functioneert als assistent van de baas van de eendenkooi. Het is een vierkant gebouwd ras met een schofthoogte van ongeveer 35 tot 40 cm. De beharing is middelmatig lang en licht golvend. Het onderhaar is goed ontwikkeld. Het haarkleed vertoont duidelijke en heldere oranje-keurige platen op een witte ondergrond. De oorbeharing is lang met zwarte haarpunten ('oorbellen' genoemd). Het is een vrolijk, niet luidruchtig, attent hondje.

Labrador Retriever

Dit is een sterke, zwaar gebouwde hond, die pas op ongeveer tweejarige leeftijd volledig is uitgegroeid. Typisch voor deze hond is zijn 'otterstaart'. De schofthoogte is 56 tot 58 cm. De zwarte, chocolade-keurige of gele vacht is kort en dicht met een waterwerende ondervacht. De Labrador Retriever heeft een aanhankelijk en levendig karakter, is gemakkelijk af te richten en bezit een goed leervermogen.

Welsh Springer Spaniël

De naam Springer Spaniël is afgeleid van het werk dat de hond moet doen. Hij moet namelijk het wild opstoten. Dit heet '*springing game*'. Het ras wordt vrijwel uitsluitend voor de jacht gefokt en gekruist uit de Engelse Springer Spaniël. De schofthoogte is 46 tot 48 cm. De kleur is diep kastanje-rood met wit. Het is een stevige, vrolijke, levendige hond. Hij is gebouwd om hard te werken en kan vermoeiend werk doen.

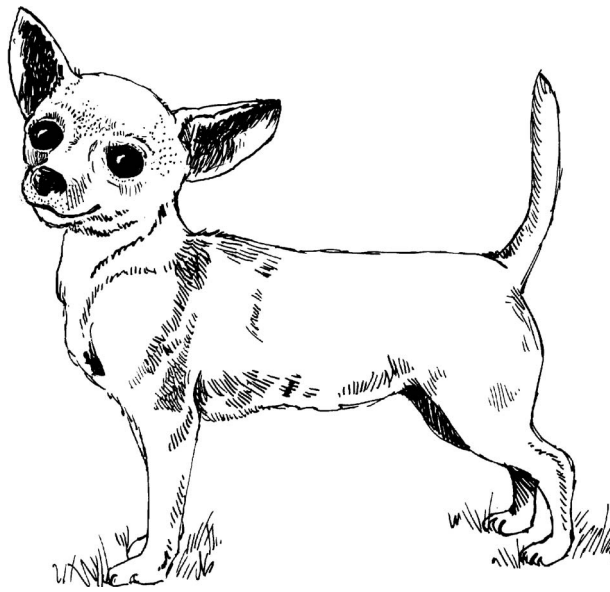
Wetterhoun

Dit Nederlandse ras is vrij fors. De schedel maakt de indruk meer breed dan lang te zijn. De schofthoogte mag maximaal 55 cm zijn. De beharing is halflang met (behalve op het hoofd en staart) korte, stevige, dichte krullen. Het is een grimmige hond, een echte doordouwer. Hij is onafhankelijk en afstandelijk.

1.10 Gezelschapshonden

Deze rasgroep bestaat uit een gemengd gezelschap. Er zitten kleine vertegenwoordigers in uit andere rasgroepen (bijvoorbeeld de Cavalier King Charles Spaniël en de Franse Bulldog). Daarnaast bevat deze groep rassen die uit streken komen met een zeer oude beschaving, waar deze honden puur als gezelschapsdier of statussymbool werden beschouwd. Uit het Middellandse-Zeegebied komen de Maltezer en de Coton de Tuléar, uit China en Oost-Azië komen de Pekingees, de Lhasa Apso en de Chinese Naakthond, en uit Midden-Amerika de Chihuahua. Tot slot omvat deze rasgroep ook rassen die oorspronkelijk wel een duidelijke werkfunctie hadden maar nu alleen nog als gezelschapsdier gehouden worden. Dit zijn bijvoorbeeld de Poedels. Hoewel de gezelschapshonden vaak klein van formaat zijn, zijn het geen speelgoed-dieren en hebben ze recht op een hondwaardig bestaan.

Fig. 1.14
Chihuahua

Boston Terriër

Dit kleine, korte hondje heeft een typisch vierkant hoofdje. Het gewicht varieert tussen de 7 en 11 kg. Hij heeft een korte vacht met een fijne structuur die gestroomd of zwart is, altijd met witte aftekeningen.

Chinese Naakthond

De Chinese Naakthond heeft een vrijwel haarloos lichaam met alleen een kuif van zacht en zijdeachtig haar en wat beharing op de tenen en de staartpunt. De schofthoogte is 23 tot 33 cm. Alle kleuren zijn toegestaan. De *Powder Puff* is de behaarde variëteit van dit ras. Het zijn intelligente, speelse honden met een sterke baasbinding.

Chihuahua

Dit ras draagt de naam van de Mexicaanse provincie waar het veel voorkwam. Het is het kleinste hondenras en kent een kortharige en langharige variëteit. Kenmerkend zijn het bolle, ronde schedeltje (appelhoofd) en de platte staart. Alle kleuren zijn toegestaan. Zijn gewicht is tussen 0,9 en 3,5 kg.

Epagneul Nain Continental Papillon (Vlinderhondje)/Epagneul Nain Continental Phalène (Nachtvlinderhondje)

Deze twee benamingen slaan op hetzelfde ras. Alleen de stand van de oren verschilt: de Papillon heeft schuinstaande oren, de Phalène heeft hangende oren. Deze Dwergspaniël is vierkant van bouw met een schofthoogte van maximaal 28 cm. Er is een gewichtscategorie tot 2,5 kg en een categorie van 2,5 tot 5 kg. De vacht is zonder onderhaar, overvloedig en glanzend. Alle kleuren zijn toegestaan.

Franse Bulldog

De Franse Bulldog is een kleine, krachtige hond. Al zijn lichaamsonderdelen zijn kort en gedrongen. Kenmerkend is het 'snurken'. Dit is het gevolg van de korte neus met geringe luchttoevoer. De vacht is kort, dicht, glanzend en zacht. De kleur is bont, gestroomd of wit gestroomd. De hoogte is evenredig met het gewicht dat tussen 8 en 14 kg moet zijn. Het is een gevoelige, leergierige huishond.

King Charles Spaniël

De afkomst van deze hond is onzeker. Sommigen denken dat het ras deels Japans bloed bezit. Het gewicht is ongeveer 3,5 tot 6 kg. De beharing is lang, zijdeachtig en recht. Een lichte golf is geoorloofd. Er zijn vier kleurslagen:

- Blenheim (tweekleurig: wit met rode platen);
- Prince Charles (driekleurig: wit met zwarte platen en regelmatige, bruinrode aftekening);
- King Charles (glanzend zwart met mahonierode aftekening (zuiver black en tan);
- Ruby (effen kastanjebruin zonder wit).

Cavalier King Charles Spaniël

Dit ras komt overeen met de King Charles Spaniël, alleen de snuit is langer en de kop is normaal geproportioneerd. Zijn gewicht is 4,5 tot 8 kg.

Lhasa Apso

Dit is een fokzuivere kruising tussen de Tibetaanse Terriër en Tibetaanse Spaniël. De schofthoogte is 25 tot 28 cm. Het haar is goed lang, niet wollig of zijdeachtig maar recht en hard en zeer dicht ingeplant. De flink bevederde staart wordt in een krul over de rug gedragen. De kleur is goud, zand- of honingkleurig, donkergrijs, leiblaauw, rood, ros, bont, zwart, wit of bruin.

Maltezer

De Maltezer is een klein hondje dat langer is dan dat hij hoog is, met een schofthoogte van 20 tot 25 cm. De vacht moet zeer dicht, glinsterend, zeer lang en zijdeachtig zijn en moet als een zware mantel tot op de grond reiken. De gemiddelde haarlengte is 22 cm, zuiver wit van kleur. De Maltezer is intelligent, levendig, volgbaar en hecht zich zeer aan baas of bazin.

Mopshond

De Mopshond is een gedrongen, compact gebouwde hond. Het ideale gewicht ligt tussen de 6,5 en 8,5 kg. De vacht is kort, glad en zacht in de kleur zilvergrijs, geel, abrikoos of zwart. Met uitzondering van de zwarte honden moeten ze zwarte aftekeningen hebben: een masker, een aalstreep, vlekjes op wangen en voorhoofd en zwarte oren. Ze worden gezien als aanhankelijke, gezellige honden.

Pekingees

Dit uit China afkomstige hondje is een kleine, evenredige en massieve verschijning. Het heeft zware botten en een stevige bouw. Het gewicht varieert van 3 tot 5,5 kg. De vacht is lang, recht en tamelijk hard met overvloedige manen en een dichte ondervacht. Behalve lever- en albinokleur zijn alle kleuren toegestaan. Pekingezen zijn moedig, trouw, gereserveerd en redelijk eenkennig.

Poedel

De Poedel werd van oorsprong gebruikt voor de jacht op waterwild maar is nu vooral een gezelschapshond. Dat neemt niet weg dat hij uitstekend gebruikt kan worden voor de recreatiesport, zoals behendigheid en flyball. Hierbij komen zijn intelligentie en functionele lichaamsbouw hem goed van pas. Het is een zeer oud ras met een karakteristieke kroesvacht, die regelmatig geknipt moet worden. Het ras is erkend in vijf kleuren: zwart, wit, bruin, grijs en abrikoos. Harlekijn (zwart-wit gevlekt) is niet erkend. De Poedel kent vier varianten in grootte:

- *Toypoedel* (kleiner dan 28 cm);
- *Dwergpoedel* (tussen 28 en 35 cm);
- *Middenslag Poedel* (tussen 35 en 45 cm);
- *Grote Poedel* (tussen 45 en 58 cm).

Shih Tzu

Net als de Pekinees moet dit ras zoveel mogelijk op de leeuw lijken (het zinnebeeld van het boeddhistische geloof). De schofthoogte is maximaal 27 cm. De staart wordt gekruld over de rug gedragen. Het dekhaar is lang en dicht, niet wollig. Het onderhaar is kort en dicht. Alle kleuren zijn toegestaan, maar de wildkleur geniet de voorkeur. Masker en oren zijn zwart. Zeer gewenst zijn een witte bles en een witte staartpunt. De ogen zijn donker, groot en rond, maar niet uitpuilend.

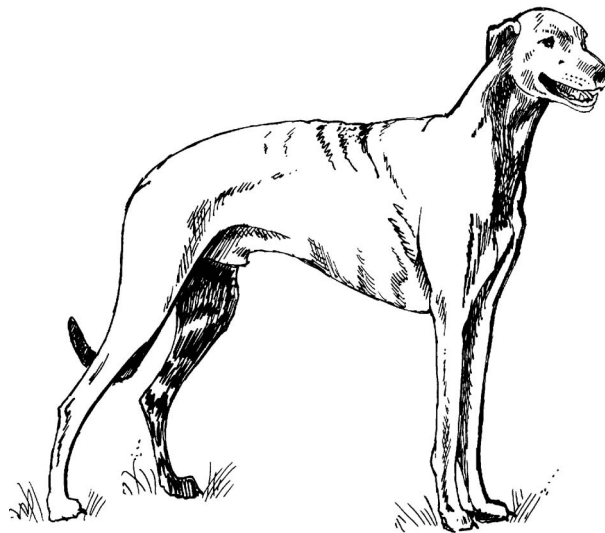
Tibetaanse Terriër

Ondanks de benaming behoort dit ras zeker niet tot de Terriërs. Dit middelgrote ras is sportief. De schofthoogte is ongeveer 35 tot 41 cm, teven zijn iets kleiner. De Tibetaan heeft een lange, weelderige bovenvacht en een dichte, wollige ondervacht. Alle kleuren zijn toegestaan, behalve leverkleur en chocoladebruin. Het zijn intelligente, vrolijke, wendbare en snelle dieren.

1.11 Windhonden

De windhonden zijn een zeer oude en door de eeuwen heen onveranderd gebleven rasgroep. Ze zijn op snelheid gebouwd: hoogbenig en slank van lichaam met een vloeiend en veerkrachtig gangwerk. Hun karakter is onafhankelijk en terughoudend. Ze zijn rustig in huis maar fel en moedig tijdens de jacht. Ze jagen op het zicht, dat wil zeggen dat ze in actie komen zodra ze het wild kunnen zien. De windhonden komen vooral uit woestijnen en steppegebieden waar het wild goed te zien is (Rusland, Perzië), in tegenstelling tot de brakken die in bosrijke gebieden met de neus jagen. Het wild waarop de windhonden jaagden waren hazen, gazellen, herten en wolven.

Fig. 1.15
Windhond

Afghaanse Windhond

Zijn verschijning wekt de indruk van waardigheid, snelheid en macht. De schofthoogte is 65 tot 73 cm. De vacht bestaat uit lange, zeer fijne haren op borst, voor- en achterbenen en flanken; op de rug is het haar kort en dicht. Alle kleuren zijn toegestaan. Het hoofd moet een Oosterse uitdrukking vertonen: waardig en ontoeschietelijk (een Afghaanse Windhond kijkt als het ware dwars door iemand heen).

Barsoi

De Barsoi is een Russische jachthond die eeuwenlang gebruikt werd voor de jacht op wolven. Het kenmerkende van deze hond is de harmonie van vorm en beweging, het lange smalle hoofd en de gebogen rug. De schofthoogte is 71 tot 75 cm. Het haar is lang, niet wollig, gegolfd of met grote krullen. De voorkomende kleuren zijn geheel wit of wit met gele of oranje-rode gestroomde vlekken. Ook grijze vlekken komen voor.

Deerhound

Dit is een zeer oud ras dat werd gebruikt voor de hertenjacht. De schofthoogte is voor reuen 76 cm en voor teven 71 cm (met een minimum van respectievelijk 71 en 66 cm). Het haar is, net als bij de Ierse Wolfshond, hard en ruw. Een donker-blauwgrijze kleur geniet de voorkeur. De Deerhound vertoont het minst het karakter van een windhond. Er wordt aangenomen dat een flinke hoeveelheid bloed van Noordse wolven zijn grote felheid en jachtpassie verklaart.

Greyhound

Het meest kenmerkende van deze windhond is dat hij 'op het zicht' jaagt. Het is een krachtige, sterk gebouwde hond met een lang hoofd, lange hals en een sterk gespierde achterhand. De hond kan snelheden bereiken van 450 meter per 30 seconden. De schofthoogte is 68 tot 76 cm. De vacht is kort, fijn en vlak aanliggend. De kleur is

zwart, wit, rood, blauw of reekleurig, of elk van deze kleuren afgewisseld met wit.

Ierse Wolfshond

De Ierse Wolfshond is een hoogbenige hond en behoort tot een van de grootste hondenrassen. Deze hond mag niet te kort zijn en moet een diepe, brede borst hebben. De schofthoogte is 76 tot 86 cm. De beharing is ruw en hard. De kleuren zijn grijs, gestroomd, rood, zwart en wit of reekleurig.

Italiaans Windhondje

Dit is een echte persoonlijkheid en beslist geen juffershondje. De schofthoogte is maximaal 38 cm en het gewicht maximaal 5 kg. Het haar is glad, glanzend en zacht. Het hondje is altijd eenkleurig zwart, reekleurig of muisgrijs. Typisch voor het ras is het optrekken van een enkele voorpoot.

Saluki (Perzische Windhond)

Dit is een licht gebouwde, krachtig gespierde hond die ongeveer even hoog als lang is. De schofthoogte is 55 tot 71 cm. De beharing is kort, glad en zijdeachtig met lange bevedering aan de oren, achterpoten en staart. Ook komt er een gladharige variëteit voor. Alle kleuren zijn toegestaan behalve effen wit, effen zwart en gestroomd.

Sloughi

Dit is de kortharige vorm van de Saluki. De raszuivere Sloughi is zeer zeldzaam geworden.

Whippet

Deze hond lijkt wat betreft bouw op een miniatuur Greyhound. De schofthoogte is 44 tot 47 cm. De vacht is fijn, kort en zo dicht mogelijk. Alle kleuren zijn toegestaan. Zoals wij hem nu kennen is het een prima sporthond. Door zijn aangename karakter is het een schrandere, fijne huishond.

1.12 Afsluiting

Zoals je in dit hoofdstuk hebt gezien, zijn er rashonden in alle soorten en maten. Er is geen andere diersoort waarbij duidelijker is dat mensen zeer verschillende smaken hebben. Mode speelt hierbij een rol. Helaas is dit vaak niet in het belang van het populaire ras. Hopelijk kun je met de verkregen kennis over rashonden bijdragen aan een gedegen voorlichting aan eigenaren. En wellicht kun je toekomstige eigenaren helpen om een goed overwogen keuze te maken voor een bepaald ras.

Vragen 1.1

- a Waarvoor staat de afkorting FCI?
- b Wat zijn schepershonden?
- c Welke vier variëteiten van de Belgische Herder ken je?
- d Wat zijn de belangrijkste uiterlijke kenmerken van Molossers?

-
- Vragen 1.2**
- a Waarvoor werden de terriërs oorspronkelijk gebruikt?
 - b Noem de negen variëteiten van de dashond.
 - c Hoe hebben spitzen zich aangepast aan zeer koude weersomstandigheden?
 - d Wat zijn brakken?
 - e Wat is het verschil tussen de staande hond en de spaniël wat betreft hun manier van werken?
- Vragen 1.3**
- a Welke hondenrassen komen uit Nederland?
 - b Iemand vraagt jou advies over de aanschaf van een rashond. De eisen die de persoon stelt zijn: het dier moet een lief karakter bezitten, makkelijk mee te nemen zijn, niet te veel voer consumeren en knuffelbaar zijn. Stel twee rassen voor en licht toe waarom je deze rassen hebt gekozen.
 - c Wat zijn de belangrijkste karaktereigenschappen van de windhonden?

2 Katten

Oriëntatie

Katten zijn zeer geliefde huisdieren, mede omdat ze gemakkelijk te houden zijn: ze zijn snel zindelijk, vragen weinig verzorging en zijn relatief goedkoop. Daarnaast zijn ze zeer 'aaibaar'. De meeste mensen die katten houden, hebben geen raskat, maar er worden wel verschillende raszuivere katten gefokt. In dit hoofdstuk lees je over de verschillende rassen en rasverenigingen.

2.1 Indeling van katachtigen

De katachtigen (*Felidae*) zijn onder te verdelen in drie genera met in totaal 38 soorten. Dieren die onderling paren en vruchtbare nakomelingen voortbrengen, worden tot een soort gerekend.

Grote katten (*Panthera*)

Doordat bij deze groep het tongbeen niet geheel verbeend en stijf is, maar voor een deel uit kraakbeen bestaat, bezitten zij als enige het vermogen tot 'brullen'. Er worden zes soorten tot deze groep gerekend:

- leeuw;
- nevelpanter;
- jaguar;
- panter (luipaard);
- tijger;
- sneeuwpanter.

Leeuwen zijn de enige wilde katten met een sociaal groepsleven. Aan het hoofd van een troep leeuwen staat een dominant mannetje.

Kleine katten (*Felis*)

Tot deze groep worden 31 soorten gerekend, zoals de lynx, ocelot, poema, moeraskat, wilde kat en ook onze huiskat. Hun tongbeen is volledig verbeend en stijf. Ze kunnen langdurig 'spinnen'.

Jachtluipaard (*Acinonyx*)

De jachtluipaard is de enige katachtige die zijn prooi niet vanuit een hinderlaag bespringt maar achtervolgt. Hij kan daarbij een topsnelheid van 100 km per uur bereiken. Hij heeft lange poten met niet-intrekbare klauwen voor een goede grip op de grond.

In dit hoofdstuk komt uitsluitend de huiskat aan bod.

2.2 Rasverenigingen

De Nederlandse raskattenverenigingen zijn niet rasgebonden zoals soms bij de hondenrassen. Ze hebben een 'all breed' stamboek. In Nederland zijn momenteel 36 verschillende kattenrassen geregistreerd. Niet elk ras wordt overal en in elk land erkend. Afhankelijk van het stamboek wordt bijvoorbeeld een kat in het ene land tot een bepaald ras gerekend en elders tot een ander ras, of wordt er zelfs geheel niet erkend.

FIFé Op het vasteland van Europa is de *Fédération Internationale Féline (FIFé)* de overkoepelende organisatie die verantwoordelijk is voor de erkenning van de rassen en het vastleggen van de standaard.

Bij katten zijn de rassen onderverdeeld naar vachtsoort. Zo ontstaat er een vierdeling: de langhaar, halflanghaar, korthaar en bijzondere rassen. Deze laatste categorie, de bijzondere rassen, zijn mutaties op gebied van vachtsoort en/of lichaamsbouw. Het is belangrijk uiterst voorzichtig met fokprogramma's om te gaan, zodat extreme afwijkingen van gezonde vormen niet omslaan naar ongezonde extremen.

2.3 Vachtkleuren en patronen

agoutihaar De oorspronkelijk vachtkleur van de kat bestond uit *agoutihaar* met gekleurde ringen en was bedoeld als camouflage in de natuur. Agoutihaar is meestal licht aan de wortel met donker gekleurde haarpunten. Het patroon is vernoemd naar het knaagdier de Agouti, die haren heeft met gekleurde haarpunten.

De eerste mutatie tot een egale kleur (of *non-agoutihaar*) was vermoedelijk zwart. Deze mutatie zie je terug bij de zwarte panter. Er ontstonden nog veel meer kleuren als gevolg van mutaties, zoals rood, wit en de verdunning van de effen kleuren. Omdat de mens de kat in huis nam, had deze huiskat geen camouflage meer nodig voor de jacht. Zo hebben de kleuren van de huiskat zich dus steeds verder kunnen ontwikkelen. De genetische variaties zijn de basis voor de huidige, eindeloos grote variatie in de vachtkleuren. Afhankelijk van het ras worden aan genetisch overeenkomstige kleuren soms verschillende namen gegeven.

Sommige kleuren of kleurcombinaties zijn afhankelijk van het geslacht van een kat. De kleur van een kat is namelijk gekoppeld aan het X-chromosoom. Zoals je waarschijnlijk al weet heeft een vrouwtje twee X-chromosomen en een mannetje maar een X-chromosoom. Tweekleurigheid komt daarom in theorie alleen bij vrouwelijke dieren voor, zoals bijvoorbeeld de kleurcombinatie zwart en rood in mozaïekpatroon ('schildpad' of *tortie* genoemd). Toch wordt er een heel enkele keer een schildpadkater geboren. Deze heeft dan drie geslachtschromosomen, namelijk XXY. Deze katers zijn steriel, omdat de mannelijke geslachtsorganen zich niet geheel ontwikkelen. Het feit dat katers maar een enkele X-chromosoom hebben, is ook de reden dat je vaker rode katers ziet dan rode poezen. Een rode poes moet immers op beide X-chromosomen rood hebben om rood te zijn, en dat komt niet zo vaak voor. Wit is niet gekoppeld aan het X-chromosoom en wordt ook niet gezien als kleur.

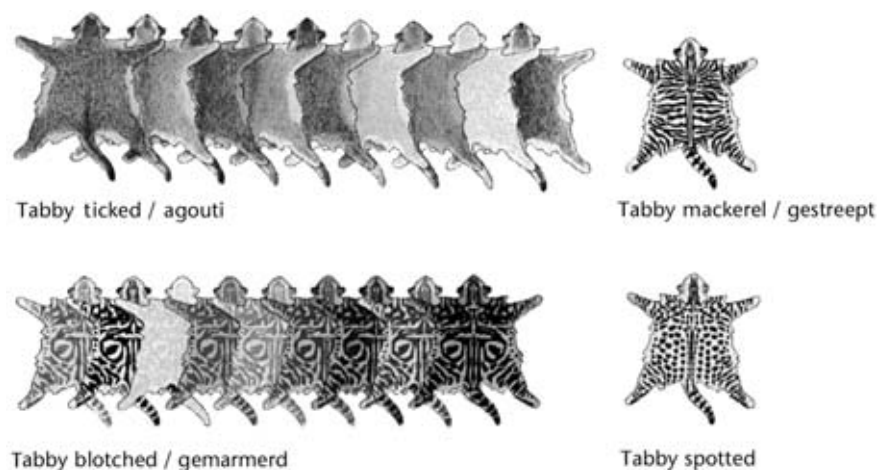
tabbypatronen

Je weet nu iets meer over de verschillende kleuren van een kat. Naast de verschillende kleuren heeft elke kat echter ook nog een basisvachtpatroon. De basispatronen, ook wel *tabbypatronen* genoemd, komen voort uit het oorspronkelijke agoutigrondpatroon en zijn bedoeld voor de natuurlijke camouflage. Je onderscheidt vier verschillende basisvachtpatronen:

- *tabby ticked*
- *tabby mackerel*
- *tabby blotched*
- *tabby spotted*

Het eerste patroon, het tabby ticked, bestaat bijna geheel uit agoutiharen. De Abessijn heeft bijvoorbeeld dit patroon. Bij het gestreepte of tabby mackerel patroon moet je denken aan een visgraatpatroon. Het derde patroon noem je gemarmerd oftewel tabby blotched. Dit patroon vertoont brede strepen en op iedere zij een aftekening in de vorm van een oester (een brede cirkel met daarin een vlek). Ten slotte is er het tabby spotted of gevlekt patroon. Dit wordt ontstaat door een gen dat de gestreepte of gemarmerde tabby aftekening in vlekken breekt. Figuur 2.1 toont een overzicht van de vier basisvachtpatronen.

Fig. 2.1
Basisvachtpatronen van
de kat.

Het basispatroon wordt ook nog beïnvloed door andere genen die de kleur terug kunnen dringen tot een deel van de haren, of een deel van de vacht. Als de kleur wordt teruggedrongen tot een deel van de haren zie je alleen pigment in het eerste deel van de opgroeiende haar. Dit wordt met verschillende termen aangeduid, bijvoorbeeld smoke, cameo, chinchilla en shaded. Als de kleur wordt teruggedrongen tot een deel van de vacht, zijn alleen de lichaamsuiteinden gekleurd. Dit noem je het *himalayapatroon* of *Siamezenaftekening*.

Fig. 2.2
Himalayapatroon

points Een kat met het himalayapatroon heeft gekleurde lichaamsuiteinden die je *points* noemt: oren, ogen, neus, poten en staart. Het patroon ontstaat door een hittegevoelig enzym in de pigmentcellen (melanocyten) in de huid van de kat. Dit enzym wordt geactiveerd op de punten waar de huidtemperatuur lager is. Katten in koude klimaten hebben dus een donkerder vacht. De kleur van deze katten benoem je naar de kleur van de points. Katten met een himalayapatroon hebben altijd blauwe ogen. De kittens worden wit geboren. Pas in de loop van het eerste levensjaar ontwikkelen de points zich: De oren kleuren vanaf drie uur tot vier weken na de geboorte, het masker begint bij de neus en breidt zich langzaam uit naar buiten.

2.4 Rassen

Zoals je hebt gelezen, worden de 36 officieel erkende kattenrassen onderverdeeld naar vachtsoort. Er zijn vier groepen: langharen, halflangharen, kortharen en bijzondere typen. De eerste groep, de langharen, bestaat maar uit één ras.

Langharen

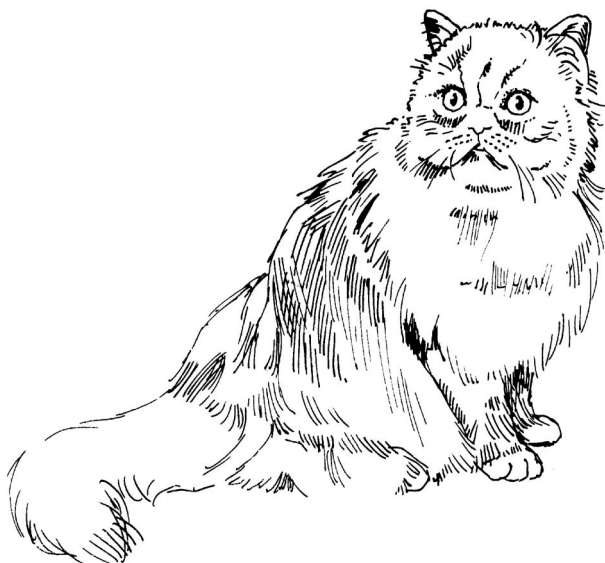
Deze groep bestaan uit de Perzisch Langhaar of Pers en Exotic. De langhaar heeft zijn oorsprong in Klein Azië en Perzië. De eerste voorouders van dit ras werden vanuit Perzië al in 1620 geïmporteerd in Italië. Aan het eind van de negentiende eeuw werd de Pers ontwikkeld volgens de eerste geschreven rasstandaard van de Engelsman Harrison Weir. De lange vacht is waarschijnlijk ontstaan als mutatie bij enkele katten. Tegenwoordig zijn langhaarkatten volledig afhankelijk van de mens om te kunnen overleven, omdat ze niet zelf hun vacht kunnen verzorgen.

Kenmerkend voor de Pers is de platte, ronde kop met een zeer korte neus en een sterke 'stop'. Amerikaanse keurmeesters prefereren de 'Peke-face' met de extreem platte kop. De oren zijn klein en goed behaard. De ogen zijn groot en rond. Het lichaam moet stevig en gedrongen zijn met korte, dikke poten. De vacht is lang, dicht en zijdeachtig. Perzen hebben meestal een rustig, zacht karakter en zijn zeer goed te socialiseren aan andere diersoorten.

De vacht van de Exotic is kort, maar dicht en pluizig, zacht en van het lichaam afstaand. Officieel wordt hij ingedeeld bij de korthaarrassen.

Fig. 2.3

Pers

Omdat Perzen al zo lang gefokt worden, zijn ze erkend in een overvloed aan kleuren en kleurpatronen. Je kunt ze verdelen in acht variëteiten.

Effen kleuren of colour

De katten met effen kleuren of colour zijn bijvoorbeeld rood, chocolate of zwart en de verdunningen hiervan: crème, lilac en blauw. Witte Perzen komen ook voor. Het is erfelijk bepaald dat witte katten met blauwe ogen meestal doof zijn. Er komen ook katten voor met een blauw en een oranje oog. Dit noem je 'odd-eye'. Als dit bij een witte kat voorkomt, dan is deze doof aan de kant van het blauwe oog.

Tweekleurig of bi-colour

Katten die tweekleurig of bi-colour zijn, zijn wit gevlekt (bijvoorbeeld zwart-wit of blauw-wit). Daarbij mag niet meer dan de helft van het lichaam wit zijn.

Schildpad of tortie

Deze katten zijn zwart-rood gevlekt. De verdunning hiervan is blauw-crème. Dergelijke katten noem je ook wel blauwe schildpad. De schildpadkleuring komt alleen voor bij vrouwelijke dieren.

Tabby

Deze patronen van strepen of vlekken verleent de kat een goede camouflage. Bij de Pers is gemarmerd (blotched) en gestreept (mackerel) erkend. Ook kennen we de tortie tabby. Deze katten hebben zowel tabbytekening als schildpadkleurvlekken en zijn dus altijd poezen.

Chinchilla

Deze katten hebben een witte vacht met zwarte haarpunten (tipping), wat een sprankelend zilver effect geeft. Ze hebben zwart omrande oogleden en groene ogen.

Shaded

Bij de shaded-variëteit is de basis, net als bij de chinchilla, ook een witte vacht. De tipping spreidt zich echter uit over een veel grotere lengte van de haren. Hierdoor ontstaat een donkerder effect.

Smoke

Bij dit vachttype is de ondervacht licht gekleurd met donkere dekharen, die aan de haarpunten nog donkerder zijn. Het contrast valt het meest op als de kat loopt.

Colour point/himalayapatroon

Katten met 'points' zijn direct herkenbaar aan de gekleurde lichaamsuiteinden: oren, voeten staart en neus. Bij katers is ook het haar op het scrotum gekleurd. Katten met dit kleurpatroon hebben altijd blauwe ogen.

Halflangharen

Een tweede groep die je onderscheidt binnen de kattenrassen is de groep halflangharen.

Balinees

Rond de jaren '40 werd serieus begonnen met het fokken met deze langharige variëteit van de Siamees. Toen werd ook officiële erkenning aangevraagd. In eerste instantie is dit ras alleen erkend in de vier hoofdkleuren van de Siamees: seal point, de verdunning lilac point, chocolate point en blue point. De andere kleuren zijn in Amerika ingedeeld onder de naam '*Javanen*'. Balinezen zijn, net als Siamezen, intelligente, speelse katten met een sterk eigen karakter.

Heilige Birmaan

De eerste Heilige Birmaan verscheen in 1926 op een show in Parijs. In deze stad is hij waarschijnlijk ook gefokt. Volgens een legende zou hij afstammen van een paar tempelkatten uit Birma, waar de kat witte voeten kreeg en blauwe ogen toen zijn meester, de priester Mun-Ha, was gestorven. De werkelijke afkomst blijft een punt van discussie.

De Heilige Birmaan vertoont een oppervlakkige gelijkenis met de colour point Pers. Hij onderscheidt zich echter van alle andere rassen door de witte 'sokken' die eindigen beneden de enkel of hak. De kop is krachtig maar zonder stop. De kin loopt iets terug, maar mag niet zwak zijn. De ogen zijn rond tot ovaal en diepblauw van kleur. Het lichaam is lang en sterk gebouwd. De vacht is zijdeachtig en er is weinig onderwol. Vooral de staart en kraag zijn vol behaard. Erkende kleuren zijn onder andere seal point, blue point, red point en tabby point. Het zijn over het algemeen zachtmoedige, rustige, bescheiden en verdraagzame katten die op hun rust gesteld zijn.

Cymric

Dit stevige kattenras kan gezien worden als een Manx met een halflangharige, dubbele vacht. De variëteit heeft zich ontwikkeld tot een apart ras en is rond de jaren '60 ontstaan in Amerika. Ze hebben een aanhankelijk en evenwichtig karakter.

Ragdoll

Dit is een betrekkelijk nieuw ras, in de jaren '60 voor het eerst gefokt door Ann Baker in de VS. Zij beweerde dat Ragdolls ongevoelig zouden zijn voor pijn. Inmiddels is gebleken dat dit volkomen onzin is.

De Ragdoll is een grote, zware kat met een rustige, meegaande aard. Hij lijkt op de Heilige Birmaan, alleen komen de sokken hoger dan de hak (mitted). De Ragdoll komt ook voor als colour point zonder witte sokken, en als bi-colour. De kop is gemiddeld tot groot met volle wangen en een ronde snuit. Het lichaam is lang en gespierd met een brede borst. De vacht is dicht en zijdeachtig, aan de staart lang, ruig en licht toelopend.

Somali

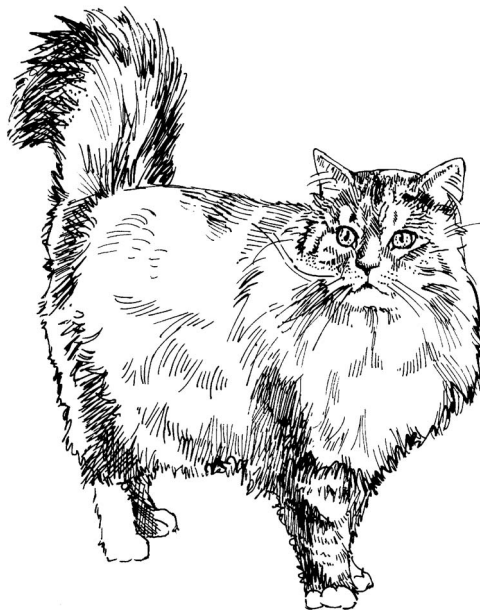
Rond de jaren '60 is de Somali gefokt uit de Abessijn als langharige variëteit. Pas veel later is dit ras in Europa erkend. De Somali moet, net als de Abessijn, een vachtpatroon met 'ticking' hebben. Omdat langhaar een recessieve eigenschap is, zijn Somali's altijd fokzuivere dieren voor lang haar. De Somali is een gezelligheidskat die veel behoefte heeft aan contact en aandacht.

Maine Coon

Dit is een natuurlijk ontwikkeld ras. Sinds 1860 wordt het gefokt als hét nationale ras in de VS. Het is een grote, sterke en weelderige kat met een onafhankelijk karakter. Volgens de legende is de Maine Coon ontstaan uit de kruising van een kat met een wasbeer, wat natuurlijk onmogelijk is.

De Main Coon heeft de volgende kenmerken. Het is een bijzonder grote kat (4 tot 10 kg) met een zware, dicht ingeplante, waterbestendige vacht. Hij heeft een middelmatig brede kop met een vierkant belijnde snuit. Zijn grote oren zijn vaak voorzien van pluimen. Zijn lichaam is lang, hij heeft een brede borst en vrij lange poten. Iedere oogkleur is toegestaan, net als vele vachtkleuren. De Main Coon is een vriendelijke, speelse, goedgehumeurde kat.

Fig. 2.4
Maine Coon

Noorse Boskat

De Noorse Boskat is waarschijnlijk rond het jaar 1000 door de Noormannen meegenomen van het Byzantijnse Rijk naar Noorwegen. Dit ras lijkt op de Maine Coon en is ook een natuurras. Hij kan goed tegen het harde klimaat in Noorwegen. Vanaf de jaren '30 werd ermee gefokt. Pas sinds 1973 is het ras door de FIFé erkend.

De Noorse Boskat heeft de volgende kenmerken. De kop is driehoekig met een lange, rechte neus en een sterke kin. De oren zijn breed aan de basis en staan hoog op de kop. Ze moeten de lijn van de zijkant van de kop naar de kin voortzetten. Hij heeft een groot, elegant postuur en lange achterpoten. De vacht is glad en glanzend. De bovenvacht is waterafstotend, de ondervacht is wollig. Alle kleuren zijn toegestaan. Ze hebben een gemakkelijk, tolerant en sociaal karakter.

Turkse Angora

Dit is een zeer oud kattenras, afkomstig uit Turkije. Omdat het vrij zeldzaam werd, is het inmiddels een beschermd ras. In 1960 is er een fokprogramma opgezet in Ankara om het ras te behouden.

De Turkse Angora is een tengere kat met een sierlijk lichaam. Het wigvormige hoofd is klein tot middelgroot. De lange, puntige oren zijn breed aan de basis. Ze hebben een langbehaarde pluimstaart. De vacht is fijn en zijdeachtig met een verwaarloosbare ondervacht. De oorspronkelijke kleur is wit odd-eye. Andere kleuren en vachtpatronen zijn tegenwoordig ook toegestaan. Het zijn actieve, intelligente en uiterst nieuwsgierige dieren.

Turkse Van

Deze kat wordt ook wel *Turkse Zwemmende Kat* genoemd, omdat hij 's zomers graag een duik neemt. Hij komt oorspronkelijk uit de omgeving van het Van-meer in Oost-Turkije. Zijn lichaamsbouw is lang, stevig en bijzonder gespierd. De kopvorm is een korte wig met een lang en recht profiel. De oren zijn groot, hoog op de kop en vrij dicht opeen geplaatst. De oorspronkelijke Van heeft een kalkwitte vacht, rode aftekening aan de bovenkant van de kop en op de staart, en barnsteenkleurige ogen. Tegenwoordig worden er ook op zwart gebaseerde kleuren toegelaten. Het bijzondere temperament van deze kat vraagt om een eigenaar met inzicht in het karakter van katten. Ze zijn aanhankelijk, maar soms ook eenkennig.

Kortharen

Een derde groep binnen de kattenrassen zijn de kortharen. In principe is het mogelijk om van elk kortharig ras een halflangharige variëteit te fokken. Zo is de Balinees gefokt als halflangharige Siamees, de Cymric als halflangharige Manx, de Nebelung als halflangharige Russisch Blauw, de Tiffanie als halflangharige Burmees en de Somali als halflangharige Abessijn. Hieronder lees je echter alleen iets over de 'echte' kortharen.

Europees Korthaar

De Europees Korthaar ontwikkelde zich op natuurlijke wijze, over honderden jaren. Het is eigenlijk de 'gewone huiskat'. Het is dus geen ras, maar een verzamelnaam voor katten, meestal geboren uit onbedoelde dekkingen en zonder bekende afstammingen. Eigenlijk zijn alle kleuren en kleurpatronen mogelijk. Met deze katten kun je naar een show gaan; je wordt dan ingedeeld bij de huiskatten. Vanwege de

grote variatie zijn er vele onderlinge verschillen in het karakter van deze katten. Wel zijn het vaak gezonde, sterke dieren.

Brits Korthaar

De Brits Korthaar is oorspronkelijk gefokt uit korthaarkatten, waarbij het inkruisen van Perzen voor de massieve, gedrongen vorm heeft gezorgd. Hij heeft een kort en gedrongen lichaam en brede borst en schouders. Zijn ronde, massieve kop vertoont een gematigde stop en een korte, brede neus. De oren zijn klein en zeer dicht uit elkaar geplaatst, met afgeronde puntjes. De vacht is kort, dicht ingeplant en opstaand. Erkende kleuren zijn onder andere het klassieke blauw, (de Fransen noemen dit Chartreux of Karthuizer en erkennen dit als apart ras), overige effen kleuren en tortie, tabby (bijvoorbeeld silver tabby spotted), bi-colour en ook met points. Dit ras staat bekend om zijn gelijkmatige en aangename humeur. Ze zijn verdraagzaam en hebben een groot aanpassingsvermogen.

Russisch Blauw

Waarschijnlijk is dit ras rond 1800 door Britse zeelieden meegenomen uit de Russische haven Archangelsk. Het is sinds 1912 een erkend ras. In Rusland wordt de Russisch Blauw als gelukbrenger beschouwd en krijgen bruiden een afbeelding ervan als geschenk. De kop is kort en driehoekig (convex) met opvallende snorhaarkussens. Hij bezit grote, nogal puntige oren die verticaal geplaatst zijn, en breed aan de basis zijn. De ogen zijn amandelvormig en moeten helder groen zijn. Het lichaam is lang en elegant. Ze hebben een dubbele vacht, een zeer dichte ondervacht en een zilverachtige gloed, waardoor deze eruit ziet als opstaand pluuche. Er worden tegenwoordig zwarte en witte variëteiten Russisch Korthaar gefokt, maar deze worden niet overal erkend. Het zijn zachtaardige katten die van comfort en rust houden.

Kartuizer/Chartreux

Dit stevige kattenras is lange tijd samengevoegd geweest met de Brits Korthaar Blauw en werd dan Kartuizer genoemd. Het is nu weer een op zichzelf staand kattenras, dat zijn oorsprong vindt in Frankrijk en alleen voorkomt in de kleur blauw. Het is een vriendelijke, goedgehumeurde kat met een evenwichtig en rustig karakter.

Abessijn

De Abessijn lijkt erg op de katten die leefden in het Oude Egypte. De tickingvacht is een volmaakte camouflage in het droge, zonnige Afrika. In 1868, na de Abessijnse oorlog, hebben soldaten dit type kat meegebracht naar Engeland. Ze zijn van een gematigd slank type, met een soepel, lenig lichaam. De kop is wigvormig met een zacht gewelfde neuslijn en een krachtige kin. De oren zijn groot, breed aan de basis en het liefst met lynxachtige pluimpjes. De vacht is kort, fijn, dicht en glad aanliggend. De ticking blijft erg specifiek voor dit ras, met als klassieke kleur de wildkleur (ruddy). Elke haar heeft daarbij verschillende zwarte ringen, gelijkmatig verspreid over een rode vacht. Andere kleuren zijn sorrel (rood), met als verdunning fawn en blauw. Er worden nieuwe kleuren gefokt die nog niet overal erkend zijn, zoals chocolate, lilac en zilvervariëteiten. 'Aby's', zoals de liefhebbers ze ook wel eens noemen, zijn echte persoonlijkheden met een heel eigen karakter. Ze zijn eigenzinnig, intelligent en bijzonder elegant.

Bombay

De Bombay is rond de jaren '60 ontstaan uit kruisingen met de Sable Burmees en een zwarte korthaar. Dit was een poging om een 'mini Zwarte Panter' te fokken. Het heeft geresulteerd in een ras met satijnachtige vacht met een intense, zwarte glans. Heel zelden worden er nog sable kittens met sepia point geboren. Ze hebben een rustig, gezellig karakter met veel behoefte aan gezelschap en aandacht.

Burmees

Rond de jaren '30 is dit ras ontstaan uit kruisingen met Siamezen. Het extreme 'rond' aan deze kat, leidt (vooral als het gaat om de kopvorm) tot een erfelijke afwijking van de schedel die soms helaas tot de dood leidt.

In Amerika is alleen de kleur sable (bruin) erkend. Na de jaren '80 zijn er, zeker in Europa, meer kleuren erkend. Het Europese type is goed gespierd en enigszins vierkant van vorm. Ze zijn opvallend lief en aanhankelijk van aard. De katten houden van gezelschap en zijn zeer nieuwsgierig. Contact met mensen is heel belangrijk voor ze en ze lopen hun huisgenoten dan ook vaak de hele dag na.

Havana

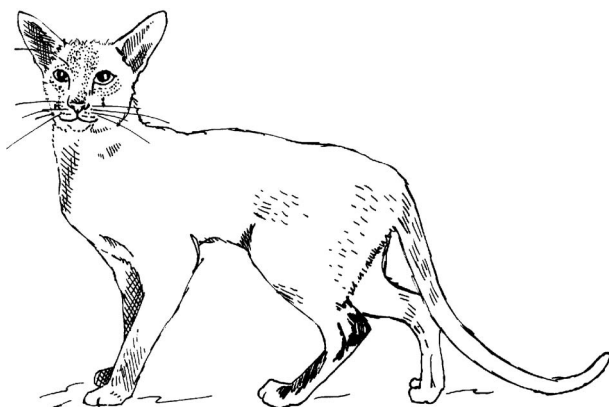
De naam Havana is afgeleid van de speciale kleur van de vacht. Het is een betrekkelijk jong ras, dat pas omstreeks 1950 is ontstaan. Het is een Oosters type met een slank en elegant lichaam. De vacht heeft een warme, gelijkmatig kastanjebruine tint. De oogkleur is groen.

Siamees

De Siamees is een van de bekendste raskatten, die voortkomt uit een mutatie in Azië in de 14e eeuw. De katten werden in Thailand door monniken vereerd. Alle Siamezen hebben points (gepigmenteerde lichaamsuiteinden). Oorspronkelijk waren er ook effen Siamezen, maar die heten nu Oosterse Korthaar. Siamezen worden, zoals alle colour points, wit geboren.

Het is het meest vocale ras van alle kattenrassen: Ze staan bekend om hun 'kletserigheid'. Ze zijn zeer aanhankelijk en op de mens gericht. De Siamees wordt dan ook wel eens 'de hond onder de katten' genoemd. Het ras is erg vroeg geslachtsrijp: sommige katten paren al met vijf maanden. Het lichaam is lang, slank en stevig. De kop is wigvormig, de schedel is convex (Romeinse neus). De oren volgen de lijnen van het gezicht naar buiten toe. De basis is breed met een scherpe punt. De ogen zijn schuin geplaatst en intens blauw. De poten zijn slank en de achterpoten zijn langer dan de voorpoten. De staart is lang en spits toelappend zonder knik. De vacht is heel fijn en kort, zonder ondervacht. De klassieke kleur is seal point, waarbij de lichaamsuiteinden donkerbruin zijn. Overige kleuren zijn onder andere chocolate point, blue point en lilac point. Red point, tabby (lynx) point en aanverwante kleuren werden pas later erkend.

Fig. 2.5
Siamees

Oosters Korthaar

Dit ras is qua bouw, karakter en temperament gelijk aan de Siamees: ze hebben dezelfde rasstandaard en worden onderling ook gekruist. Het enige verschil is dat de Oosters Korthaar geen himalayapatroon heeft, maar effen of tabby is. Voorkomende kleuren zijn onder andere ebony (zwart), foreign white (wit), havana (bruin), lilac, blauw of bijvoorbeeld brown tabby spotted. Het karakter lijkt op dat van de Siamees. Ze zijn speels, aanhankelijk en sociaal.

Bengaal

Dit ras is in 1963 ontstaan in de VS uit de kruising tussen een Bengaalse tijgerkat en een gewone huiskat. Deze hybridekruising had als doel het opvallende vlekkenpatroon van deze wilde katachtige over te brengen op huiskatten. In 1983 is het ras officieel geregistreerd. De grote vlekken liggen horizontaal en in het meest ideale geval vormen ze rozetten. Ze hebben een dikke, weelderige vacht en een robuust, aantrekkelijk uiterlijk. Bengalen zijn actieve, nieuwsgierige katten die graag de ruimte hebben.

Bijzondere typen

De vierde groep katten bestaat eigenlijk uit de extreme mutaties. De eerste twee rassen (Cornish Rex en Devon Rex), zijn een mutatie op vachtgebied, de overige op lichaamsbouw. Ook bij deze groep geldt: Het is erg belangrijk om ervoor te waken dat extreme afwijkingen van gezonde vormen niet omslaan naar ongezonde extremen.

Cornish Rex

Deze katten stammen af van een in 1950 in Cornwall (Engeland) geboren kat met een gegolfde vacht. De merkwaardige vacht van dit ras heeft geen bovenvacht maar bestaat enkel uit ondervacht. Deze korte, dikke vacht heeft een gegolfde of krullerige structuur. Hierdoor voelt hij heerlijk zacht aan, als fluweel. Het is een kat van het gematigde Oosterse type. Ze hebben opvallend grote oren die hoog op de kop geplaatst zijn. Alle kleuren en patronen zijn toegestaan. Ze zijn extravert met een vriendelijk karakter.

Devon Rex

In 1960 is dit ras voor het eerst gevonden in een mijn in Devon (Engeland). Dit ras heeft wel dekharen en ook onderwol. Ze hebben een volledig gerimpelde vacht, die zeer kort en fijn is. De oren zijn groot en laag aangezet, wat ze een merkwaardig

uiterlijk geeft. Ze hebben een korte, wigvormige kop met uitstekende jukbeenderen en een kleine neus met veel stop. De grote, ovale ogen zijn wijd uit elkaar geplaatst. Ook bij dit ras zijn alle kleuren toegestaan. Het zijn intelligente, zachtaardige, aanhankelijke katten, die het liefst de hele dag mensen om zich heen hebben.

Scottish Fold

In 1961 werd in Schotland een witte boerderijkat geboren met gevouwen oren, Susie genaamd. Deze gevouwen oren bleken erfelijk. De kittens van de Scottish Fold worden met rechte oren geboren, maar na een week of drie beginnen ze om te vouwen. Deze afwijkende oorvorm berust op een gen dat veranderingen veroorzaakt aan de structuur van kraakbeen. Bij de Fold x Fold-kruisingen moet men dan ook erg oppassen dat er zich niet elders in het lichaam afwijkingen gaan vertonen. De problemen uiteten zich vaak als eerste in een korte, verdikte staart. Mede vanwege deze problemen is de Scottish Fold niet overal erkend en kent het ras veel tegenstanders. Bijna alle vachtkleuren en patronen zijn toegestaan, evenals de Scottish Fold Langhaar-variëteit.

Sphinx

De Sphinx is een haarloos kattenras dat is ontstaan uit kruisingen met onder andere de Devon Rex. Eigenlijk is de Sphinx niet volkomen haarloos maar heeft hij een extreem korte vacht, die aanvoelt als suède: een soort perzikhuidje. Het natuurlijk roze van de huid schijnt hier doorheen, waardoor de kleur vaak warmer lijkt. Sphinxkatten zijn vaak kouwelijk omdat ze een beschermende vacht missen. Tevens moet de eigenaar waken voor verbranding door de zon. Niet alle organisaties erkennen dit ras. Het karakter van de Sphinx wordt nog wel eens omschreven als 'deels kat, deels hond, deels aap en deels kind' en die vergelijkingen gaan zeker op.

Manx

De Manx is ontstaan op het Eiland Man in de Ierse zee. Het is een rond type kortharige kat. De kat heeft geen staart of alleen een stompje. Je noemt dit 'rumpy' (staartloos) of 'stumpy' (met staartstompje). Bij de kruising 'rumpy' x 'rumpy' kan het Manxsyndroom optreden, waaraan kittens voor of net na de geboorte overlijden. Ze krijgen dan fatale darm- of blaasproblemen of hebben een open rug. De Manx wordt zo rond mogelijk gefokt, met achterpoten die duidelijk langer zijn dan de voorpoten. Dit draagt bij aan de ronde uitstralingen en is de oorzaak van de kenmerkende, springende manier van voortbewegen (als een konijn). Ze komen voor in dezelfde kleuren als de Britse Korthaar.

2.5 Afsluiting

Het valt je misschien op dat de verschillen tussen kattenrassen veel kleiner zijn dan die tussen de verschillende hondenrassen. Binnen de kattenrassen zelf is wel weer meer variatie in kleurslagen, omdat daar bij de raskatfokkerij vaak de aandacht naar uitgaat. Wat je wellicht ook opvalt, is dat er maar weinig karaktereigenschappen van de verschillende rassen zijn vastgelegd. En dat terwijl katten toch juist dieren zijn met een heel eigen karakter. Hopelijk komt er in de toekomst meer aandacht voor hun karakter dan voor hun kleur.

-
- Vragen 2.1**
- a Om welke eigenschappen wordt de kat vooral gewaardeerd?
 - b Waarvoor staat de afkorting FIFé?
 - c Wat is een himalayapatroon?
 - d Geef een korte beschrijving van een Exotic.

- Vragen 2.2**
- a Welke halflangharige variëteiten zijn uit korthaarrassen gefokt?
 - b Uit welk ras is de Somali gefokt?
 - c Noem een aantal Oosterse korthaarkatten.
 - d Wat is het meest opvallende kenmerk van een Rex?

3 Konijnen, knaagdieren, fretten, vogels, reptielen, amfibieën en vissen

Oriëntatie

In de dierenartsenpraktijk zul je vaak honden en katten onder ogen krijgen. Maar ook andere diersoorten als konijnen, knaagdieren, fretten, vogels, reptielen, amfibieën en vissen hebben wel eens een behandeling nodig. Het is daarom goed iets te weten over de verschillende kenmerken van deze diergroepen. Bij een aantal ervan zijn rassen ontstaan. Hiervan worden de belangrijkste behandeld. Van die diersoorten waar geen rassen van zijn, worden alleen de soorten beschreven.

3.1 Konijnen

Alle konijnenrassen stammen af van het wilde konijn. Door mutaties en selectie zijn er veel verschillende rassen ontstaan: In Nederland zijn ongeveer vijftig verschillende rassen. Elk ras heeft zijn eigen specifieke kenmerken.

De meest gebruikte indeling binnen de konijnenrassen is naar gewicht. Zo onderscheid je grote rassen (zwaarder dan 5 kg), middenrassen (tussen 3 en 5 kg), kleine rassen (tussen 1 en 3 kg) en dwergassen (800 g tot 1 kg). Daarnaast zijn er nog rassen met bijzondere haarvormen. Binnen deze rassen is een enorme variatie in kleur, aftekening en beharing.

Grote rassen

Onder de grote rassen worden de rassen verstaan die zwaarder zijn dan 5 kilo.

Vlaamse Reus

Dit is het grootste konijnenras dat we kennen. Het is een lang en breed gebouwd konijn met een minimum gewicht van 6 kg. De forse, vlezige, staande oren moeten minimaal 17 cm lang zijn, bij staande oren gemeten van oorbasis tot oorpunt. Dit ras is altijd eenkleurig, dus nooit bont.

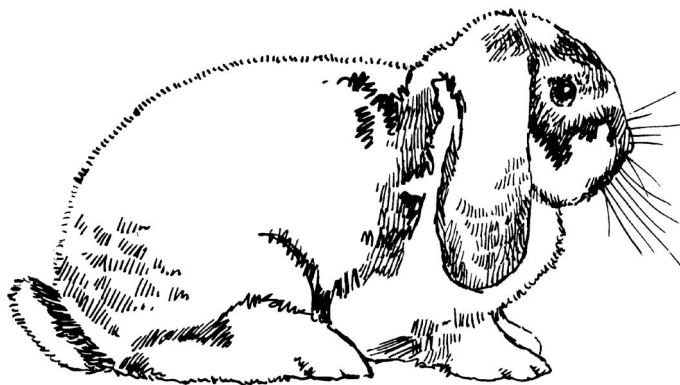
Groot Lotharinger

De Groot Lotharinger is een lang en breed gebouwd tekeningdier met staande oren van minimaal 16 cm. Het is altijd een wit dier met meestal een zwarte of blauwe aftekening. Andere kleuren aftekening zijn echter ook toegestaan. De koptekening bestaat uit een vlinder op de neus, oogringen, wangstippen en gekleurde oren. De lichaamstekening bestaat uit een aalstreep en vijf tot acht stippen op de achterhand. Er bestaat ook een Klein Lotharinger. Deze weegt tussen de 2,25 en 3 kg en hoort dus thuis bij de kleine rassen.

Franse Hangoor

Dit is de 'bulldog' onder de konijnen. Het is een gedrongen en massief gebouwd dier. De kop is breed en het neusbeen sterk gebogen. De oren zijn breed en stevig en hangen loodrecht naar beneden. De oorlengte, bij hangoren gemeten van oorpunt naar oorpunt (inclusief schedel), bedraagt 38 tot 45 cm. Franse Hangoren zijn eenkleurig of mantelbont. Mantelbont wil zeggen dat de rug, zijden en kop zoveel mogelijk gekleurd zijn en de rest van het dier wit is.

Fig. 3.1
Franse Hangoor

Middenrassen

De middenrassen wegen tussen 3 en 5 kilo.

Groot Chinchilla

Dit matig gestrekte konijn weegt tussen 4 en 5 kg. De oren zijn 14 tot 16 cm. De dekkleur van dit dier bestaat altijd uit lichtgrijze haren met daaraan zwarte punten van ongelijke lengte. De buikkleur en de onderzijde van de staart zijn wit. Er is ook een Klein Chinchilla. Deze weegt tussen 2,25 en 3 kg en is dus een klein ras.

Witte Nieuwzeelander

Dit typische vleesras weegt tussen 4 en 5 kg. De oren zijn kort (10 tot 12 cm) en vlezig. De pels is dicht en stevig. Deze dieren zijn altijd wit met rode ogen.

Engelse Hangoor

De Engelse Hangoor is een slank gebouwd konijn met tamelijk korte voorpoten. De kop is vrij lang en het neusbeen gebogen. De hangende oren hebben een lengte van 58 tot 60 cm (weer gemeten van oorpunt tot oorpunt). De kleur is eenkleurig of mantelbont, net als de Franse Hangoor.

Groot Zilver

Dit enigszins gestrekte konijn weegt tussen 3,75 en 4,75 kg. De oorlengte bedraagt 13 tot 15 cm. Dit ras onderscheidt zich van de andere rassen doordat vanaf de leeftijd van zes weken de pelskleur verandert. Dit proces, waarbij de nieuwe haren voorzien zijn van een pigmentloze top, wordt verzilvering genoemd. Na driemaal verhareren is de definitieve kleur ontstaan. Er zijn drie nuanceverschillen:

- licht (bijna alle haartoppen zijn verzilverd);
- midden (de helft van de haartoppen is verzilverd);
- donker (een gering aantal haartoppen is verzilverd).

Er bestaat ook een Klein Zilver. Deze weegt tussen 2 en 2,75 kg.

Belgische Haas

Bij dit ras wordt door de fokker gestreefd naar een zeer sierlijk dier. Het dier mag beslist niet grof zijn en mag geen vet hebben. Het is een lang en slank gebouwd ras. Rug en buiklijn lopen evenredig. De kop is smal en lang, de poten zijn lang, dun en droog. De staande oren zijn minimaal 13 cm. De meeste Belgische Hazen hebben de warm-mahonierode haaskleur.

Wener

De Wener is een geblokt konijn (de voorhand en de achterhand zijn even breed). Het gewicht is 3,5 tot 4,5 kg. De stevige, behaarde oren zijn 12 tot 13,5 cm lang. De meest voorkomende kleuren bij de Wener zijn wit (altijd met blauwe ogen) en blauw.

Californiër

Dit ras wordt soms verward met de Rus omdat ze hetzelfde patroon hebben. De Californiër is een fors middenras met staande oren. Het is een breed en lang dier en wordt overwegend gehouden voor het vlees.

Witte van Hotot

Dit is net als de Wener een geblokt konijn. Het dier weegt 3,5 tot 4,5 kg. De oorlengte bedraagt 12 tot 14 cm. De kleur van dit konijn is wit met bruine ogen. Om de ogen bevindt zich een zwarte oogring van 3 tot 6 mm.

Zilvervos

De Zilvervos is een iets gedrongen konijn van 3 tot 4 kg. De oren zijn stevig met een lengte tussen 11 en 13 cm. Het meest kenmerkend van dit ras is het kleurpatroon. Bijvoorbeeld: een zwart dier heeft witte oogringen, een witte neusspleet, witte kaakranden en de binnenkant van de oren is wit. Het heeft een witte driehoek in de nek (triangel), de buik en borst en onderkant staart en een gedeelte van de poten zijn ook wit. Op de gehele zijkant bevinden zich spitsen. Dit zijn lange zwarte haren met in dit geval witte punten, die tussen de normale haren uitsteken.

Japanner

Dit is een matig gestrekt dier met een gewicht tussen 3 en 4 kg. De oren zijn stevig en 11 tot 13 cm lang. Het is een tekeningdier. Het ene oor moet zwart (donkergekleurd) zijn en het andere geel (lichtgekleurd). De ene kophelft is zwart de andere kophelft geel. Op de gele kophelft hoort een zwart oor en omgekeerd. Bij voorkeur heeft het dier ook een gele en een zwarte voorpoot. De verdeling in zwart en geel loopt door op het lichaam. Vanaf de schouders ontstaat een zogenaamd *zebrapatroon*, waarbij gele en zwarte banden elkaar afwisselen.

Rijnlander

Dit ras weegt tussen 3 en 4 kg. Het heeft een iets gestrekt lichaam, de oren zijn tussen 11 en 13 cm lang. Het is een driekleurig konijn. De grondkleur is altijd wit, de aftekening is geel en zwart of geel en blauw. De aftekening bestaat uit gekleurde oren, wangstippen, oogringen, een vlinder op de neus, aalstreep en 5 tot 8 stippen op de achterhand.

Papillon

Dit is een gestrekt konijn met een gewicht tussen 2,5 en 3,5 kg. De oren zijn 10 tot 12 cm lang. Ook dit is een tekeningdier. De koptekening bestaat uit een vlinder op de neus, wangstippen, oogringen en gekleurde oren. De lichaamstekening bestaat uit een aalstreep over de rug en een ketting over de beide zijkanen. Deze ketting bestaat uit kleine vlekjes ter grootte van groene erwten. De stippeling begint in de nek en loopt breeduit over de achterhand.

Duitse Hangoor

De Duitse Hangoor is een verkleinde uitgave van de Franse Hangoor. Net als zijn grote broer is het een echt massief type. Hij weegt tussen 2,5 en 3,5 kg.

Kleine rassen

De kleine konijnenrassen wegen tussen 1 en 3 kilo.

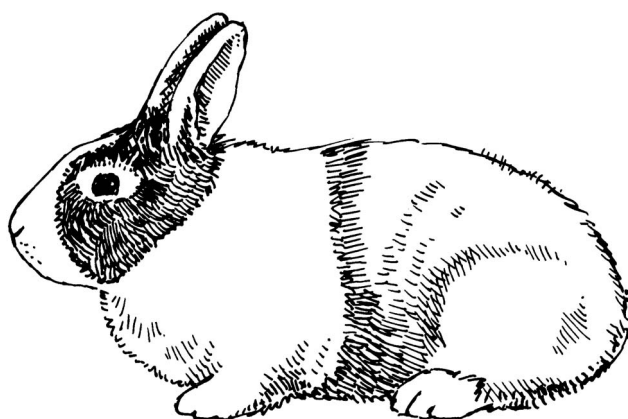
Tan

De Tan is een gedrongen gebouwd konijn van 2 tot 2,75 kg. De oren zijn 8 tot 10 cm lang. De tankleur is warm rood-roestbruin. Bij bijvoorbeeld een zwart dier zijn de volgende onderdelen tankleurig: oogringen, neusspleet, kaakstrepen, binnenkant van de oren, triangel (= driehoek) in de nek, borst, buik, onderkant van de staart, een gedeelte van de poten en de spitsen. Spitsen zijn lange zwarte haren met in dit geval een tankleurig uiteinde. Ze steken aan beide zijkanen door het zwart heen.

Hollander

Dit ras is kort gebouwd en weegt 2 tot 2,75 kg. De oren zijn 8 tot 10 cm lang. De Hollander is een tekeningdier. Op de kop bevinden zich kopplaten. Deze omcirkelen de ogen en bedekken de wangen. Voor op de kop zit een bles, waarvan de vorm wordt bepaald door de kopplaten. De oren zijn gekleurd. Op het midden van het lichaam begint de bandtekening, de achterste helft van het lichaam is gekleurd. Aan de achterpoten bevinden zich witte manchetten.

Fig. 3.2
Hollander

Rus

De Rus is een slank gebouwd konijn dat tussen 1,75 en 2,5 kg weegt. De oren zijn 8 tot 10 cm lang. De kleur is altijd wit met donkere lichaamsuiteinden (bijvoorbeeld een

zwarte staart, zwarte poten en oren en een zwarte neusvlek (= masker). De Rus heeft rode ogen.

Dwergrassen

Dwergrassen wegen tussen 800 en 1.000 gram.

Nederlandse Hangoor Dwerg

Qua gewicht hoort dit ras eigenlijk niet thuis bij de groep dwergrassen, maar omdat het de dwerguitvoering van de Franse Hangoor is, wordt het toch bij de dwergrassen ingedeeld. De Nederlandse Hangoor Dwerg weegt tussen 1,15 en 1,65 kg. De lengte van de hangende oren bedraagt 21 tot 26 cm, gemeten van oorpunt naar oorpunt.

Pool

Dit is een echt compact type dier. Het heeft een kort, afgerond lichaam en een dikke, ronde kop. De korte, sluitende oortjes (sluitend wil zeggen tegen elkaar aanstaand) zijn maximaal 6 cm lang. Er bestaat een *Roodoogpool* en een *Blauwoogpool*. De Roodoogpool is altijd wit met rode ogen, de Blauwoogpool altijd wit met blauwe ogen.

Roodoogpool
Blauwoogpool

Kleurdwerg

De bouw van dit ras is gelijk aan die van de Pooltjes. De Kleurdwerg komt voor in zeer veel kleuren, tekeningen en tekeningpatronen.

Rassen met bijzondere haarvorm

Nu je de rassen kent die ingedeeld zijn naar gewicht, leer je de rassen die ingedeeld zijn naar haarvorm.

Rex

De Rex is een matig gestrekt konijn met een gewicht van 3 tot 4 kg. De oorlengte bedraagt 11 tot 13 cm. Het bijzondere aan dit ras is de vacht. De dekharen zijn sterk verkort en zijn net zolang als de onderwol. Het is net of het dier geschoren is. Hij voelt fluweelzacht aan. Dit konijn komt in veel verschillende kleuren voor.

Angora

Dit enigszins gedrongen konijn weegt 3 tot 4 kg. De oren zijn 11 tot 13 cm lang. De Angora heeft een haarlengte van 8 tot 12 cm. Op de oren bevinden zich 'pluimen'. De Angora moet twee- tot driemaal per jaar worden geschoren of geknipt.

Satijn

Dit ras is matig gestrekt, weegt 2,5 tot 3,5 kg en heeft oren van 10 tot 12 cm lengte. Bij dit ras is de pels het belangrijkste. De Satijn heeft veel meer haar dan een normaal konijn. Bovendien is het veel fijner van structuur. Hierdoor ontstaat de typische satijnglans.

Vos

Het Voskonijn is een kort en geblokt konijn met een gewicht tussen 2,5 en 3,5 kg en een oorlengte van 10 tot 12 cm. Dit ras heeft een pels met veel onderwol. De lengte van de haren bedraagt 5 tot 7 cm.

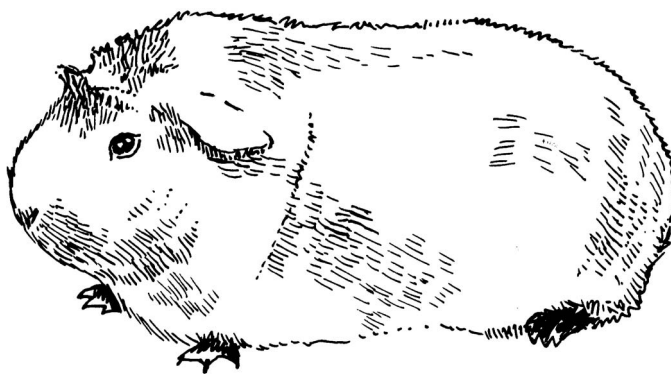
3.2 Knaagdieren

Wereldwijd komen meer dan 1.700 soorten knaagdieren voor. De meest voorkomende worden in deze paragraaf behandelen.

Cavia

Cavia's komen van oorsprong uit Zuid-Amerika. Daar werden ze niet als huisdier maar voor de vleesproductie gehouden. Volkomen ten onrechte wordt de cavia soms 'marmot' genoemd. De marmot is een andere, veel grotere diersoort die onder andere in de Alpen leeft. Bij cavia's spreek je niet van rassen maar van haarvormen.

Fig. 3.3
Cavia

Rassen met kort haar

Bij de rassen met kort haar onderscheid je de volgende haarvormen:

- gladhaar
- ruwhaar of borstelhaar
- Engelse crested
- Amerikaanse crested
- rex

gladhaar Bij de *gladhaar* is de beharing kort, glad en naar achteren gericht. De lengte van de haren is maximaal 3 cm.

ruwhaar De *ruwhaar*- of *borstelhaarcavia* kenmerkt zich door rozetten/kruinen. De plaats van de rozetten is als volgt: vier op de achterhand, vier op het midden van het lijf, twee op de schouders en eventueel een op de neus.

Engelse crested De *Engelse crested* is gladharig en heeft een kruin midden op zijn voorhoofd. De kruin heeft altijd dezelfde kleur als de rest van het lichaam.

Amerikaanse crested De *Amerikaanse crested* is ook gladharig met een kruin midden op zijn voorhoofd. De kruin heeft echter een andere kleur dan de rest van het lichaam. Een voorbeeld is een zwarte cavia met een witte kruin.

rex De beharing van de *rex* staat bijna loodrecht op de huid en is zeer dicht ingeplant. De beharing is gekroesd. De maximum haarlengte is 2 cm.

Rassen met lang haar

Bij de rassen met lang haar onderscheid je de volgende haarvormen:

- langhaar (peruvian)
- sheltie
- tessel
- satijn
- angora

<i>langhaar</i>	De <i>langhaar</i> heeft een duidelijke middenscheiding, twee rozetten op de achterhand en rozetvorming rond de ogen, waardoor de pony ontstaat. De beharing wordt 20 tot 25 cm lang.
<i>sheltie</i>	Bij de <i>sheltie</i> ligt de beharing naar achteren. De kopbeharing is kort. Er bevinden zich geen rozetten op dit dier. Op de rug ontstaat een lichte scheiding. De lengte van de beharing is 20 tot 25 cm.
<i>tessel</i>	De beharing bij de <i>tessel</i> ligt net als bij de sheltie naar achteren. Bij de tessel moet de beharing echter gekruld of golvend zijn. De beharing op de buik bestaat uit kleine krulletjes. De lengte van het haar bedraagt 12 tot 15 cm.
<i>satijn</i>	De beharing van de <i>satijn</i> is aaneengesloten, zacht en glanzend. Door de fijne haarstructuur ontstaat een weerkaatsing van het licht op het binnenste van de haren. Dit geeft een schitterende glans.
<i>angora</i>	De <i>angora</i> heeft dik haar dat tot 5 cm kan groeien en wat zeer zacht en zijdeachtig is. Hij komt voor in een reeks van kleuren en kleurcombinaties. De angora vereist veel meer zorg en aandacht dan enige andere soort.

Chinchilla (Chinchilla laniger)

De chinchilla of *wolmuis* is een knaagdier dat vroeger gehouden werd voor de pels. Hij behoort tot de cavia-achtigen en komt van oorsprong uit Zuid-Amerika. Tegenwoordig zie je dit dier in Nederland alleen nog als huisdier. Het is een vrij groot dier (ongeveer 30 cm lang), met grote oren en lange snorharen. De pels is zijdezacht en zeer dicht. Uit een enkel haarzakje kunnen wel 60 tot 80 haren komen, waardoor de haren van het lichaam af staan. De staart is kort, stevig, behaard en ongeveer 15 cm lang. Er zijn tegenwoordig diverse kleuren.

Degoe

Een degoe is een sociaal-levend dier: van oorsprong leven ze in grote groepen in het Andesgebergte in Zuid-Amerika. Ze zijn familie van de cavia, zijn tamelijk zindelijk en hebben betrekkelijk weinig verzorging nodig. Door hun nieuwsgierigheid kun je ze makkelijk tam maken. Je kunt ze dus goed oppakken. Pak een degoe echter nooit op aan zijn staart, want deze laat gemakkelijk los en groeit dan niet meer aan. De vacht is kort en komt tot op heden alleen voor in de wildkleur.

Fig. 3.4
Degoe

Gerbil

Bij de gerbil onderscheid je vier soorten: de Mongoolse gerbil, de bleke gerbil, de negev gerbil en de vetstaart gerbil.

Mongoolse gerbil (Meriones unguiculatus)

Dit is de meest gehouden gerbil in Nederland. Het dier heeft een gedrongen lichaamsbouw. De voorpoten zijn korter dan de achterpoten en de staart is even lang als het lichaam. De beharing is dicht met aan het uiteinde een pluimpje. De Mongoolse gerbil komt voor in meer dan 25 verschillende kleuren.

Bleke gerbil (Gerbillus perpallidus)

Deze gerbil is slank en sierlijk gebouwd. De staart is langer dan het lichaam en dun behaard. De kop is smal met amandelvormige, opvallend grote ogen. Deze gerbil komt alleen in de wildkleur voor: lichtbruin met een fijne ticking en een witte buik.

Negev gerbil (Meriones crassus perpallidus)

Deze gerbil is een stuk forser dan de Mongoolse gerbil. Het type is gedrongen, de staart is even lang als het lichaam. De kop is v-vormig en de snuit spits, de ogen puilen iets uit. Zijn behaarde staart heeft aan het einde een zwarte pluim.

Vetstaart gerbil (Pachyuromys duprasi)

Deze gerbil is kort en gedrongen. Hij heeft korte ledematen en een opvallend kort, dik staartje.

Hamster

Ook van de hamster worden de verschillende soorten besproken, namelijk de Syrische hamster, Russische dwerghamster, Chinese dwerghamster, Campbelli dwerghamster en Roborovski dwerghamster.

Syrische hamster (Mesocricetus auratus)

De Syrische hamster noem je ook wel *goudhamster*. Het is een fors dier van ongeveer 15 cm lang. De hamster komt voor in zeer veel kleuren en aftekeningen. Ook verschillende haarvormen komen bij dit dier voor. Deze hamster kan in winterslaap gaan. Daarbij daalt de lichaamstemperatuur. Hartslag en ademhaling zijn niet meer waar te nemen. Het dier is koud en stijf en lijkt dood.

Russische dwerghamster (Phodopus sungorus)

Deze meest gehouden dwerghamster hoort kogelrond te zijn. Een ideale lengte is 7 cm. Ze hebben een aalstreep. Drie scherp begrensde bogen vormen de grens tussen buik- en dekkleur.

Chinese dwerghamster (Cricetulus griseus)

Dit is een slank gebouwd hamstertje. Kenmerkend aan dit dier is de voor een hamster lange staart (2 tot 2,5 cm). Over de rug loopt een aalstreep. De grens tussen buik en dekkleur wordt gevormd door een rechte lijn.

Campbelli dwerghamster (Phodopus sungorus campbelli)

De Campbelli dwerghamster lijkt erg op de Russische dwerghamster. Zijn lichaam is matig gestrekt, de lengte ongeveer 12 cm. De oren zijn groter dan die van de Russische dwerghamster. De aalstreep is smal en de grens tussen buik en dekkleur wordt gevormd door drie bogen.

Roborovski dwerghamster (Phodopus roborovskii)

Dit is de kleinste dwerghamster die we kennen. Deze hamster is klein en razendsnel. Hij heeft geen aalstreep en opvallend veel snorharen.

Muis (*Mus musculus*)

De kleurmuis is een slank gebouwd diertje met grote oren en een staart die langer is dan het lichaam. Muizen hebben altijd een mooi glanzende pels. De kleurmuis komt voor in vele kleuren, aftekeningen en soorten beharing.

Rat (*Rattus norvegicus* of *Rattus rattus*)

Een zeer populair huisdier is de tamme rat. Dit dier stamt af van de bruine rat of rioolrat. Tamme ratten zijn schoon, vriendelijk en intelligent. Een mannetjesrat heeft een gespierd, slank lichaam van 20 tot 24 cm lang. Zij staart is 20 cm lang. Hij weegt tussen 500 en 700 g.

De vrouwtjes zijn kleiner en wegen tussen 300 en 400 g. Tegenwoordig komen ratten voor in vele kleuren en aftekeningen. Ook ratten met rexbeheading, fuzz(dons)beheading en naaktratten komen voor.

3.3 Fretten

De fret (*Mustela putorius*) is de laatste jaren steeds populairder geworden als huisdier. Het is beslist geen knaagdier maar een echt roofdier. Het is een gedomesticeerde bunzing en stamt waarschijnlijk af van de Europese bunzing.

Fig. 3.5

Fret

fretteren

De fret wordt al eeuwenlang gebruikt voor de jacht op met name konijnen, het zogenaamde *fretteren*. Hij heeft het typische lichaam van de marterachtigen: een lang, smal lijf, korte pootjes, een korte, behaarde staart en een spits snuitje. Het mannetje is meestal tweemaal zo groot als het vrouwtje, al zit daar nogal wat variatie in. Het mannetje weegt tussen 1.000 en 2.500 g, het vrouwtje tussen 500 en 1.000 g.

Er zijn twee kleurtypen: de albino en de wildkleur. De albinofretten zijn uiteraard wit met rode ogen. Ze worden steeds geler naarmate ze ouder worden. De wildkleurfretten variëren in kleur van lichtgrijs tot de donkerbruine kleur van de bunzing. Vaak is een bunzingaftekening terug te vinden: een lichte ondervacht met donkere dekharen en donker gekleurde poten, staart en masker.

De fret is een vleeseter. Hij kan prima samen met honden en katten, maar met konijnen, knaagdieren en vogels moet je hem nooit samen laten.

3.4 Vogels

In deze paragraaf worden voliërevogelsoorten behandeld. Je kunt ze indelen in vijf groepen, met elk hun eigen specifieke ziekten:

- kanaries en wildzang
- tropische vinken (Australische en Afrikaanse prachtvinken inclusief zebravinken)
- vruchten- en insecteneters
- duiven en kwartels
- kromsnabels

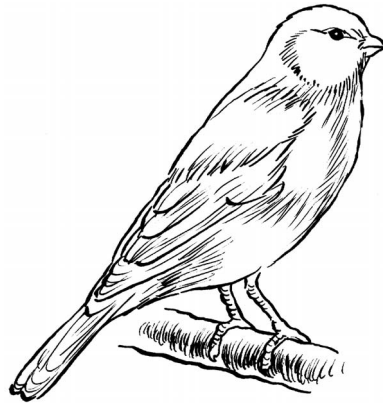
Kanaries en wildzang

Van de groep kanaries en wildzang worden hier alleen de kanaries behandeld. De kanarie is een van de eerste vogelsoorten die door mensen op grote schaal werden gehouden. Een kanarie is een makkelijk te houden vogel, die weinig eisen stelt. Hij is winterhard. De postuurkanaries kun je echter vanwege hun soms afwijkende veerstructuur beter warm plaatsen. Een beruchte virusinfectie bij kanaries is

kanariepokken

kanariepokken, ook wel *hapziekte* genoemd. Muggen brengen deze infectie over. De eigenaar kan het dier er jaarlijks preventief tegen laten enten. De kanarie komt inmiddels in zoveel vormen voor dat de meeste mensen de wildkleur (voor zover nog aanwezig) niet meer als zodanig herkennen. Je kunt de kanarie indelen in drie groepen: de zangkanarie, de kleurkanarie en de vorm- en postuurkanarie.

Fig. 3.6
Kanarie

Zangkanaries

harzer
waterslager
timbrado

Zangkanaries zijn vogels die, zoals de naam al zegt, speciaal zijn geselecteerd op de zang. Een mannetje zingt het best in zijn eentje. Nog betere zangresultaten krijg je als je twee mannetjes in aparte kooien zet, waarbij ze elkaar niet mogen zien maar wel moeten kunnen horen. Er zijn drie varianten: de *harzer*, de *waterslager* en de *timbrado* (een Spaanse zangkanarie). Deze vogels zijn meestal geel of bont, maar de kleur is niet belangrijk. Het gaat er bij deze vogels namelijk vooral om bepaalde geluiden in een zang. Zo moet de waterslager de zang van de inlandse nachtegaal imiteren. De harzer en de waterslager zijn vrij algemeen, de timbrado is in Nederland nog zeldzaam.

Kleurkanaries

Van de kanarie zijn zeer veel kleurmutaties ontstaan. Er zijn inmiddels meer dan 200 kleuren en er ontstaan nog regelmatig nieuwe kleuren. Alle kleuren kunnen voorkomen met een gele, witte of rode grondkleur. De gele en witte grondkleur zijn ontstaan door mutatie, de rode grondkleur is verkregen door kruising met de uit Zuid-Amerika afkomstige rode kapoetsensijs. De intensiteit van de rode kleur is afhankelijk van caroteen in de voeding die het dier krijgt. Zonder caroteen worden de vogels oranje. Meestal wordt kunstmatig caroteen gebruikt om de kleur te stimuleren.

Vorm- en postuurkanaries

Zoals de naam al aangeeft, is bij deze vogels de uiterlijke verschijningsvorm belangrijker dan de kleur. Deze kanaries komen voort uit mutaties en selectief kweken. Een aantal van de rassen is voorzien van een rozetvormige kuif, zoals de Gloster, Crested, Lancashire en Padovan. Andere rassen hebben kenmerkende krulveren, zoals de Noord-Hollandse, Zuid-Hollandse en Parijse Frisè en de Gibber Italicus. Bij een aantal valt vooral de houding op, bijvoorbeeld bij de Belgische Bult, Schots Fancy,

Japan Hosoe en de Yorkshire. En bij nog weer andere rassen is de vorm het meest van belang, zoals bij de Norwich, Border en Gloster.

Vanwege zijn herkomst en de rol die hij heeft gespeeld bij het ontstaan van de postuurkanaries, wordt ook de lizzard meestal tot deze groep gerekend. In wezen is dit echter een kleurkanarie.

Tropische vinken

Veel van de algemeen gehouden vogels vallen onder deze groep. Je komt ze in allerlei huisvestingsvormen tegen, variërend van kweekkooien tot volières. Binnen deze groep vallen vogels die gemakkelijk te houden en verzorgen zijn, maar er zitten ook soorten bij die extra aandacht vragen. Het is niet aan te raden deze meestal toch wat nerveuze vogels in sierkooien te huisvesten. De meeste van deze vogelsoorten lenen zich wel uitstekend voor de gezelschapsvolière. Je rekent deze groep vogels (evenals de kanaries) tot de kleinere zaadeters (met kegelvormig snaveltype). Naast tropisch zaad eten ze eivoer en groenvoer. Voorbeelden van soorten uit deze groep zijn zebravink, Japanse meeuw, bandvink, blauwfazantje, goudbuikje, napoleonnetje, tijgervink, Dominicaan wida, edelzanger, Mozambiquesijs, oranjewever, zwartmaskerroodbekwever, zilverbekje, zwartkopnon, rijstvogel, diamantvink en gouldamadine.

De zebravink is zeker de gemakkelijkste en meest gehouden soort uit deze groep. Het is een echte beginnersvogel. De Japanse meeuw is een vogel die niet in de vrije natuur voorkomt. Het is een soortkruising waarvan de werkelijke herkomst onduidelijk is. Ook dit is een makkelijk te houden vogel. Hij wordt veel gebruikt als pleegouders voor prachtvinken.

Vruchten- en insecteneters

Vogels die wat zwaardere eisen aan huisvesting en verzorging stellen, zijn de vruchten- en insecteneters. Het zijn over het algemeen nogal temperamentvolle vogels, die daarom beter een ruime huisvesting kunnen krijgen. De beste huisvesting is een ruime vitrine of een volière. De voeding voor deze vogels is met de huidige mogelijkheden geen enkel probleem meer, maar een eigenaar moet wel wat extra aandacht schenken aan de hygiëne. Het voer van de dieren is erg plakkerig, waardoor de voerbakken snel vies worden (met kans op schimmelinfecties). Ook de zitstokken zijn door het veelvuldig snavelpoetsen en de dunne ontlasting sneller vies dan bij zaadeters. Kenmerk van deze groep is de priemsnavel (lange, puntige snavel). De vogels zijn in de broedperiode vaak erg onverdraagzaam ten opzichte van andere vogels. In die periode verdragen ze alleen soorten die wat betreft verwantschap ver van ze af liggen. Combinaties met kwartels of wat grotere zaadeters geven de minste problemen. De aangeboden vogels uit deze groep zijn in Nederland meestal wildvangvogels zoals de brilvogel, spreeuw, beo en Japanse nachtegaal.

Kwartels en duiven

Deze groep vogels kom je vaak tegen bij specialisten. Maar ook veel vogelliefhebbers hebben een stelletje kwartels onder in de volière lopen. Deze bodemvogels zijn erg gevoelig voor worminfecties en coccidiosis. Volièrehouders voegen soms een (meestal kleine) duivensoort toe aan hun vogelcollectie. De groep kwartels en duiven

onderscheidt zich van de andere groepen doordat de vogels zaden in hun geheel doorslikken. De behoefte aan maagkiesel is dan ook groot, want maagkiesel bevordert de vermalen in de spiermaag en de verdere vertering.

Het snaveltype van kwartels en duiven noem je 'kippensnavel'. De vogels zullen, zeker als ze met zaadeters worden samengehouden, met de andere vogels mee-eten. Ze zijn meestal erg verdraagzaam tegenover andere vogels. Bij de grotere kwartels leveren het vliegen en hoog rusten nog wel eens problemen op, zeker wanneer ze met kleine tropen gecombineerd worden. In de meeste gevallen hebben kwartels en duiven sneller last van hun medebewoners dan omgekeerd.

Op enkele soorten na zijn de aangeboden vogels in deze groep hoofdzakelijk nakweekdieren. Vooral bij de kwartels is dit het geval. Doordat dit nestvlinders zijn die direct zelf kunnen eten, is een kunstmatige opfok mogelijk. Voorbeelden van enkele veel gehouden soorten zijn de Chinese dwergkwartel, Japanse kwartel, Californische kuifkwartel, diamantduif en het zwartmaskerduifje.

Kromsnavels

De *kromsnavels* vormen een groep die vaak aanleiding geeft tot discussie: Welke vogel behoort nu wel tot deze groep en welke niet? Je kunt stellen dat wetenschappelijk gezien alle zaad- of nectar-etende kromsnaveligen tot de papegaaiachtigen behoren. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat daar een groep echte papegaaien bij zit (voornamelijk ara's, amazones, grijze roodstaarten en kaketoës). Met hun kromsnavel kunnen de vogels grotere zaden en noten kraken.

Fig. 3.7
Parkiet

De *papegaaiachtigen* hebben altijd een grote aantrekkingskracht op de mens uitgeoefend. Dit komt waarschijnlijk door hun imitatievermogen en hun uiterst sociale karakter. Ze leven in de natuur in een sterke paarband, al of niet gecombineerd met

een vorm van kolonieverband. Als een mens deze vogels in afzondering houdt, gaan ze dan ook een band aan met die persoon.

Dit is tegelijk ook het grootste pijnpunt: papegaaiachtigen kunnen zeer slecht tegen eenzaamheid. Als ze te weinig aandacht krijgen, laten ze dat op allerlei onaangename manieren blijken. Ze krijsen dan bijvoorbeeld vreselijk of verwonden zichzelf, vaak tot bloedens toe. Dit is allemaal niet nodig als de eigenaar goed op de hoogte is van de eigenschappen van deze dieren. Maar helaas worden nog steeds teveel papegaaien impulsief gekocht en verkocht. Dit leidt vroeg of laat tot problemen, zowel voor het dier als de eigenaar.

Iemand die bij aankoop weet dat hij weinig aandacht aan de vogel kan besteden, moet van de aankoop afzien of minimaal twee vogels aanschaffen. Dat kan een koppel van een enkel soort zijn, maar hij kan ook twee totaal verschillende soorten aanschaffen. Naast elkaar geplaatst, kunnen ze elkaar afleiding en gezelschap geven. Iemand die niet van herrie houdt, moet zeker niet aan een grotere papegaaiachtige beginnen. Hij kan zich dan beter beperken tot een grasparkietje. Papegaaien worden vaak gehouden om hun spraakvermogen. Maar slechts een klein deel van alle papegaaien gaat goed praten. Als papegaaien los vliegen kunnen ze erg bijterig en 'vernietzuchtig' zijn. Al deze eigenschappen zal de papegaaihouder voor lief moeten nemen. Het leidt tot grote teleurstellingen als iemand die een dergelijk dier aanschafft, hierover slecht geïnformeerd is.

Als volièrevogel zijn papegaaiachtigen moeilijk te combineren met andere vogelsoorten. En ook onderling zijn ze nauwelijks samen te houden. Alleen gras- en valkparkieten zijn redelijk verdraagzaam ten opzichte van elkaar. Bij de andere soorten is het uitkijken geblazen en is een gedegen soortenkennis noodzakelijk.

zaadeters
zachtvoereters Vrijwel alle papegaaiachtigen zijn *zaadeters*. Slechts enkele soorten behoren tot de *zachtvoereters* (nektar, fruit, loripap). Zachtvoereters zijn gevoelig voor schimmelinfecties. Australische parkieten zijn erg gevoelig voor spoelworminfecties, doordat ze hun voedsel veelal op de grond zoeken. De grotere papegaaien eten, naast hun zaadmengsel, ook graag fruit. Eivoer is bij de papegaaien een belangrijk en onmisbaar element in de voeding. Ze zijn moeilijk over te schakelen op ander voedsel. Bij een verhuizing moet je hier dan ook zeer goed rekening mee houden. Bij verkoop of aankoop van een dier is het belangrijk dat de nieuwe eigenaar altijd het bestaande voedsel voor enige tijd meeneemt. Geleidelijk kan hij dan op zijn eigen voedsel overschakelen.

kwekers Gelukkig is een toenemend aantal aangeboden dieren afkomstig van *kwekers*. In beschermd milieu geboren dieren zullen, ongeacht of ze kunstmatig of natuurlijk opgefokt zijn, altijd betere gezelschapsdieren worden dan wildvangexemplaren. Parkietachtigen worden in Nederland vrijwel allemaal in volières gefokt. Enkele voorbeelden zijn de grasparkiet, valkparkiet, roodrugparkiet, prachtrosella, agapornide, forpus, grijsrug sperlingpapegaaai, ara, amazone, grijze roodstaart en kaketoë. Grijze roodstaartpapegaaien worden zelfs zo veel bij kwekers geboren dat deze gemakkelijk in de behoefte kunnen voorzien.

De grasparkiet is van nature een kolonievogel. Het is een erg sociale vogel die gemakkelijk de mens accepteert als partner. De vogel moet dan wel als erg jonge

vogel in huis gehaald worden. Jonge vogels zijn te herkennen aan de streeptekening op het voorhoofd en de donkere vlekken op de bovensnavel.

3.5 Reptielen, amfibieën en vissen

koudbloedigen

De groep gewervelde dieren kent warmbloedigen en koudbloedingen. Binnen de warmbloedige klassen vallen zoogdieren en vogels, binnen de koudbloedige dieren vallen de klassen der vissen, reptielen en amfibieën. De *koudbloedigen* nemen het grootste aantal soorten voor hun rekening. Zoveel zelfs dat het onmogelijk is om in dit korte bestek een goed overzicht te geven van de met regelmaat gehouden soorten. Om je een voorbeeld te geven: Er zijn ongeveer 150 hondenrassen. Deze rassen behoren in principe tot een enkele soort. Maar alleen al van de zoetwatervissen zijn circa 6.000 soorten bekend die door liefhebbers met enige regelmaat worden gehouden en gekweekt. En als je het over alle vissen hebt, tel je circa 28.000 beschreven soorten!

Er is nog een tweede reden waarom je moeilijk iets kunt zeggen over de verschillende soorten koudbloedigen die het meest worden gehouden. Goudvissen en karpers voor de vijver zullen altijd wel veel worden gehouden. Maar van andere soorten wisselt het gehouden aantal sterk onder invloed van het aanbod en modieuze tendensen. Dieren die het ene jaar dus veelvuldig worden gehouden, kunnen een aantal jaren erna alweer 'uit de mode' zijn.

Tot slot hebben vrijwel alle koudbloedige dieren zich zeer sterk gespecialiseerd op een eigen, vaak kleine, biotoop. Deels is dit veroorzaakt door het beperkte leefgebied per soort. Dit maakt het lastig en zelfs ongewenst om de correcte voorwaarden te beschrijven waaronder dieren en groepen gehouden moeten worden. Want voor iedere soort is in feite een aparte studie nodig om huisvesting en verzorging ervan zo te kunnen uitvoeren dat je het dier niet in het welzijn aantast.

Om toch enig inzicht te verschaffen in dit complexe geheel, zie je in figuur 3.8 een aantal globale cijfers. Daarna worden kort de duidelijk herkenbare uiterlijke verschillen tussen reptielen en amfibieën beschreven. Tot slot lees je iets over een aantal belangrijke orden, families en toonaangevende geslachten. Je krijgt ook enkele voorbeelden van regelmatig gehouden dieren.

Fig. 3.8

Stam	Klasse	Orde	Familie (aantal)	Soort (aantal ca.)
Gewervelden	Zoogdieren			
	Vogels			
	Reptielen	(SUB)slangen/	17	4675
		(SUB)hagedissen	26	2950
		Krokodillen	1	23
		Schildpadden	13	300
		Brughagedissen	1	2
	Amfibieën	Kikkers en padden	29	4800
		Salamanders	10	500
		Wormsalamanders	5	165
	Vissen	57 (aantal)	482	28.000

reptielen Reptielen zijn gewervelde dieren die ademen door longen. Slechts een aantal moerasschildpadden kent een beperkte vorm van huidademhaling. Over het algemeen is de huid bedekt met schubben en/of beenplaten. Reptielen leven in water en op land; voor voortplanting zijn ze in het algemeen afhankelijk van land.

amfibieën Amfibieën zijn gewervelde dieren met een naakte huid. Op een paar uitzonderingen na ademen ze als volwassen dier door huid en longen, als larve door huid en kieuwen. Alle soorten kennen een metamorfose. Ze leven in water en op land; voor voortplanting zijn ze in het algemeen afhankelijk van water.

vissen Vissen zijn gewervelde dieren, onderverdeeld in kraakbeen- en beenvissen. Meestal zijn ze bedekt met schubben. In het algemeen ademen ze door kieuwen. Ze zijn volledig afhankelijk van water.

Fig. 3.9

Een vis, een kikker (amfibie) en een slang (reptiel).

Het volgende schema geeft de belangrijkste uiterlijke verschillen tussen reptielen en amfibieën. De beschrijvingen erna noemen de belangrijkste families en orden van achtereenvolgens de reptielen, de amfibieën en de vissen.

Fig. 3.10

De belangrijkste uiterlijke verschillen tussen reptielen en amfibieën.

	Reptielen	Amfibieën
Huid	Altijd geschubd of met beenplaten bedekt	Altijd ongeschubd, dun, kwetsbaar
Ademhaling	Alleen longen. Een aantal schildpadden heeft beperkte huidademhaling	Volwassen: longen en huid Larven: kieuwen en huid
Voortplanting	Inwendige bevruchting Sommige slangen en hagedissen zijn ovovipaar	Kikkers en padden: volledig uitwendige bevruchting Salamanders: bevruchting via overgeven spermapakketje
Eieren	Altijd met schaal Altijd gelegd op land	Altijd zonder schaal Altijd gelegd in water
Ontwikkeling	Geen metamorfose	Altijd metamorfose
Leefomgeving	Door dikke huid zonder verdamping kunnen deze dieren in alle klimaten tussen de poolcirkels voorkomen	Door dunne huid en grote verdamping alleen overlevingskans in gebied met voldoende vocht
Gedrag	Meeste reptielen kunnen behoorlijke snelheid ontwikkelen	Kunnen wel springen (kikkers en padden) maar lopen altijd traag

Reptielen

<i>hagedissen</i>	Een aantal families van <i>hagedissen</i> waarvan veel en regelmatig soorten worden gehouden, zijn kameleons, leguanen, agamen, gekko's, echte hagedissen, schildhagedissen en teju's. Voorbeelden zijn de groene leguaan, baardagame, luipaardgekko, roodkeelanolis en berberskink.
<i>slangen</i>	Bij de <i>slangen</i> zie je veel soorten van de zogenaamde <i>rattenslangen</i> , <i>koningsslangen</i> en <i>kettingslangen</i> . Maar ook vaak zie je soorten uit de familie van de <i>reuzenslangen</i> , zoals boa's en pythons. Voorbeelden zijn de korenslang, gele rattenslang, grijze rattenslang, kettingslang en bolpython.
<i>schildpadden</i>	Bij de <i>schildpadden</i> tref je alle kleinere soorten die op het land of in zoetwater leven met zekere regelmaat aan. Voorbeelden zijn de roodwangsierschildpad, vierteenschildpad en Griekse landschildpad.
<i>krokodillen</i>	<i>Krokodillen</i> worden tot slot weinig gehouden. Brughagedissen worden helemaal niet gehouden.

De aaibaarheidsfactor van reptielen in het algemeen is laag tot zeer laag. Toch is een aantal soorten redelijk tam te maken zonder welzijnsaantasting. Voorbeelden hiervan zijn de groene leguanen (die zelfs went aan een bepaalde verzorger), een aantal agame-soorten (met name de baardagame) en veel van de landschildpadden. Een aantal slangensoorten is na gewenning redelijk en zonder stressverschijnselen te hanteren, maar ze zullen nooit de indruk geven dat ze een verzorger herkennen. Een groot aantal dieren zal het ook op langere termijn bedreigend vinden gehanteerd te worden.

Amfibieën

Bij de amfibieën tref je in liefhebberskringen vrijwel alle soorten aan die niet via wettelijke maatregelen verboden zijn. Er zijn drie orden:

- kikkers en padden
- salamanders
- wormsalamanders

Bij alle drie de orden kom je soorten tegen die (voornamelijk) op het land leven en uitsluitend voor de voortplanting het water opzoeken, maar ook soorten die volledig aquatisch zijn en het water nooit verlaten. Voorbeelden van amfibieën zijn de koraalteenboomkikker, pijlgifkikkers, reuzenpad, vuurbuksalamander en ribsalamander.

Vissen

In het overzicht van figuur 3.8 zag je al dat in de klasse van de vissen zeer veel families en soorten voorkomen. Van de meest voorkomende wordt hier een aantal voorbeelden gegeven. Ook lees je welke vissen het meest worden gehouden in aquacultuur, aquariums en in vijvers. Bedenk wel dat in de diverse standaardwerken de orden, suborden, superfamilies, subfamilies enzovoort vaak in elkaar over lopen.

Bij de vissen onderscheid je de orde der palingachtigen, zalmachtigen en karperachtigen.

<i>palingachtigen</i>	Binnen de orde der <i>palingachtigen</i> wordt vooral het geslacht <i>anguilla</i> (paling) gehouden voor productie in de aquacultuur.
<i>zalmachtigen</i>	Binnen de orde van de <i>zalmachtigen</i> worden een paar vertegenwoordigers vooral voor productiedoeleinden gehouden, zoals echte zalmen en forellen.
<i>karperachtigen</i>	Bij de orde der <i>karperachtigen</i> worden soorten voor aquacultuur gehouden, bijvoorbeeld de echte karper. Daarnaast houden aquarianen en vijverhouders een zeer groot aantal van deze karperachtigen als hobby. Ook de populaire koikarper hoort hierbij (koi of goi is het Japanse woord voor karper). Er volgen nu enkele voorbeelden van belangrijke families en veel gehouden soorten karperachtigen.

Voorbeelden van karperzalmen zijn:

- neon tetra's
- kardinaaltetra's
- roodkopzalmen
- roze tetra's

Voorbeelden van karperachtigen zijn:

- danio's
- barbelen
- bittervoorns
- goudvissen
- goud(koi)karpers

Twee voorbeelden van meervalachtigen zijn:

- pantsermeervallen
- harnasmeervallen

Voorbeelden van tandkarpers zijn:

- platy's
- guppen
- molly's

Een voorbeeld van een baarsachtige is de cichlide.

<i>aquacultuur</i> <i>zoetwateraquarium</i>	In <i>aquacultuur</i> wordt vooral paling, meerval en tilapia (Nijlbaars) gehouden. In een tropisch <i>zoetwateraquarium</i> kom je vaak de volgende vissen tegen: karperzalmen en karperachtigen (meest klein en in scholen levend), Eierlevendbarende tandkarpers, pantser- en harnasmeervallen, labryntvissen (deze hebben een speciaal orgaan ontwikkeld om zuurstof mee uit atmosferische lucht te halen), cichliden (kleinere baarsachtigen met felle kleuren die vaak wat agressief zijn tegen andere vissen). Tot slot leven in <i>vijvers</i> vaak de goudvis, goudkarper, goudzeelt, goudvoorn en goudwinde.
--	--

3.6 Afsluiting

In de dierenartsenpraktijk zul je niet alleen met honden en katten te maken krijgen, maar ook met konijnen, knaagdieren, fretten, vogels, reptielen, amfibieën en vissen. Je hebt in dit hoofdstuk geleerd dat deze diergroepen op verschillende manieren worden ingedeeld. Zo deel je konijnenrassen in naar gewicht en bijzondere haarvorm.

Cavia's worden naar haarvorm ingedeeld. Vogels worden in vijf groepen ingedeeld met ieder hun eigen specifieke ziekten. Verder heb je nog iets geleerd over de oorsprong en het uiterlijk van knaagdieren als de chinchilla, degoe, gerbil, hamster, muis en rat. Ook fretten zijn aan de orde gekomen.

Je weet inmiddels dat de groep koudbloedige dieren enorm veel soorten telt. In dit hoofdstuk zijn die soorten en orden aan bod gekomen die het meest door mensen worden gehouden. Belangrijk is dat je weet wat het verschil is tussen reptielen en amfibieën.

- Vragen 3.1**
- a Wat is het grootste konijnenras dat er bestaat?
 - b Welk konijnenras heeft een masker?
 - c Noem twee konijnenrassen met dezelfde aftekening.

- Vragen 3.2**
- a Omschrijf kort de langhaar cavia.
 - b Wat is het verschil tussen de Engelse crested en de Amerikaanse crested?
 - c Van welke rat stamt de tamme rat af?
 - d Waarin onderscheidt de Chinese dwerghamster zich van de andere dwerghamsters?
 - e In welke twee kleurtypen komt de fret voor?

- Vragen 3.3**
- a In welke vijf groepen deel je de vogelsoorten in?
 - b Aan de snavelvorm van een vogel kun je zien welk voedsel deze opneemt. Geef de vier snavelvormen en vermeld het voedsel dat vogels met deze snavelvorm eten.
 - c Voor welke parasitaire infecties zijn bodemvogels gevoelig?
 - d Wat is het belangrijkste verschil in uiterlijk tussen reptielen en amfibieën?

4 Paarden, runderen, geiten, schapen, varkens

Oriëntatie

Paarden, runderen, geiten, schapen en varkens vormen samen de groep landbouwhuisdieren. Sommige praktijken zijn speciaal ingericht om dieren uit deze groep te kunnen behandelen. Bovendien kun je altijd telefonische vragen krijgen over een landbouwhuisdier. Daarom is het belangrijk om iets te weten over de rassen die bij deze dieren voorkomen. In dit hoofdstuk worden per diergroep de meest gehouden rassen besproken.

4.1 Paarden en pony's

In de handboeken over paardenrassen zul je verschillende indelingen van rassen tegenkomen. Een indeling naar warm- of koudbloed, paard of pony of naar herkomst is mogelijk. Zelfs een alfabetische indeling wordt wel eens gebruikt. Maar welke indeling je ook kiest, er zijn altijd enkele rassen die je daarmee te kort doet. Omdat elke indeling van paardenrassen zijn nadelen heeft, worden de paarden- en ponyrassen hier in min of meer willekeurige volgorde besproken.

Arabische Volbloed

Dit ras behoort tot de zuiverste en oudste paardenrassen. Alle andere rassen zijn door dit ras beïnvloed. Het ras blinkt uit in soberheid en hardheid: het vraagt weinig voer en vertoont niet snel beengebreeken. De merries werden geselecteerd op uithoudingsvermogen, terwijl de hengsten vooral fraai en intelligent moesten zijn en een mooie lichaamsbouw moesten hebben. De schofthoogte varieert van 1,45 tot 1,50 m. De bewegingen van dit paard zijn sierlijk, bijna 'zwevend'. Het karakter is vurig en moedig, maar ook bijzonder zachtaardig.

Engelse Volbloed

Na de Arabische Volbloed is dit het bekendste en beroemdste paardenras. Dit ras wordt overal ter wereld gebruikt als renpaard voor de vlakke baan en voor hindernisrennen. Daarnaast wordt het ook gebruikt als rij-, spring- en dressuurpaard. Het temperament is vurig en levendig. Ook dit ras wordt gebruikt ter veredeling van andere rassen, waaronder het Nederlands Warmbloedpaard.

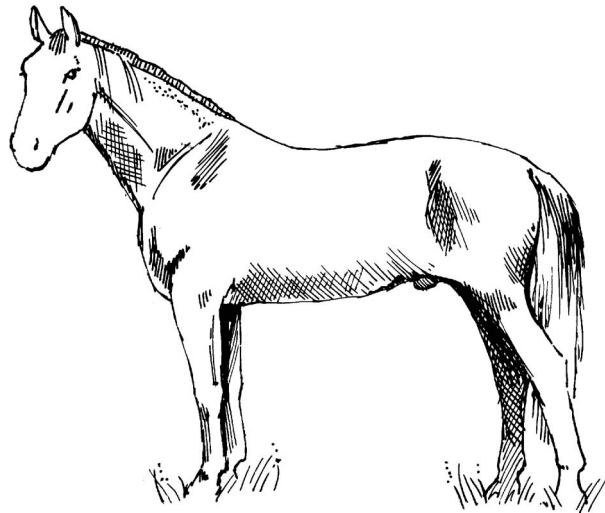
Harddraver

Dit ras is ontstaan uit Engelse, Franse en Russische rassen, waarbij steeds Arabisch en Engels Volbloed werd gebruikt. Kenmerkend is de zeer snelle en ruime rendraf.

Nederlands Warmbloedpaard (KWPN)

Binnen dit ras (KWPN staat voor Koninklijk Warmbloed Paard Nederland) onderscheid je drie verschillende typen: het rijpaard, het tuigpaard en het Gelders paard.

Fig. 4.1
Warmbloedpaard

Rijpaard

Ongeveer 80% van de KWPN-paarden behoort tot de rijpaarden. Het rijpaard wordt onder andere gebruikt voor springen, dressuur en menen. Het is een fors gebouwd dier met een hoogte van 1,63 tot 1,68 m. Het moet een goed karakter hebben en ruime, krachtige rijbewegingen, met name een krachtige achterhand. Het rijpaard heeft een edel hoofd, een lange, goed gespierde hals, een vloeiende overgang van schoft naar rug en van rug naar lendenen en een goed hellend kruis.

Tuigpaard

Ongeveer 20% van het Nederlands warmbloedpaard bestaat uit de typisch Nederlandse tuigpaarden. Het is een vrij grof gebouwd paard met een schofthoogte van 1,60 tot 1,70 m. Het heeft vaak royale witte aftekeningen en een rechtopgedragen hals. Typisch zijn de krachtige, hoge en ruim vooruitgrijpende bewegingen in het tuig.

Gelders paard

Het Gelders paard is een niet te zwaar warmbloedpaard. Het is geschikt voor veelzijdig gebruik, zowel onder het zadel als aangespannen. Meestal wordt gesproken van *basispaard* in plaats van Gelders paard.

Fries

De Fries is het enige oorspronkelijke Nederlandse ras dat nog bestaat. In het verleden is het wel met Andalusiers gekruist. Dit koudbloedras is momenteel weer zeer in trek. Het is een mooi zwart paard met een klein, fraai hoofd en een hoog aangezette hals.

Het heeft een cilindrische romp, wat licht beenwerk met zwaar behang (beharig) aan de onderbenen, een hellend kruis en een lange golvende staart en manen. Het is een ras met van nature veel tuigpaardkwaliteit, waarbij de beweging steppend is. Dit wil zeggen dat de benen met name in draf hoog opgenomen worden. Door selectie op type wordt echter wel geprobeerd een rijpaard te fokken. Maar helaas heeft het ras te lijden onder inteeltdepressie.

Groninger

Dit is een zeer zwaar warmbloedpaard, dat voornamelijk als rijpaard wordt gebruikt. Een groep liefhebbers houdt dit type met succes in stand.

Nederlands Trekpaard

Tegenwoordig is dit meer een paard van enthousiaste liefhebbers; voor de trekdienst wordt het bijna niet meer gehouden. Massa en kracht zijn bij dit paard gekoppeld aan een rustig, gelijkmatig en zacht karakter. Het oude ras is door het Belgische Trekpaard omgevormd tot een identiek ras. Het paard heeft een mooi gevormd, klein hoofd, een zeer zwaar gespierd lichaam met altijd een hellend kruis en een beenwerk met veel behang. De bewegingen zijn goed en vlot.

Shire

Dit koudbloedras uit Engeland is - met een schofthoogte tot wel 1,80 m en een gewicht tussen 1.016 en 1.220 kg - een van de grootste rassen. Het ras is voornamelijk in de benen lichter dan de 'Belg' en heeft veel steil en zijdeachtig behang.

Tinker

In dit koudbloedras uit Groot-Brittannië zitten onder andere Shire-invloeden. Het paard staat ook bekend onder de namen *Irish Tinker*, *Gypsy Cob* of *Gypsy Horse*. Deze zeer bonte paarden zijn middelgrote, krachtige allrounders met een schofthoogte tussen 1,35 en 1,70 m. Ze hebben een wat langere vacht met veel beharing aan de benen. Hun temperament is rustig maar toch levendig. De bewegingen zijn krachtig. Je onderscheidt meerdere typen, waaronder de volgende:

- *Cob* (een zwaar wagen-/koetstype, 1,35 tot 1,56 m)
- *Vanner* (een iets lichter rijtype, 1,56 tot 1,70 m)
- *Grai* (een type met een iets fijnere bouw, 1,35 tot 1,56 m)
- *Scudder* (een type met draversbloed)

Hackney

Dit warmbloedpaard is bij uitstek een tuigpaard. De moderne Hackney is een licht, niet bijzonder groot, elegant paard met een zeer karakteristieke hoge ruime draf (knieactie). De kleinere typen noemt men *Hackney pony's*. Het paard heeft een schofthoogte van 1,50 tot 1,58 m; de pony komt niet boven 1,40 m uit.

Cleveland Bay

Dit is een effen bruin ras met zwarte benen, dat veel invloed heeft gehad op de Nederlandse warmbloedfokkerij. Het aantal dieren van dit ras is momenteel zeer gering.

Merens

Dit is een zeer oud ras uit de Franse Pyreneeën. Het is een klein, robuust paard met een edele verschijning. Het paard is gemakkelijk en veelzijdig in gebruik. Kenmerkend is de zwarte kleur. Het vertoont liefst een lichte stekelharigheid op de flanken. De schofthoogte ligt tussen 1,35 en 1,50 m.

Lipizzaner

De Lipizzaner is in Oostenrijk ontstaan en onverbrekkelijk verbonden met de Spaanse rijsschool in Wenen. Het zijn schimmels die donker worden geboren en een grote dressuuraanleg hebben. Ze zijn behendig en atletisch. Ze bezitten een rustig temperament, wat ze bij uitstek geschikt maakt voor de hogeschooldressuur. De schofthoogte varieert tussen 1,53 en 1,65 m. Het is een zeer beschermd ras dat in Nederland onder de KWPN wordt gefokt.

Andalusiër

Dit paard stond eeuwenlang bekend als *Iberisch paard* of *Spaans paard*. De bewegingen zijn edel en trots. Zijn natuurlijke balans, behendigheid en vurigheid in combinatie met indrukwekkende gangen en volgzame aard maken dit ras zeer geschikt voor de hogeschooldressuur. Over het algemeen is de schofthoogte 1,55 m.

Appaloosa

Dit uit Amerika afkomstige ras wordt gekenmerkt door zijn vele kleine vlekjes. Karakteristiek zijn de dunne, korte manen. Het is een atletisch en behendig dier en mede daardoor is het een gewillig circuspaard.

Quarter Horse

Ook dit ras is afkomstig uit Amerika en wordt vooral gebruikt voor het bijeendrijven van kudden runderen. Het is een klein (schofthoogte 1,48 m) maar zeer gespierd paardje, dat op korte afstanden enorme snelheden kan bereiken. Met rennen over een kwart mijl (waar hij naar is vernoemd) is het paardje niet te verslaan, zelfs niet door een Engelse Volbloed.

Holsteiner

Dit oude Duitse ras is omgebouwd van tuigpaard tot rijpaard met duidelijke springaanleg. Het is een van de rassen die ook wel *Duits rijpaard* worden genoemd. Het is een groot, krachtig paard met ramshoofd en geheven gangen.

Anglo Arabier

Dit ras wordt veel in Frankrijk gefokt door kruising van de Engelse Volbloed met de Arabische Volbloed. Ook dit ras wordt tot het Duitse rijpaard gerekend en is met name een uitstekend springpaard.

Hannoveraan

De Hannoveraan is een zeer oud en bekend ras. Het is een zeer zwaar gebouwd Duits rijpaard. Het dier wordt zowel voor dressuur als voor springen gefokt en is gemoderniseerd met Engels Volbloed en Trakehners. Bij het fokken ligt de nadruk op het gelijkmoedige en inschikkelijke temperament en het betrouwbare karakter.

Trakehner

Dit zeer oude warmbloedrijpaard is oorspronkelijk afkomstig uit Oost-Duitsland. Dit Duitse rijpaard is zowel geschikt voor dressuur als voor springen en is door inbreng van Arabisch en Engels Volbloed een paard met veel gratie en uitstraling.

Oldenburger

Dit zwaarste Duitse warmbloedras heeft in het verleden een zeer grote invloed gehad op de Nederlandse fokkerij en is vergelijkbaar met onze Groninger. Het ras is daarna gemoderniseerd met Engels Volbloed, Holsteiner en Hannoveraan, voornamelijk voor de uitbouw van verdere rijpaardbewegingen.

Selle Francais

Dit is een in Frankrijk gefokt rijpaard, dat ook als springpaard een goede naam heeft. Het wordt ook wel *Frans Zadelpaard* genoemd. Er is geselecteerd en gefokt met veel volbloed en enkele Franse dravers. Het paard onderscheidt zich van andere rassen door meer maat, grotere diepte en vaak een groter hoofd. Het karakter is in het algemeen meer flegmatiek en zijn bewegingen lenig.

Haflinger

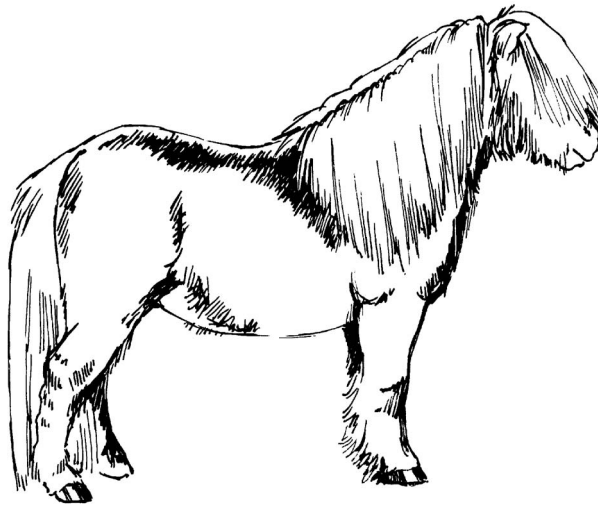
Dit kleine, stevig gebouwde bergpaard komt oorspronkelijk uit Tirol. De schofthoogte is maximaal slechts 1,40 m. De lichte voskleur met lichte manen, staart en onderbenen zijn kenmerkend voor het ras. Ze hebben een klein, expressief hoofd, een lange hals, rug en lendenen en het kruis is hellend. De benen zijn hard en droog en de gangen vlot en sterk.

Fjord

Dit uit Noorwegen afkomstige ras blinkt evenals de Haflinger uit door zijn makke karakter, maar heeft niet veel rijpaardeigenschappen. Ook hier is de kleur rastypisch: een valkkleur met een aalstreep over de manen en de rug en donkere kootgedeelten aan de benen, soms met zebrastrepen. Het hoofd is relatief klein met een breed voorhoofd, een korte, zware hals, een brede, diepe borst en een sterk gespierde romp.

De schofthoogte ligt tussen 1,30 en 1,40 m. De stap en draf zijn vlot en gemakkelijk, maar vaak iets kort.

Fig. 4.2
Pony

Welch Pony

Bij deze pony, die afkomstig is uit Wales, onderscheid je verschillende secties.

Sectie A

De stokmaat van deze sectie is tot 1,22 m. Ze worden ook wel *Welsh Mountain Pony* genoemd. Het hoofd moet klein en edel zijn, met grote ogen en kleine oren. De romp is kort, sterk en diep en het kruis is licht hellend met een hoog aangezette staart. De vrij korte, droge benen hebben enig zijdeachtig behang.

Sectie B

De stokmaat van deze sectie is tot 1,37 m. Behalve de stokmaat wordt er bij de pony's van deze sectie sterk gelet op de rijeigenschappen.

Sectie K

De stokmaat van de pony's van sectie K is tot 1,47 m. Net als bij de dieren van sectie B zijn ook bij deze sectie de rijeigenschappen belangrijk.

Sectie D

De stokmaat van deze sectie is boven 1,37 m, met een gemiddelde van 1,42 tot 1,58 m. Deze pony's, die ook wel *Welsh Cob* worden genoemd, zijn groter en grover dan de rest van de Welsh Pony's. Ze krijgen in ons land nog maar weinig belangstelling.

New Forest Pony

Deze pony is afkomstig uit New Forest in Zuidwest-Engeland. Ze zijn vrij groot met een stokmaat tot 1,45 m. Ze hebben een rustig en goed karakter, een tamelijk groot hoofd, hoge schoft en goede benen.

Connemara Pony

Deze pony, afkomstig uit Ierland, heeft een stokmaat van 1,30 tot 1,40 m. Hij is mak, heeft een ruime stap en een meer dan gemiddeld springvermogen.

IJslander

De IJslander is een zeer sterk paard met een schofthoogte van 1,20 tot 1,40 m. Het is een sober paard met een evenwichtig karakter. Het heeft een korte, compacte bouw en zeer dichte en grove beharing. Naast de gewone gangen stap, draf en galop, vind je bij dit ras ook de telgang en de tölt.

Dartmoor Pony

Dit is een kleine, edele rijpony met een stokmaat tot 1,25 m en een mooi hoofd. Het ras onderscheidt zich voornamelijk van de New Forest door de stokmaat.

Shetland Pony

Dit kleinste en meest bekende ponyras is afkomstig van de Shetlandeilanden. De belangrijkste kwaliteiten van deze pony, met een maximale schofthoogte van 1,07 m, zijn soberheid en makheid. Ze zijn minder geschikt als rijpony maar je kunt ze wel gebruiken als kinderspeelpony. Verhoudingsgewijs komen er veel bonten voor. Tegenwoordig wordt er ook een miniatuurvorm gefokt als curiositeit.

Fallabella

Ondanks zijn afmetingen (maximaal 76 cm) is de Fallabella geen pony maar een miniatuurpaard. Hij heeft namelijk de eigenschappen en verhoudingen van een paard. Het is een aantrekkelijk troeteldier, dat uiterst vriendelijk en intelligent is.

4.2 Runderen

Alle runderrassen stammen af van het oerrund. Maar doordat specifiek op productiekenmerken is gefokt, zie je nu duidelijk vleestypische en melktypische runderen. Daarnaast zijn er ook de dubbeldoelrassen, die zowel voor de melk als voor het vlees gehouden worden. Een voorbeeld van zo'n dubbeldoelras is de Lakenvelder.

Holstein-Frisian

De zwartbonte koe komt in Nederland veruit het meeste voor. De moderne zwartbonte stamt rechtstreeks af van de Fries-Hollandse koe, maar is voor een grotere melkproductie gekruist met de Canadese en Amerikaanse Holsteins tot het Holstein-Frisian ras. De Holstein-Frisian lijkt op de Fries-Hollandse, maar is groter, minder gespierd en meer melktypisch. Ze hebben ook een zeer melktypische bouw: een wigvormige romp en een zeer goed ontwikkelde uier.

Roodbonte MRIJ

Dit ras tref je met name in Oost- en Zuid-Nederland aan. Oorspronkelijk kwam het ras voor rond de rivieren Maas, Rijn en IJssel (vandaar de naam MRIJ). Ook hier werd het ras gekruist met de Holstein, zodat het van oorsprong dubbeldoelras meer een melkras is geworden. Sommigen spreken dan ook van de *Red Holsteins*. Het ras is echter minder melktypisch dan de Holstein-Frisian.

Blaarkop

Dit van oorsprong Groningse ras is een sieraad voor ons platteland. Het is een middelgroot ras, dat diep en breed is. Het ras kenmerkt zich door een witte, gehoornde kop met de gekleurde 'blaar' rond de ogen. De rood- of zwartgekleurde Blaarkop is een sterk en gezond dubbeldoelras met een lange levensduur. De Engelse Hereford heeft ook blaarkopbloed in het lichaam.

Lakenvelder

Dit sierlijke, oude ras behoort tegenwoordig tot de zeldzame huisdierrassen. Driekwart van de Lakenvelders is zwartbont, de rest is roodbruin. Ze hebben echter allemaal een typische brede, witte band (laken) om hun middenhand liggen. Het is een dubbeldoelras, maar het opvallend sterke beenwerk en het vriendelijke karakter maakt ze ook tot zeer geschikte hobbydieren.

Baggerbonte

Ook dit is een oud Hollands ras. Het dankt zijn naam aan de vele vlekken op met name de poten: het lijkt of ze zo uit de modder (bagger) zijn komen lopen. Het ras komt ook sporadisch voor als roodbonte variant, maar de meeste zijn zwartbont.

Witrik

Deze koeien worden ook wel *Aalstreep*, *Ruggelings*, *Ruggelds* of *Ruggelde* genoemd. Het is eigenlijk geen apart ras: alle dieren die rood- of zwartbont gespikkeld zijn met een witte baan midden over de rug krijgen deze naam. Heel sporadisch zie je ook wel blauwe Witrikken. Het is een bijzonder harde, goede melkkoe.

Jersey

Dit ras is afkomstig van het gelijknamige Engelse kanaaleiland. Het is een klein, typisch, gehoornd melkras met fijn beenwerk en geringe bespiering. Ze produceren veel melk, die een hoog gehalte aan vet en eiwit bevat. De vachtkleur varieert van lichtgrijs tot reebruin, met witte haren rond de neus. Het ras heeft een karakteristieke, korte, brede kop met grote, donkere ogen die ver uit elkaar staan. Daardoor lijkt het dier op een hert.

Belgische Witblauwe

Dit is een echt vleesras. Het ras wordt gekenmerkt door de witte vacht met blauwe of zwarte vlekjes. Het ras, met een zwaar gespierde bouw en edele kop, levert

regelmatig dikbillen en heeft daarom ook vaak geboorteproblemen. Door hun zachtaardige karakter zijn het zeer geschikte hobbydieren.

Charolais

De Charolais is een middelgroot tot groot vleesras, afkomstig uit Frankrijk. Het is populair onder de houders van zoogkoeien. Het ras heeft veel diepte en breedte en een korte, brede, gehoornde kop. De vacht is egaal crèmewit met een roze neusspiegel. In de winter is het haar gekroesd.

Piemontese

Dit vleesras is oorspronkelijk afkomstig uit de gelijknamige provincie in Italië. De dieren zijn zowel voor als achter zwaar bespierd, maar hebben naar verhouding fijn beenwerk. Bij de geboorte zijn de kalveren bruin. Na ongeveer vier maanden kleuren ze grijswit. Kenmerkend zijn de zwarte oogharen, neusspiegel, staartkwasten en klauwen. Ze hebben een rustig karakter en kunnen oud worden. Deze eigenschappen maakt deze koe ook geschikt als hobbydier.

Blonde d'Aquitaine

Dit Franse vleesras is groot en lang met een naar verhouding kleine kop. Ze zijn eenkleurig geel met een roze neusspiegel. De bespiering is zeer fors.

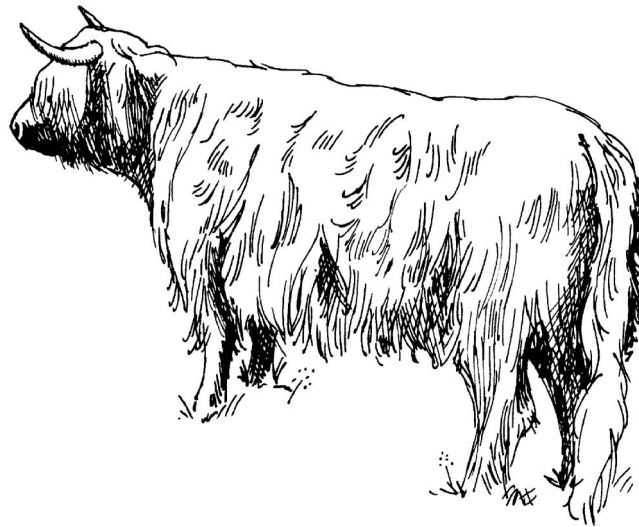
Limousin

Dit sterke vleesras, dat zich kenmerkt door een lange levensduur, dankt zijn naam aan de stad Limoges in Frankrijk. De vacht is bruin tot roodachtig. Rond de ogen is de kleur lichter. Ze hebben een goede vruchtbaarheid, kalven makkelijk af en zijn goede natuurgrazers.

Schotse Hooglander

Dit vriendelijke vleesras stelt weinig eisen aan zijn omgeving en is daardoor bijzonder geschikt voor onderhoud van natuurterreinen. De Hooglanders hebben een lange, (rood)bruine vacht die wel regelmatig geborsteld moet worden. Hun uiterlijk is robuust, hun leefwijze sober. Twee Hooglanders hebben ongeveer een hectare grasland nodig.

Fig. 4.3
Schotse Hooglander

Galloway

Dit kleine ras - de schofthoogte is gemiddeld 1,20 m - heeft opvallend korte poten en een ruig uiterlijk. Het is een echte natuurgrazer met een zacht karakter, maar leeft het liefst zijn eigen leventje.

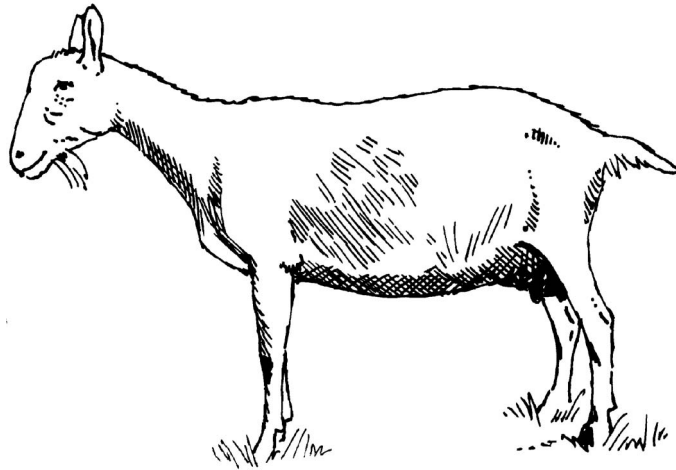
Dexter

Deze mini-koe komt oorspronkelijk uit Ierland en is van nature erg schuw. Het zijn de kleinste koeien ter wereld met een schofthoogte tussen 80 cm voor de kortbenige tot 110 cm voor de hoogbenige variant. Ze stellen net zo weinig eisen aan hun omgeving als de Schotse Hooglander en zijn daarom ook geschikt om terreinen op een natuurlijke wijze te begrazen.

4.3 Geiten

browser Net als het rund en schaap is de geit een evenhoevige herkauwer. Een geit is echter geen grazer zoals rund en schaap, maar een zogenoemde '*browser*'. Dat wil zeggen dat hij, naast gras, ook graag wat hoger groeiend voedsel eet zoals blad en schors van bomen en struiken.

Fig. 4.4
Melkgeit

Nederlandse Witte Melkgeit

De Nederlandse Witte Melkgeit is ontstaan uit de Zwitserse Saanen Geit. Het is een kortharig ras, zuiver wit van kleur. Het dier is wat langgerekt van type, met een schofthoogte tussen 75 en 95 cm. Het volwassen gewicht ligt tussen 55 en 85 kg. Ze zijn meestal hoornloos en worden gehouden voor melk-, vlees- en huidproductie.

Nederlandse Bonte Melkgeit

De Bonte Melkgeit moet duidelijk tweekleurig zijn. Je ziet bruin-witte, zwart-witte en blauw-witte geiten. Wat type en gewicht betreft zijn bonte melkgeiten vergelijkbaar met witte melkgeiten.

Nederlandse Landgeit

Dit is een langharige, schimmelkleurige geit met grote, liervormig gebogen horens. Begin jaren '70 is het ras van uitsterven behoord door de Stichting Zeldzame Huisdierrassen.

Nederlandse Toggenburger Melkgeit

Van oorspronkelijk is dit een Zwitserse geit. Typisch voor de Toggenburger is het masker: twee witte strepen van de oorbasis tot de bek. De juiste kleur is melkchocoladebruin, met wit-grijs omrande oren. Verder zijn achterkant en binnenzijde van de dijen wit, is de staart wit omrand en is de buitenkant van de benen vanaf de knieën wit. Over het algemeen zijn ze wat langhariger dan de witte melkgeiten, speciaal over de rugkam en op de achterbenen. Het gewicht varieert tussen 50 en 75 kg, met een schofthoogte tussen 70 en 85 cm.

Alpine of Hertegeit

Dit is een kastanje- of reebruine geit met een zwarte aalstreep over de rug en donkere onderbenen en voorhoofd. Het is een slanke, gerekte geit, die afkomstig is uit de Franse Alpen.

Nederlandse Nubische Geit

Nubische Geiten zijn vrij zwaar gebouwd en herkenbaar aan hun hangoren en kromme neusbeen (ramshoofd). Deze hoogbenige geiten met vrij korte beharing komen voor in allerlei kleuren.

Wallische Geit

De Wallische Geit is halfom zwart en wit gekleurd: aan de voorkant is hij zwart, aan de achterkant wit. Het zwart en wit zijn strak van elkaar gescheiden. Het dier heeft lang haar en lange, naar achteren gekromde horens. Van oorsprong is deze geit afkomstig uit het Zwitserse hooggebergte in het kanton Wallis. Ze zijn dan ook stevig gebouwd. De schofthoogte is 70 tot 85 cm, het gewicht 45 tot 70 kg.

Nederlandse Dwerggeit

Dit ras is uit West- en Oost-Afrika afkomstig. Het zijn kleine, kortharige, gehoornde geiten van het vleestype. Hun volwassen gewicht is rond 25 kg.

Boerbok Geit

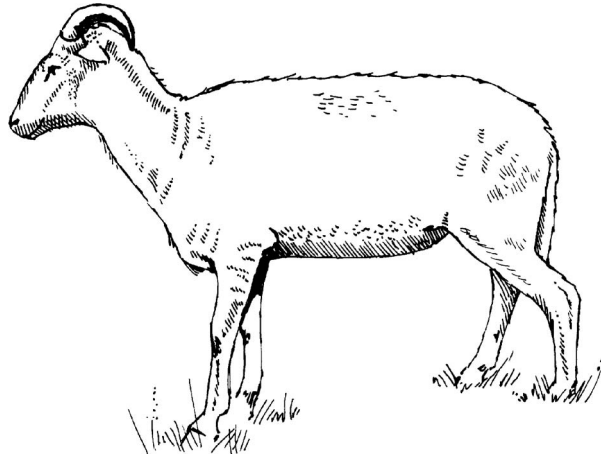
Dit ras is gefokt door de 'boeren' uit Zuid-Afrika en wordt ook wel *Africander* genoemd. Het is een vleestypische geit met kort haar. De geit heeft hoorns en hangoren. Het lichaam is overwegend wit van kleur met een bruine hals en kop (meestal in combinatie met een bles).

Angora Geit

Dit zijn witte geiten met lange, gekrulde wol en hangoren. De bokken hebben achterwaarts uitstaande horens, gedraaid in de vorm van een kurkentrekker. De geiten hebben aanmerkelijk kortere en sikkelvormige hoorns. Ze worden tweemaal per jaar geschoren en leveren dan ongeveer 5 tot 8 kg wol, die tot mohairwol wordt gesponnen.

4.4 Schapen

Fig. 4.5
Heideschaap

Van de verschillende schapenrassen worden hier alleen de meest in Nederland gehouden rassen beschreven. Je kunt schapenrassen op verschillende manieren indelen. Een veel gebruikte indeling is die naar wollengte. Maar een indeling naar kenmerken als groei, vruchtbaarheid en het wel of niet hebben van hoorns is ook mogelijk. Ook komen er veel kruisingen (hybriden) voor. Daarom is voor de beschrijvingen van de schapenrassen in deze paragraaf geen bepaalde indeling gekozen, maar worden de rassen of kruisingen in willekeurige volgorde beschreven. Voor de overzichtelijkheid staan alle kenmerken in een schema.

Fig. 4.6 Schematische indeling van schapenrassen.

Ras + nr.	Kop	Poten	Vacht	Staart	Gewicht (Kg)	Worp	Type/doel
Texelaar	- Kort/breed - Rechte neus - Zwarte neus - Dof haar	- Kort/stevig - Zwarte hoef	- Kort en fijn - Gesloten - Meestal wit - Blauw soms	- Kort - Bewold - Niet te zwaar	70 - 90	1 - 8	- Vlees - Slachtlam vaderdier
Swifter	- Iets rams - Bonte neus- spiegel	- Lang - Bonte hoef	- Kort en fijn - Gesloten	- Iets langer dan Tex.	70 - 90	2,3	- Slachtlam moederdier
Noord- Hollander	- Vrij recht - Glanzend - Soms kuifje	- Bonte hoef - Vrij lang	- Kort en fijn - Soms sterke krul	- Iets langer dan Tex.	70 - 90	3,0	Idem
Flevo-lander	- Vrij breed - Glanzend - Kuif	- Blanke hoef - Korter	- Kort en fijn - Gesloten	- Iets langer dan Tex.	70 - 90	2,7	Idem
Zwartbles	- Iets rams - Doorlopende bles - Dof haar	- Lang - Witte sok (min. 2)	- Kort en iets grof	- Kort - Bewold - Witte punt	70 - 90	2,2	- Hobbyras - Slachtlam moederdier

Ras + nr.	Kop	Poten	Vacht	Staart	Gewicht (Kg)	Worp	Type/doel
Melkschaap Fries en Zeeuws	- Lang/smal - Ramsneus - Lange oren	- Lang/dun - Blanke hoef	- Vrij lang - Fijn - Iets los - Wit - Soms bont	- Tot hak - (Pijl) - Kaal	70 - 90	2,5	- Melktype - Melk - Slachtlam moederdier - Hobbyras
Drents Heideschaap	- Smal - Gekleurd - Gehoordnd	- Dun - Gekleurd	- Lang/grof - Los - Wit - Soms bont	- Lang/dik	40 - 50 (kleinste)	Ruim 1	Natuurbeheer
Veluws Heideschaap	- Ramsneus - Vaak wit	- Lang/dun - Vaak wit	- Lang/grof	- Lang/dik - Bewold	60 - 70	Ruim 1	Natuurbeheer
Schoonebeker	- Lang/smal - Ramsneus - Gekleurd	- Lang/dun - Gekleurd	- Lang/grof - Soms bont	- Lang/dik	60 - 70	Ruim 1	Natuurbeheer
Kempisch Heideschaap	- Lang/smal - Iets rams - Gekleurd	- Vrij lang - Gekleurd	- Redelijk fijn - Vrij lang - Iets los	- Lang/dik	50 - 60	1,5	Natuurbeheer

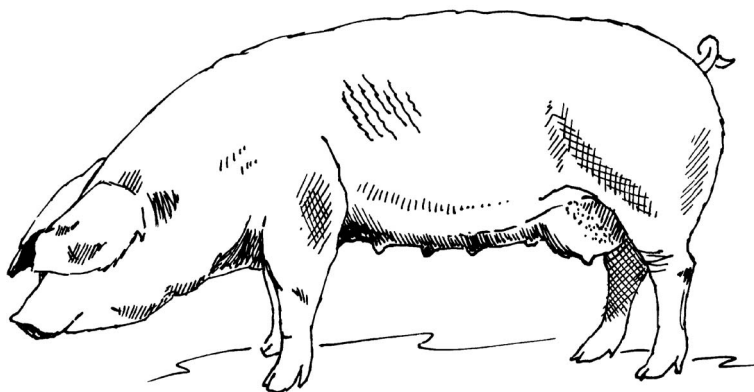
Ras + nr.	Kop	Poten	Vacht	Staart	Gewicht (Kg)	Worp	Type/doel
Hampshire Down	- Breed/lang - Sterk bewold - Donker	- Kort - Zwaar - Bewold - Donker	- Erg kort - Fijn - Gesloten	- Lang - Zwaar (vet) - Bewold	80 - 100	1,8	- Vleestype - Hobbyras
Suffolk	- Iets rams - Donker - Onbewold	- Stevig - Donker - Lang	- Kort - Gesloten	- Lang - Vet - Bewold	80 - 100	1,8	- Slachtlam vaderdier - Hobbyras
Clun Forest	- Korte steile oren - Kuif	- Vrij lang - Onbewold	- Kort - Gesloten	- Lang/bewold - Vet	60 - 80	1,8	Hobbyras
Bleu du maine	- Blauw - Kaal	- Blauw	- Kort - Iets los	- Lang - Dun	70 - 90	2,3	- Slachtlam ouderdier - Hobbyras
Gotland Pels	- Smal/spits - Soms meelsnuit	- Donker - Dun/lang	- Blauw - Sterke krul (‘rasta’)	- Heel kort - Behaard	50 - 60	2,0	- Pelsschaap - Hobbyras - Natuurbeheer

4.5 Varkens

<i>landvarkens</i>	Varkens die van oorsprong in een bepaald land voorkomen, worden <i>landvarkens</i> genoemd. Een kenmerk van de meeste landvarkens is dat ze hangende oren hebben en erg vruchtbaar zijn. Maar het is ook belangrijk dat een varken een grote mate van groei en be vleesdheid vertoont. Varkens die deze eigenschappen bezitten, hebben meestal staande oren. In de moderne varkenshouderij worden tegenwoordig meestal kruisingen gehouden.
<i>zeugenhouders</i>	Van oudsher worden er op boerderijen varkens gehouden. Vroeger werd zo'n dier vetgemest en in november (de slachtmaand) geslacht. Tegenwoordig bestaat de moderne varkenshouderij uit zeer gespecialiseerde varkensbedrijven. Zo zijn er
<i>vleesvarkensbedrijf</i>	<i>zeugenhouders</i> die zich helemaal richten op het fokken van zoveel mogelijk biggen. Deze biggen gaan op een gewicht van ongeveer 25 kg naar een ander gespecialiseerd bedrijf: het zogenaamde <i>vleesvarkensbedrijf</i> . Daar worden deze biggen verder verzorgd tot ze op een gewicht van rond de 100 kg geslacht worden.
<i>gesloten bedrijven</i>	Er zijn ook bedrijven die deze beide bedrijfstypen verenigen. Dergelijke bedrijven worden ' <i>gesloten bedrijven</i> ' genoemd. Het grote voordeel van dit type bedrijf is dat het inslepen van ziekteverwekkers zoveel mogelijk wordt voorkomen. Dit is ook de reden dat bezoekers minder welkom zijn.

In Nederland worden varkens zowel als hobbydier als voor vleesproductie gehouden. Als hobbydier kom je ze bijvoorbeeld tegen op kinderboerderijen. Het zijn leuke, intelligente en gehoorzame dieren die gemakkelijk zindelijk te maken zijn. Doordat het dier zo zwaar is en een lage aaibaarheidsfactor heeft, is het als huisdier minder populair.

Fig. 4.7
Landvarken

In deze paragraaf wordt een aantal belangrijke varkensrassen besproken.

Nederlands Landras

Dit is een goed ontwikkeld dier met een grote lengte. De varkens van dit ras zijn wit van kleur, hebben hangende oren en een hoge vruchtbaarheid. Ze bezitten uitstekende moedereigenschappen en hebben een lage stressgevoeligheid.

Yorkshire

Dit grote, witte ras wordt gekarakteriseerd door een grotere lengte dan gemiddeld, een kortere, brede kop met rechtopstaande oren en een goed gespierd en algemeen indrukwekkend voorkomen.

Piëtrain

Dit middelgrote ras is uit België afkomstig. Het is wit met zwarte vlekken met daaromheen specifieke ringen die wit gekleurd zijn. Ze hebben korte, staande oren. Verder heeft dit ras korte, fijne poten, een gedrongen bouw en een brede rug. De hammen zijn extreem rond en gespierd. De zeugen zijn vruchtbaar, maar de moedereigenschappen en de melkproductie laten te wensen over. Een groot nadeel van dit ras is de hoge stressgevoeligheid.

Brits Saddleback

Het haarkleed van dit ras heeft een markant kleurpatroon, dat bestaat uit een witte band op een zwart lichaam. De oren van dit varken zijn neerhangend. Dit ras geniet bekendheid vanwege de bijzonder goede moedereigenschappen. De zeugen brengen grote worpen voort en hebben een uitstekende melkproductie.

Duroc

De Duroc is het toonaangevende ras in de Verenigde Staten. Het is een goed ontwikkeld dier met kleine, hangende oren. Het is een roodgekleurd ras in verschillende kleurschakeringen, variërend van een lichte grondkleur tot diep rood. De grootte, vruchtbaarheid en goede weerstand van dit varken zijn kenmerken die vooral door de fokkers worden gewaardeerd. De zeugen staan bekend om hun uitstekende moedereigenschappen, hoewel het gedrag vaak wat onrustig is.

Hampshire

Dit ras lijkt erg op de Britse Saddleback. Het is hier dan ook uit ontstaan. De Hampshire heeft echter, net als de Yorkshire, staande oren en een lange kop. Het borstgedeelte en voorpoten zijn wit, de rest is zwart. Grote bekendheid heeft dit ras gekregen doordat het goed buiten kan leven.

Hangbuikvarken

Dit kleine varken is oorspronkelijk afkomstig uit Azië. Het staat bekend om zijn sterk geplooid huid en zeer volumineuze buik, die vanwege de korte poten (bijna) op de grond hangt. De keur is grijs-zwart of zwart-wit gevlekt. Ze hebben een gedrongen kop met een sterke indeuking tussen voorhoofd en snuit en kleine, spitse, staande oren.

Mangalitza Varken

Dit sterke spekras wordt ook wel *Hongaars Wolvarken* genoemd. De huid is leisteengrijs. Hij heeft zwarte klauwen en een wroetschijf. De onderwol is geelachtig

en de borstels zijn bruin, lang en gekruld. De oren zijn middelgroot en hangen naar voren.

Göttinger Miniaturschwein

Dit kleine varken werd vooral gebruikt voor medisch, diergeneeskundig en biologisch onderzoek. De laatste tijd is het echter ook op kinderboerderijen populair. Ze hebben een zadelseus met een korte snuit en kleine, staande oortjes. De witte dieren zijn wat lichter dan de wat zwaardere, bonte variant.

4.6 Afsluiting

In dit hoofdstuk heb je de belangrijkste rassen van paarden, runderen, geiten, schapen en varkens leren kennen. Deze dieren zullen niet zo snel een dierenartsenpraktijk binnen wandelen. Maar telefonisch zul je er toch wel mee in aanraking komen. Het wekt vertrouwen als je dan al aan kunt geven dat je weet waar de eigenaar het over heeft.

Bovendien zijn er steeds meer liefhebbers die de oude, Hollandse rassen willen behouden voor uitsterven. Ze houden dan vaak als hobby enkele dieren van dit bijzondere ras. De Stichting Zeldzame Huisdierrassen coördineert het fokken met deze bijzondere rassen. Het is dan ook zinvol dat je de belangrijkste rassen van deze landbouwhuisdieren kent.

- Vragen 4.1**
- a Welke drie typen van het Nederlandse Warmbloedpaard (KWPN) ken je?
 - b Welke twee rassen zou je naar hun schofthoogte in kunnen delen bij de pony's, maar zijn qua uiterlijk en karakter zeker paarden?
 - c Noem enkele koudbloedrassen.
 - d Je kent bij het paard vijf verschillende gangen. Welke zijn dit? Bij welk ras tref je ze alle vijf aan?

- Vragen 4.2**
- a Bij runderen spreek je over dubbeldoelrassen. Wat zijn dit? Geef twee voorbeelden.
 - b Noem vier rassen die vleestypisch zijn.
 - c Welke eigenschappen maken een rund geschikt voor onderhoud van natuurterreinen.

- Vragen 4.3**
- a Noem drie doelen waarvoor geiten gehouden worden. Geef bij elk doel een ras als voorbeeld.
 - b Wat is een 'browser'?
 - c Welke schapenrassen worden voornamelijk gehouden voor natuurbeheer?
 - d Op welke eigenschap zijn varkens vooral gefokt?
 - e Waarom zijn varken geen populaire huisdieren? Geef twee redenen.

Trefwoordenlijst

A

Aalstreep 81
Abessijn 50
Acinonyx 42
Afghaanse Windhond 39
Africander 85
agoutihaar 43
Airedale Terriër 24
Akita Inu 28
Alaska Malemute 28
Alpine 84
Amerikaanse Cocker Spaniël 34
amfibieën 70, 71
Andalusiër 77
Anglo Arabier 78
Angora 59
Angora Geit 85
Appaloosa 77
Arabische Volbloed 74

B

Baggerbonte 81
Balinees 47
Barsoi 39
Basenji 29
basispaard 75
Basset Hound 30
Beagle 30
Bearded Collie 14
Beauceron 14
Bedlington Terriër 24
Belgische Haas 57
Belgische Herdershond 15
Belgische Witblauwe 81
Bengaal 52
Blaarkop 81
Blauwoogpool 59
Bleke gerbil 62
Bloedhond 30
Blonde d'Aquitaine 82
Bobtail 16
Boerbok Geit 85
Bombay 51
Bordeaux Dog 21

Border Collie 15
borstelhaarcavia 60
Boston Terriër 36
Bouvier 18
Boxer 21
brakken 29
Briard 15
Brits Korthaar 50
Brits Saddleback 89
browser 83
Bull Terriër 25
Bulmastiff 21
Burmee 51

C

Cairn Terriër 25
Californiër 57
Campbelli dwerghamster 63
Cavalier King Charles Spaniël 37
cavia 60
Charolais 82
Chartreux 50
Chihuahua 36
chinchilla 61
Chinchilla laniger 61
Chinese dwerghamster 63
Chinese Naakthond 36
Chow Chow 28
Cleveland Bay 77
Cob 76
Collie 17
Connemara Pony 80
Cornish Rex 52
Cricetulus griseus 63
Cymric 47

D

Dalmatische Hond 30
Dartmoor Pony 80
Deerhound 39
degoe 61
Devon Rex 52
Dexter 83
Dobermann 20

Drentse Patrijshond 31
Duits rijpaard 77
Duitse Dog 21
Duitse Hangoor 58
Duitse Herdershond 15
Duitse Pinscher 20
Duitse Staande hond 32
Duroc 89
Dwergkees 28
Dwergpinscher 20
Dwergpoedel 38
Dwergschnauzer 20

E

Engelse Bulldog 22
Engelse Cocker Spaniël 34
Engelse Hangoor 56
Engelse Setter 32
Engelse Springer Spaniël 34
Engelse Volbloed 74
Epagneul Breton 32
Epagneul Nain Continental Papillon 36
Epagneul Nain Continental Phalène 36
Europees Korthaar 49

F

Fallabella 80
FCI 9
Federation Cynologique Internationale 9
Fédération Internationale Féline 43
Felidae 42
Felis 42
FIFé 43
Fjord 78
Flatcoated Retriever 34
Foxteriër 25
Frans Zadelpaard 78
Franse Bulldog 37
Franse Hangoor 56
fret 63
fretteren 64
Fries 75
Friese Langhaar 33

G

Galloway 83
Gelders paard 75
gerbil 62
Gerbillus perpallidus 62
gesloten bedrijven 88

Golden Retriever 34
Gordon Setter 32
Göttinger Miniaturschwein 90
goudhamster 62
Grai 76
Grand Basset Griffon Vendeen 31
Greyhound 39
Groenendaeler 15
Groninger 76
Groot Chinchilla 56
Groot Lotharinger 55
Groot Zilver 56
Grote Poedel 38
Gypsy Cob 76
Gypsy Horse 76

H

Hackney 76
Hackney pony's 76
Haflinger 78
hagedissen 71
Hampshire 89
hamster 62
Hangbuikvarken 89
Hannoveraan 78
hapziekte 65
Harddraver 74
harzer 65
Havana 51
Heidewachtel 32
Heilige Birmaan 47
Hertegeit 84
himalayapatroon 44
Hollander 58
Hollandse Herdershond 16
Hollandse Smoushond 21
Holsteiner 77
Holstein-Frisian 80
Hongaars Wolvarken 89
houndmarked 30
Hovawart 22

I

Iberisch paard 77
Ierse Setter 32
Ierse Wolfshond 40
IJslander 80
(Irish) Kerry Blue Terriër 25
Irish Tinker 76
Italiaans Windhondje 40

J

Japanner 57
Javanen 47
Jersey 81

K

kanariepokken 65
karperachtigen 72
Kartuizer 50
Keeshond 28
kettingslangen 71
King Charles Spaniël 37
Kleine Münsterlander 32
Kleurdwerg 59
koningsslangen 71
Kooikerhondje 35
koudbloedigen 69
krokodillen 71
kromsnavels 67
Kuvasz 16
KWPN 75

L

Labrador Retriever 35
Laekense Herder 15
Lakenvelder 81
Landseer E.C.T. 23
landvarkens 88
Leonberger 23
Lhasa Apso 37
Limousin 82
Lipizzaner 77
lopende honden 29

M

Maine Coon 48
Maltezer 37
Mangalitza Varken 89
Manx 53
Mastiff 22
Mastino Napoletano 22
Mechelse Herder 15
Merens 77
Meriones crassus perpallidus 62
Meriones unguiculatus 62
Mesocricetus auratus 62
Middenslag Poedel 38
molossers 19
Mongoolse gerbil 62
Mopshond 37

muis 63
Mus musculus 63
Mustela putorius 63

N

Nachtvlinderhondje 36
Nederlands Landras 88
Nederlands Trekpaard 76
Nederlands Warmbloedpaard 75
Nederlandse Bonte Melkgeit 84
Nederlandse Dwerggeit 85
Nederlandse Hangoor Dwerg 59
Nederlandse Landgeit 84
Nederlandse Nubische Geit 85
Nederlandse Toggenburger Melkgeit 84
Nederlandse Witte Melkgeit 84
Negev gerbil 62
New Forest Pony 79
Newfoundlander 23
non-agoutihaar 43
Noorse Boskat 49

O

odd-eye 46
Old English Sheepdog 16
Oldenburger 78
Oosters Korthaar 52

P

Pachyuromys duprasi 62
palingachtigen 72
Panthera 42
papegaaiachtigen 67
Papillon 58
Parson Russell Terriër 25
Pekingees 38
Perzische Windhond 40
Petit Basset Griffon Vendeen 31
Phodopus roborovskii 63
Phodopus sungorus 63
Phodopus sungorus campbelli 63
Piemontese 82
Piëtrain 89
Pinschers 18
Poedel 38
Pointer 33
points 45
Pool 59
Powder Puff 36
pronkrug 31

Puli 16
Pyrenese Berghond 23

Q

Quarter Horse 77

R

Ragdoll 48
rat 63
rattenslangen 71
Rattus norvegicus 63
Rattus rattus 63
Red Holsteins 81
Reptielen 70
reuzenslangen 71
Rex 59
Rhodesian Ridgeback 31
Riesenschnauzer 20
Rijnlander 57
Rijpaard 75
Roborovski dwerghamster 63
Roodbonte MRIJ 81
Roodoogpool 59
Rottweiler 22
Ruggelde 81
Ruggelds 81
Ruggelings 81
rumpy 53
Rus 58
Russisch Blauw 50
Russische dwerghamster 63

S

Saarloos Wolfshond 16
Saluki 40
Samojeed 29
Satijn 59
Schapendoes 16
schildpadden 71
Schipperke 17
Schnauzer 20
Schnauzer middenslag 20
schnauzers 18
Schotse Herdershond 17
Schotse Hooglander 82
Schotse Terriër 26
Scottish Fold 53
Scudder 76
Selle Francais 78
Sennenhond 23

Shar Pei 22
Sheltie 17
Shetland Pony 80
Shetland Sheepdog 17
Shih Tzu 38
Shire 76
Siamees 51
Siamezenaftekening 44
Siberische Husky 29
Sint Bernard 23
slangen 71
Sloughi 40
Somali 48
Spaans paard 77
Sphinx 53
springing game 35
Stabyhoun 33
Staffordshire Bulterriër 26
stumpy 53
Syrische hamster 62

T

tabby blotched 44
tabby mackerel 44
tabby spotted 44
tabby ticked 44
tabbypatronen 44
Tan 58
Tatrachond 17
Tervuerense Herder 15
Tibetaanse Terriër 38
timbrado 65
Tinker 76
tortie 43
Toypoedel 38
Trakehner 78
Tuigpaard 75
Turkse Angora 49
Turkse Van 49
Turkse Zwemmende Kat 49

V

Vanner 76
Vetstaart gerbil 62
vissen 70
Vizsla 33
Vlaamse Reus 55
vleesvarkensbedrijf 88
Vlinderhondje 36
Vos 59

W

Wallische Geit 85
waterslager 65
Weimaraner 33
Weimarse Staande Hond 33
Welch Pony 79
Welsh Cob 79
Welsh Corgi 17
Welsh Corgi Cardigan 17
Welsh Corgi Pembroke 17
Welsh Mountain Pony 79
Welsh Springer Spaniël 35
Wener 57
West Highland White Terriër 26
Wetterhoun 35
Whippet 40
White Swiss Shephard Dog 18
Witrik 81

Witte Nieuwzeelander 56
Witte van Hotot 57
wolmuis 61

Y

Yorkshire 89
Yorkshire Terriër 26

Z

zaadeters 68
zachtvoereters 68
zalmachtigen 72
zebrapatroon 57
zeugenhouders 88
Zilvervos 57
zweethonden 29
Zwitserse sennenhonden 19

